

BEGROTING 2025 - 2028

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Leeswijzer	5
1 Financiën	7
1.1 Financieel beeld.....	8
1.2 Uitgangspunten begroting.....	8
1.3 Financiële hoofdlijnen	9
1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen	12
2 Deel I Programma's	13
2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs.....	14
2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn	21
2.3 Programma 3 – Beheer openbare ruimte en Milieu	28
2.4 Programma 4 – Economie	33
2.5 Programma 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit.....	36
2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed	42
2.7 Programma 7 – Duurzaamheid.....	45
2.8 Programma 8 – Veiligheid en handhaving	50
2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financien	53
3 Deel II Paragrafen	58
3.1 Lokale heffingen	59
3.2 Financiering	65
3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	70
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen	76
3.5 Bedrijfsvoering	80
3.6 Verbonden partijen	83
3.7 Grondbeleid.....	90
3.8 Openbaarheid – Wet open overheid.....	99
4 Financiële begroting.....	100
4.1 Overzicht van baten en lasten.....	101
4.2 Grondslagen begroting.....	103
4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten	104
5 Deel III Bijlagen	105
5.1 Investerings.....	106
5.2 Reserves en voorzieningen.....	107
5.3 Taakvelden	109
5.4 Kerngegevens	111
5.5 Totaaloverzicht risico's.....	113
5.6 Amendementen.....	114

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Begroting 2025-2028 aan. In de Kaderbrief 2025-2028, de opmaat naar deze begroting, zijn de kaders vastgesteld waarbinnen deze begroting is opgesteld.

Ten tijde van het schrijven van de Kaderbrief kon nog onvoldoende geduid worden wat de exacte gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord uit Den Haag zijn voor onze gemeente en hoe deze doorwerken in onze financiën. In het akkoord werd geen oplossing geboden voor het tekort in de 'ravijnjaren' 2026 en verder. Recent is de miljoenennota gepresenteerd op Prinsjesdag. Hieruit ontstaat geen ander beeld zoals hierboven geschetst. We krijgen als gemeente nog steeds onvoldoende budget van het Rijk voor de taken die we moeten uitvoeren.

In deze begroting zijn we daarom gedwongen om de moeilijke keuzes door te zetten die impact hebben op onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. En ook voor de jaren 2026 en verder is dit het geval.

Het gestelde uitgangspunt is en blijft een structureel, reëel en materieel sluitende begroting voor 2025-2028. De eis om ofwel het eerste jaar van de begroting sluitend te hebben ofwel het laatste jaar, laat de provincie namelijk niet los. Hoewel we op meer coulance hadden gerekend vanwege de grote opgave die alle gemeenten kennen, is ons er wel alles aan gelegen om het vertrouwen van de provincie in onze gemeente te behouden. Zowel de provincie als wijzelf hebben geen enkele baat bij de situatie van een strenger financieel toezicht. Wat een extra druk legt op capaciteit en vertragingen tot gevolg zal hebben.

Maatregelen

In de Kaderbrief is slechts een eerste richting gegeven waarin de budgettaire oplossing gezocht konden worden. In aanloop naar deze begroting zijn deze maatregelen nader onderzocht op haalbaarheid, de kanttekeningen, risico's en de mogelijke (maatschappelijke) gevolgen. Met deze begroting leggen we het definitieve voorstel aan uw raad voor.

In dit voorstel treft u, na het wegen van voor- en nadelen, geen maatregel met de titel 'uitgavenstop' aan. Voor het voeren van een sober beleid is dit namelijk geen voorwaarde. We kennen een lange traditie van schrappen en schaven in de begroting. Maar alle 'franje' is er echt uit, de uitgaven die we doen zijn nuttig of noodzakelijk. We houden tenslotte een gemeente draaiende, hoe moeilijk onze financiële situatie dat ook maakt. We doen nog steeds veel wel en dat kost geld. Een uitgavenstop past in de ogen van het college ook beter bij een situatie waarin met een korte klap het 'even aantrekken van de broekriem' tot verbetering kan leiden. In die situatie zitten we niet. Het uitblijven van signalen dat Den Haag de financiële verhoudingen met gemeenten gaat verbeteren, geven voor het college aan dat we te maken hebben met een andere werkelijkheid. Eentje waartoe we ons zullen moeten gaan verhouden. Hoe zuur en pijnlijk ook. Daarnaast zou een dergelijke maatregel in verband met het budgetrecht van de raad periodiek een apart raadsbesluit vergen om over te kunnen gaan tot het doen van uitgaven. Voor veel uitgaven geldt dat hiervoor over langere tijd al (contractuele) afspraken zijn gemaakt en dat een deel van die afspraken met bevoorschotting gepaard gaan. Hiermee acht het college een uitgavenstop minder effectief dan het treffen van concrete bezuinigingsvoorstellen en andere maatregelen. Ondanks bezuinigingen kunnen we ook niet bij de pakken neer gaan zitten. We verzetten veel werk om onze gemeente een plek te laten zijn waar het fijn leven, werken en recreëren is. En dit werk blijven we verzetten. Kortom, de uitdaging waar we voor staan is weliswaar groot, maar móet mogelijk zijn.

Om het in perspectief te zetten; de nu voorgestelde bezuinigingen beslaan 3,5 % van de totale begroting van € 67 mln. Desondanks zijn we ons bewust dat deze bezuinigingen impact hebben op het leven van onze inwoners. En zullen er vervelende gevolgen zijn die tot minder gewenste situaties leiden. Een nieuwe balans vinden tussen betaalbaar en haalbaar is nodig. Waarbij de maakbaarheid die wij en de

samenleving gewend zijn, er anders uit komt te zien. Want ook inwoners zullen zich tot deze nieuwe werkelijkheid moeten gaan verhouden. Dit kost tijd en vraagt van zowel de gemeente, als onze inwoners en partners uithoudingsvermogen en creativiteit. Aan de andere kant biedt dit ook kansen en mogelijkheden op dichterbij elkaar te komen en als hele samenleving dingen samen op te pakken.

Moed

In het proces van het vinden van een nieuwe balans tussen betaalbaar en haalbaar is het belangrijk om moed te tonen en te houden en samen kansen te benutten. Moed te tonen door moeilijke beslissingen niet uit de weg te gaan. Door open te zijn in welke perspectieven worden afgewogen bij het vinden van de balans. En eerlijk te zijn over de pijn die daardoor ontstaat. Moed te houden door te blijven zien wat we allemaal desondanks wél realiseren. Het is immers ook een kans om met de hele samenleving de handschoenen op te pakken. We investeren en waarderen in wie zich allemaal inzetten voor alle mooie initiatieven die onze gemeente kent. Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede zijn kernen die onze gemeente kleur geven. In de basis een kleur gemaakt door mensen, geen Haagse begroting die daar afbreuk aan kan doen.

Leeswijzer

Met deze leeswijzer lichten wij toe hoe deze begroting is opgebouwd. Per onderwerp wordt aangegeven waar u deze in de begroting kunt vinden. Via verschillende stappen krijgt u steeds meer gedetailleerde informatie.

In de bestuurlijke hoofdlijnen worden de speerpunten van de begroting toegelicht. In de financiële hoofdlijnen die daarna volgen, wordt in hoofdthema's aangegeven welke mutaties in het meerjarenbeeld zijn opgenomen ten opzichte van de zomerrapportage en kaderbrief. De meest gedetailleerde informatie is opgenomen bij de programmatoelichting en de paragrafen.

In de programmatoelichting wordt in de inleiding aangegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Omdat we een grote bezuinigingsopgave hebben, zijn alle mutaties en maatregelen binnen een programma in één overzicht opgenomen. De toelichting van deze mutaties en maatregelen is opgenomen in de bijlage bij deze begroting. Voor de beleidsindicatoren maken we gebruik van [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). In deze begroting is nog niet voor alle indicatoren informatie beschikbaar. Enerzijds omdat dit jaar nog niet om is en anderszijds omdat niet alle indicatoren jaarlijks geüpdate en gepubliceerd worden.

Er worden twee typen bedragen gebruikt: incidentele/éénmalige kosten en structurele kosten. Als de financiering voor de opgaven in de programma's via het Gemeentefonds loopt, dan staat dit in de tekst. De opbrengsten uit het Gemeentefonds zijn in programma 9 (Bedrijfsvoering en Financiën) opgenomen.

De paragrafen zijn een soort dwarsdoorsnede van de programma's. Hierin staat informatie over de financiële positie van de gemeente, over beheersmatige aspecten en over risico's. Daarna treft u in het financiële deel van de begroting het overzicht van baten en lasten en een prognosebalans aan. Als laatste zijn bijlagen opgenomen die dieper ingaan op een aantal onderwerpen, met name financieel gerelateerd. Hieronder volgt een verdere uitleg per onderdeel.

Financiën

In dit onderdeel wordt het financieel beeld geschetst en zijn de financiële uitgangspunten opgenomen. Hiermee wordt inzicht gegeven hoe de begroting is opgebouwd en wordt een aansluiting gemaakt met de primaire begroting en Kadernota 2025-2028. De gemaakte keuzes worden hier financieel zichtbaar gemaakt.

Programmabegroting

De gemeenteraad stelt de begroting vast op programmaniveau. Per programma wordt de begroting op zowel beleidsmatig als op financieel gebied vermeld. In de programma's is de doorbelasting van de loonkosten vanuit programma 9 verwerkt. De volgende programma's zijn hierin opgenomen:

Programma 1: Jeugd en Onderwijs

Programma 2: Zorg en Welzijn

Programma 3: Beheer openbare ruimte en Milieu

Programma 4: Economie

Programma 5: Ruimtelijke ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

Programma 6: Sport, Cultuur en Erfgoed

Programma 7: Duurzaamheid

Programma 8: Veiligheid en Handhaving

Programma 9: Bedrijfsvoering en Financiën

Paragrafen

In de paragrafen staat informatie over de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Er zijn 8 (verplichte) paragrafen:

- Lokale heffingen In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners. Ook worden hier de tarieven voor het komende begrotingsjaar genoemd.
- Financiering In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze met de financieringsbehoefte van de gemeente wordt omgegaan.
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de omvang van de risico's. In deze paragraaf zijn ook de financiële kengetallen opgenomen.
- Onderhoud kapitaalgoederen In deze paragraaf wordt per onderdeel toegelicht op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen gewaarborgd is.
- Bedrijfsvoering Deze paragraaf gaat in op allerlei interne ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie, die erop gericht zijn een zo goed mogelijke dienstverlening aan de inwoners en bedrijven te kunnen verstrekken en een zorgvuldige besluitvorming te kunnen garanderen.
- Verbonden partijen De gemeente werkt vaak samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. In deze paragraaf worden alle verbonden partijen nader toegelicht.
- Grondbeleid De gemeente speelt een actieve rol in het kopen en verkopen van gronden. In deze paragraaf wordt dieper op het grondbeleid van de gemeente ingegaan.
- Openbaarheid - Wet open overheid In deze paragraaf zijn de beleidsvoornemens voor uitvoering van de wet open overheid opgenomen.

Financiële begroting

De financiële begroting geeft inzicht in de financiële meerjarenbegroting organisatiebreed en op programmaniveau, de gehanteerde grondslagen, de incidentele baten en lasten en de mutaties in de reserves. Inzicht hierin is belangrijk voor de structurele financiële houdbaarheid.

Bijlagen

In de bijlagen wordt informatie gegeven over de reserves en voorzieningen, worden de investeringen verder toegelicht en wordt een overzicht op taakveld verstrekt. De toelichting op alle mutaties en de alternatieven zijn opgenomen in een separate bijlage bij deze begroting. Tot slot is er een toelichting opgenomen inzake de aangenomen amendementen en de verwerking hiervan is de cijfers.

1 Financiën

- 1.1 Financieel beeld
- 1.2 Uitgangspunten begroting
- 1.3 Financiële hoofdlijnen
- 1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

1.1 Financieel beeld

De economische omstandigheden voor onze gemeente zijn bij het maken van de begroting verder achteruit gegaan. Waar het ravijnjaar 2026 aanstaande is heeft het Rijk voor 2025 een extra korting doorgevoerd in het Gemeentefonds van € 680.000. De reden hiervoor was het tekort op de begroting van het Rijk en dat een groot deel van de gemeenten hier nog geen budgetaire problemen heeft. Ter compensatie wordt het ravijn in 2026 en verder wat kleiner. Voor Wijk bij Duurstede gaf dit juist een versnelde opgave om maatregelen eerder door te voeren om te komen tot een sluitende begroting voor 2025.

De forse inflatie met bijbehorende prijsverhogingen van voorgaande jaren, lijken het komend jaar af te vlakken. Ook de rente standen die laatste jaren stegen zijn in rustiger vaarwater gekomen. Het naijleffect van de prijs indexaties van voorgaande jaren is nog wel merkbaar. Dit zien we vooral terug bij aflopende contracten die opnieuw aanbesteed moeten worden, waarvoor de marktwaarde hoger ligt dan de bestaande prijzen en condities. Om de prijsstijgingen binnen budget op te kunnen vangen, wordt creatief gekeken naar aanpassingen en versoeringen. We streven ernaar om binnen de beleidskaders te blijven.

De grootste zorg voor onze gemeente zijn de oplopende kosten binnen het sociaal domein. De kosten voor jeugd, Wmo en leerlingenvervoer zijn de grootste zorgen en geven door de beperkte financiële ruimte directe impact op het overige voorzieningen niveau van onze gemeente. Samen met onze partners werken we eraan om de groei in kosten hiervan om te buigen.

Vanuit het Rijk is er op dit moment geen uitzicht dat de bijdrage vanuit het Gemeentefonds vergroot wordt. Derhalve gaan we met de raad direct na vaststelling van de nu voorliggende begroting in gesprek om ook voor de jaren 2026 en verder te komen tot een sluitende begroting. Over de te volgen weg hanteren we de richtlijnen van de VNG en houden we nauw contact met onze toezichthouder, de provincie Utrecht.

1.2 Uitgangspunten begroting

Hieronder staan de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor deze begroting.

- De begroting voldoet aan de kaders zoals die door uw raad zijn gesteld in de Financiële Verordening en de vastgestelde Kaderbrief 2025-2028.
- De begroting voldoet aan de begrotingsrichtlijnen zoals de provinciale toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2025-2028.
- Een reëel, materieel en structureel sluitende begroting voor het eerste jaar (jaarschijf 2025).
- We streven naar een weerstandratio groter dan 1,0.
- De loonindex voor de gemeentelijke loonsommen in 2025 bedraagt 4,7%.
- De prijsindex voor de gemeentelijke budgetten in 2025 is aangepast conform de grondslagen in hoofdstuk 4, paragraaf 2.
- De Inflatiecorrectie voor 2025 als onderdeel van OZB bedraagt 2,6%.
- De Prijsindex voor overige belastingen bedraagt 2,6%.
- Tarieven voor leges en retributies zijn kostendekkend, tenzij andere afspraken zijn gemaakt.
- Alle genoemde tarieven zijn onder voorbehoud van afzonderlijke vaststelling door uw raad.
- Tegenvallers binnen een beleidsprogramma worden zoveel mogelijk binnen dat programma opgelost.

- De Meicirculaire 2024 is verwerkt.
- Effecten kapitaallasten zijn meerjarig verwerkt.
- In de Meicirculaire 2024 is de compensatie voor de niet (door het Rijk) gerealiseerde besparing voor jeugdzorg opgenomen voor 2025.
- Het saldo van de Zomerrapportage 2024 (exclusief de niet vrijgegeven budgetten) is verwerkt in de algemene reserve en als basis voor bepaling weerstandscapaciteit.

1.3 Financiële hoofdlijnen

In deze paragraaf gaan we in op de financiële mutaties die in deze begroting zijn doorgevoerd. Het overzicht begint met de actueel vastgestelde begroting 2025 en de effecten uit de vastgestelde kaderbrief 2025 en raadsbesluiten. Vanaf dat punt worden de wijzigingen toegelicht.

bedragen x € 1.000

Resultaat meerjarenbegroting	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vastgestelde begroting 2024	227	- 3.381	- 4.125	- 5.635
Kadernota en raadsbesluiten				
Bijstelling begroting 2024	- 100	- 100	- 100	- 100
Circulaires gemeentefonds	1.125	2.721	3.633	5.359
Indexatie	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
Verbonden partijen	- 378	- 376	- 373	- 388
Raadsbesluiten	90	84	53	196
Kadernota en raadsbesluiten	- 563	1.029	1.913	3.766
Begrotingssaldo na kadernota en raadsbesluiten 2024-2028	- 336	- 2.352	- 2.212	- 1.869
Wijzigingen primitieve begroting				
Loon- en prijsindexatie	- 111	- 111	- 111	- 111
Mutaties kapitaallasten	237	196	377	201
Actualisatie en doorbelasting	166	170	171	170
Wijzigingen primitieve begroting	293	255	437	260
Bezuinigingsopgave	- 43	- 2.096	- 1.775	- 1.608
Aanvragen en maatregelen				
Aanvragen	- 2.234	- 2.114	- 2.114	- 2.114
Maatregelen	2.334	2.266	2.138	2.108
Totaal aanvragen en maatregelen	100	153	25	- 6
Resultaat meerjarenbegroting	58	- 1.944	- 1.750	- 1.614

Actualisatie en doorbelasting

De post actualisatie en doorbelasting bestaat uit:

- de toerekening van (salaris)kosten aan de gesloten systemen (afval en riool)
- actualisatie kosten dagelijks onderhoud

Begrotingsevenwicht

De begroting laat voor het jaar 2025 een sluitend beeld zien.

De provincie Utrecht toetst in haar rol als toezichthouder onder meer of de begroting 'structureel en materieel in evenwicht' is. Hierbij is het uitgangspunt van de provincie dat het negatieve begrotingsverschil voor 2026 t/m 2028 niet gezien wordt als direct op te lossen door de gemeente. Een begroting is structureel in evenwicht als de structurele lasten gedekt worden met structurele baten.

Onderstaande tabel laat zien dat de begroting voor de eerste jaarschijf structureel in evenwicht is. We gaan de komende periode in gesprek met de raad over het te volgen proces om voor de periode 2026 en verder ook een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Resultaat				
Saldo van baten en lasten	- 88	- 994	- 2.016	- 1.597
Mutatie reserves	146	- 950	266	- 17
Resultaat	58	- 1.943	- 1.750	- 1.614
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele baten en lasten	- 177	- 177	-	-
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves	139	310	310	94
Af: incidentele baten en lasten	- 39	132	310	94
Totaal structureel resultaat	97	- 2.075	- 2.059	- 1.707

Financiële onzekerheden

Het Gemeentefonds geeft op dit moment niet de ruimte om de sterk stijgende kosten binnen het sociaal domein op te vangen. Het Rijk herkent de problemen binnen dit domein, maar komt, ondanks de inspanningen van de VNG, niet met de nodige financiële compensatie om dit op te vangen. De open einde regelingen en de stijgende vraag naar zorg maken adequate financiële sturing moeilijk. Daarnaast staan de komende jaren de nodige investeringsprojecten op de planning zoals de huisvesting van scholen en aanpassingen in de openbare ruimte hetgeen met een beperkt weerstandsvermogen een strakke sturing vraagt.

Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat aanpassing van het beleid nodig is. Daarvoor wordt de financiële positie afgezet tegen de gecalculerde risico's in financiële zin. In de jaarrekening 2023 bedroeg de weerstandsratio nog 1,70 (voor verwerking resultaat en overheveling). Landelijk wordt dat als "ruim voldoende" wordt gekwalificeerd.

Het negatief jaarresultaat 2023 betekent evenwel dat de weerstandsratio daalt en gekwalificeerd zal worden als "voldoende". Het college voorziet dat de teruglopende rijksbijdragen vanaf 2026 en de onzekerheid omtrent de financiering van het rijk dat de weerstandsratio nog verder zal afnemen. Dit maakt financiële behoedzaamheid noodzakelijk en dat scherp wordt gestuurd op noodzakelijke uitgaven en investeringen. Verder wordt in 2025 onverminderd ingezet op een strikte sturing op het risicomanagement waarmee de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen en projecten beter in relatie staat tot zekerheid ten aanzien van realiseerbaarheid van onze gemeentelijke doelstellingen.

Kostendekkende tarieven en leges

Voor geleverde diensten hanteert de gemeente zoveel mogelijk kostendekkende tarieven en leges. Op deze manier liggen de kosten bij degene die van de dienst gebruik maakt.

Beïnvloedbaarheid van de lasten

Gemeenten voeren veel wettelijke taken uit. Daardoor zijn de gemeentelijke lasten lang niet allemaal beïnvloedbaar, waardoor keuzes in beleid beperkt zijn.

Grosso modo vallen de lasten uiteen in vier categorieën van beïnvloedbaarheid:

Niet beïnvloedbaar, onder deze categorie vallen:

- Wettelijke taken, waarbij de minimumvariant het beleid is dat uitgevoerd wordt. Er is daarmee geen sturing mogelijk op deze kosten.
- Een taak waar één op één een subsidie tegenover staat. Door in deze categorie lasten te verlagen, worden ook de baten (de subsidie) verlaagd. Snijden in deze activiteiten levert dus geen extra middelen op. Een voorbeeld is de specifieke uitkering (Spuk) voor het onderwijsachterstandenbeleid.
- Kapitaallasten. De investering is reeds gedaan, in de exploitatie zijn de rente- en afschrijvingskosten zichtbaar. Uitgaande van de vastgestelde afschrijvingstabel zijn deze lasten niet meer beïnvloedbaar.
- Kosten voor heffingen waar wettelijk gezien maximaal kostendekkende tarieven voor geheven mogen worden. Door het verlagen van de lasten, zouden de baten daarmee ook verlaagd worden. Dit levert daarmee geen middelen op.
- Mutaties in voorzieningen. De toevoeging aan een voorziening is in veel gevallen wettelijk voorgeschreven (zoals een te verwachten verplichting of een van derden verkregen middel dat specifiek besteed dient te worden). Deze lasten zijn daarmee niet beïnvloedbaar.
- Resultaten in het kader van gebiedsontwikkeling. Gebiedsontwikkeling wordt gezien als een gesloten systeem, alleen het saldo van de lasten en baten wordt op de balans gemuteerd. Winsten worden genomen volgens de bereikte voortgang van de verkopen en verliezen volgens het voorzichtigheidsprincipe.

Beperkt beïnvloedbaar

Hieronder vallen wettelijke taken, waarbij enige ruimte is voor sturing of keuzes. Voorbeelden zijn de jeugdhulp, uitvoering wegenbeheer, onderhoudskosten openbare ruimte, huisvesting. Er zijn keuzes te maken in het kwaliteitsniveau, in beleid of in aantallen waarmee (beperkte) sturing mogelijk is op de hoogte van de uitgaven.

Op middellange termijn beïnvloedbaar

Dit gaat om kosten die beïnvloedbaar zijn binnen twee tot vier jaar. Voorbeelden zijn subsidietoekenningen. Ook de directe personeelskosten vallen hieronder. Er kunnen keuzes worden gemaakt om deze kosten te beïnvloeden, bijvoorbeeld door bepaalde subsidies niet meer toe te kennen of met minder fte te werken. Maar het kost enige tijd om dit te realiseren.

Beïnvloedbaar

Dit gaat om kosten die beïnvloedbaar zijn binnen een jaar. Het betreft lasten die niet wettelijk verplicht zijn, vaak onder eigen gemeentelijk beleid vallen en die daarmee een eigen keuze zijn. Voorbeelden zijn de (eigen) opleidingsbudgetten, uitgaven voor lokale economie, sport, cultuur en gemeentelijke

projecten. Ook de reservemutaties vallen hieronder, behalve reservemutaties voor dekking kapitaallasten (niet beïnvloedbaar) en reserves met afspraken derden (beperkt beïnvloedbaar).

1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1 Jeugd en Onderwijs	- 12.034	- 11.529	- 11.984	- 11.894
2 Zorg en Welzijn	- 19.209	- 19.120	- 19.055	- 18.758
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	- 11.400	- 11.426	- 11.368	- 11.325
4 Economie	- 819	- 768	- 734	- 734
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	- 4.450	- 4.597	- 4.036	- 4.016
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	- 2.502	- 2.252	- 2.219	- 2.199
7 Duurzaamheid	- 712	- 460	- 460	- 460
8 Veiligheid en Handhaving	- 2.728	- 2.701	- 3.360	- 2.709
9 Bedrijfsvoering en Financiën	- 13.367	- 12.958	- 12.744	- 12.891
Totaal Lasten	- 67.220	- 65.811	- 65.959	- 64.985
Baten				
1 Jeugd en Onderwijs	574	574	574	574
2 Zorg en Welzijn	5.063	5.202	5.202	5.013
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	7.112	7.112	7.112	7.112
4 Economie	90	90	90	90
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	2.140	2.632	2.252	1.824
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	229	209	108	72
7 Duurzaamheid	426	- 12	- 12	- 12
8 Veiligheid en Handhaving	1	1	1	1
9 Bedrijfsvoering en Financiën	51.495	49.010	48.616	48.714
Totaal Baten	67.131	64.817	63.944	63.388
Saldo van baten en lasten	- 88	- 994	- 2.016	- 1.597
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 1.057	- 1.690	- 1.870	- 1.653
Onttrekkingen	1.203	740	2.136	1.635
Mutatie reserves	146	- 950	266	- 17
Resultaat	58	- 1.943	- 1.750	- 1.614

2 Deel I Programma's

2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs

2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn

2.3 Programma 3 – Beheer Openbare Ruimte en Milieu

2.4 Programma 4 – Economie

2.5 Programma 5 – Ruimtelijke ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed

2.7 Programma 7 – Duurzaamheid

2.8 Programma 8 – Veiligheid en Handhaving

2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financiën

2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs

Inleiding

De uitgaven van de jeugdhulp stegen de afgelopen jaren fors boven onze begroting uit. Al met de zomerrapportage 2024 moest in het lopende boekjaar € 1,6 miljoen toegevoegd worden aan het jeugdbudget ten opzichte van de eerder vastgestelde begroting 2024 (€ 7 miljoen).

En als we vooruit kijken dan zijn er ook nog andere onzekerheden. Landelijk komt er vanwege de Hervormingsagenda Jeugd nog 1 miljard minder geld voor jeugd beschikbaar, dat is een krimp van 16% van het budget. Hoe dit precies voor onze gemeente uitpakt is nog niet bekend. Daarbij hebben we de komende twee jaar ook nog eens te maken met een risico op verdere korting op de middelen voor jeugd in het Gemeentefonds naar aanleiding van de beoordeling van onze uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. En worden stijgende prijzen bij aanbieders niet volledig door het rijk gecompenseerd.

Al met al een schrikbarende financiële ontwikkeling die we niet kunnen (blijven) dragen en waarvan de realiteit is dat we die zullen móeten keren. En met ons vele, zo niet alle, andere gemeenten. Waarbij de financiën een prikkel zijn, maar de schrijnende oorzaak achter de uitgaven een veel alarmerender verhaal vertellen. We kunnen als maatschappij niet op deze voet voort. Kinderen móeten kunnen opgroeien zonder dat het nodig is dat daar specialistische hulp bij komt kijken. Het tij keren is complex, vraagt gerichte en veel inzet en zal het uiterste vergen van onze partners, zorgaanbieders, ouders, onderwijs en onszelf om de grenzen van de maakbaarheid op te rekken en daarbij realistisch en menselijk te blijven.

Landelijk niveau

Ook met de Hervormingsagenda Jeugd (juni 2023¹) is landelijk een koers ingezet om deze ontwikkelingen te keren, zowel inhoudelijk als financieel. De maatregelen, zoals geformuleerd in de Hervormingsagenda Jeugd, gaan uit van een combinatie van een brede maatschappelijke aanpak en een verbetering van het jeugdhulpstelsel zelf. Die gecombineerde aanpak moet leiden tot een inperking van de kostenstijgingen. Dit kost meer tijd dan we in Wijk bij Duurstede financieel gezien kunnen verdragen. Daarom zetten we zelf stappen waarmee we de sturing op aanbieders vergroten.

Wijk bij Duurstede - Inzicht

De prognose voor de ontwikkeling van onze kosten voor jeugdhulp in 2025 zoals in de Kaderbrief 2025-2028 opgenomen, is geactualiseerd met de realisatie over de eerste 6 maanden van 2024. Het beeld dat hieruit ontstaat is dat we een groei in kosten zien van 11,7% in vergelijking met de eerste 6 maanden van 2023. De twee componenten die de groei en overschrijdingen veroorzaken zijn Ambulante Begeleiding en Landelijk ingekochte hulp (Lta). Als we de trend uit de zomerrapportage doortrekken, dan stijgen we uit boven de bijgestelde begroting (Zomerrapportage) met € 300.000 - € 500.000. Om een duidelijk signaal af te geven aan provincie en rijk nemen we dit effect van de bijgestelde prognose op in de risicoparagraaf.

Sinds het tweede kwartaal 2024 zien we voor het eerst een lichte daling van de gemiddelde kosten per cliënt (per maand). Hier is het effect te zien van onze sturing op toegang, intensiteit en duur van de zorg. Goed om te weten is dat dit effect een lange aanloop heeft. Want hoewel het aantal kinderen in onze gemeente dat gebruik maakt van jeugdhulp in 2022 stabiliseerde en sinds 2023 langzaam daalt, stegen

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/06/20/hervormingsagenda-over-verbeteringen-jeugdzorg-definitief-vastgesteld>

de gemiddelde kosten per cliënt (per maand) onafgebroken de afgelopen jaren. De prijscompensatie drijft de kosten op (circa 4 tot 7%). Andere oorzaken die de kosten opdrijven zijn het inzetten van duurdere zorgvormen (producten met hogere tarieven) en een toename van de intensiteit van de hulp (meer uren hulp). Onze maatregelen richten zich dan ook, maar niet uitsluitend, op dit meest dominante onderdeel van de groei in gebruik en kosten van jeugdhulp. Door de ontwikkeling van het datawarehouse beschikken we over de juiste data om de maatregelen gericht in te zetten en te sturen.

Wijk bij Duurstede – Maatregelen

In 2025 (en verder) zetten we in de *uitvoering* een aantal maatregelen in:

- A. Vooraf geraamd budget bij aanbieders;
- B. Beïnvloeden van de instroom en intensiteit;
- C. Sturen op uitstroom;
- D. Sturen op bijzondere casussen.

Deze maatregelen vragen een forse inzet van zowel Stichting Binding als de ambtelijke organisatie.

Uitvoering van de maatregelen gebeurt bovendien naast het reguliere werk van zowel de uitvoering als de beleidsadviseurs.

Om een duurzame transformatie te realiseren is het nodig ook *beleidsmatig* stappen te blijven zetten, waarbij de Maatschappelijke agenda (MAG) leidend is:

- Het versterken van het gewone leven van kinderen, jongeren en gezinnen;
- Het verleggen van gespecialiseerde (individuele) jeugdhulp naar andere vormen van hulp of ondersteuning;
- De randvoorwaarden, kaders voor bovenstaande maatregelen creëren (waaronder aanpassing verordening, beleidsregels en werkprocessen).

1.1 Jeugd

Genoemde maatregelen werken we als volgt uit:

A. Vooraf geraamd budget bij aanbieders – ontwikkelingen 2025

We stellen voor alle aanbieders van jeugdzorg een vooraf geraamd budget vast voor 2025. Samen met Stichting Binding sturen we op deze budgetten. De aanbieders hebben hierdoor duidelijkheid op het te verwachten volume en worden gestimuleerd om uitstroom te bevorderen. Indien het budget bij een aanbieder dreigt te worden bereikt, zoeken we met de jeugdconsulenten naar alternatieven en alleen indien die er absoluut niet zijn kan met een goede onderbouwing afgeweken worden van het geraamde budget. Door dit budgetmanagement wordt direct gestuurd op de financiële doelstelling van deze bezuiniging.

B. Beïnvloeden van de instroom en intensiteit – ontwikkelingen 2025

We hebben een zogenaamd “Voordeurteam” van Stichting Binding ingesteld om nieuwe aanvragen voor Jeugdzorg te verleggen naar andere vormen van hulp of zorg en mensen op de wachtlijst een alternatief aanbod te doen. Met een aantal zorgaanbieders maken we op dit moment afspraken om maandelijks de gang van zaken te bespreken en tijdig te kunnen bijsturen op het gebied van instroom en uitstroom. Dit wordt in 2025 verder uitgerold. Het geraamde budget is een extra stimulans hierin.

C Sturen op uitstroom – ontwikkelingen 2025

De groep kinderen met langdurige jeugdhulp groeit. Soms is het verlengen van jeugdhulptrajecten nodig. Tegelijkertijd weten we uit onderzoeken dat een 3^e, 4^e, 5^e traject of overgang naar een andere

zorgaanbieder voor een vergelijkbaar hulptraject niet positief bijdraagt aan de ontwikkeling van de jeugdige. Door goede regie met duidelijke behandeldoelen en tijdige evaluatie, werken we toe naar afronding binnen de vooraf afgesproken termijn; alleen bij hoge uitzondering wordt een hulptraject verlengd.

D Sturen op bijzondere casussen – ontwikkelingen 2025

We monitoren wekelijks samen met de coördinatoren van Stichting Binding de bijzondere casussen. Dit is een klein groepje kinderen dat hoog specialistische hulp krijgt. De verwijzing naar deze vormen van hulp gebeurt meestal door kinderartsen, psychiaters, jeugdbeschermers of de jeugdreclassering. Niet door de gemeente en dus buiten onze invloed. De gemiddelde kosten per cliënt voor deze hulp bedragen op dit moment € 96.000 per jaar. We spreken maandelijks met SAVE (de gecertificeerde instelling die in bijna al deze gevallen verantwoordelijk is voor het desbetreffende kind) over casussen waarbij wij vraagtekens zetten bij de aard en omvang van de inzet van zorgaanbieders en stellen waar dat kan direct een casushouder van Stichting Binding aan. Ook sturen we via het Sleutelteam van Stichting Binding op het voorkomen van uithuisplaatsingen en bij kinderen die in een instelling verblijven, op tijdige en goede uitstroom. En we begeleiden jongeren tijdig naar een passende woonplek als hun verblijf in een instelling eindigt.

Onze beïnvloedingsmogelijkheden op deze hulptrajecten zijn echter minimaal; in feite zijn het incidentele situaties die niet zijn te voorkomen en waar we geen grip op hebben. We nemen een deel van deze mogelijk te ontstane kosten op in de risicoparagraaf. Om het risico te verkleinen voeren we samen met Stichting Binding, zoals hierboven beschreven, wekelijks strakke regie op deze hulptrajecten. We geven met het opnemen van een deel van deze incidentele dure hulp in de risicoparagraaf ook een signaal af aan provincie en rijk.

Duurzame transformatie – beleidsmatige ontwikkelingen 2025 (en verder)

De beweging van gespecialiseerd aanbod naar algemeen, vrij toegankelijk aanbod, vindt in het gehele sociale domein plaats onder de noemer “versteving van de sociale basis²”.

Voor onze aanpak betekent het dat we afstappen van de maakbaarheidsgedachte dat we met (jeugd)hulp problemen kunnen oplossen. Ouders zullen zelfredzamer moeten worden (bijvoorbeeld door zelf aan de slag gaan met het oplossen van de eigen opgaven) en er zal meer naar de context van het kind of gezin worden gekeken in plaats van naar het individuele kind. Ook in de nieuwe inkoopvisie die in de regio ZOU wordt ontwikkeld, staat duurzame transformatie centraal. Verder gaan we met één tot drie (vooral lokale aanbieders) een pilot opzetten om lichtere, collectieve vormen van ondersteuning te ontwikkelen. Deze pilot is bedoeld als opvang voor de uitstroom van de meer gespecialiseerde hulp, zodat deze verminderd of ingekort kan worden omdat er een alternatief aanbod is.

We herzien de Verordening jeugd en de beleidsregels, waarin we - in lijn met de inperking van de reikwijdte van de Jeugdwet - de afbakening van de jeugdhulp al zoveel mogelijk gaan vastleggen. Dat is niet geheel zonder risico: individuele consultants kunnen vanuit hun professionele accreditatie (SKJ) en de Jeugdwet, persoonlijk onder het tuchtrecht tot verantwoording worden geroepen bij het uitvoeren van de Jeugdwet. We ondervangen dit deels met kaders en heldere beleidsregels in een aangescherpte verordening, vastgesteld door uw raad. En door het goed vastleggen van de gevolgde werkwijze en de afwegingen bij het wel of niet inzetten van hulp.

1.2 Huisvesting onderwijs

Het geldende Integraal Huisvestingsplan (IHP) voorziet in nieuw- of vernieuwbouw van de scholen de Wegwijzer, de Windroos en de Werkschuit. De voorbereidingen lopen en naar verwachting wordt de eerste school in 2026 opgeleverd.

In een tweede fase, rond 2033, komen dan de volgende scholen aan de beurt. Dit zijn de Horn en de Regenboog. Op basis van de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zullen de plannen voor deze scholen verdere uitwerking krijgen. De schoolgebouwen in de kernen Langbroek en Cothen zijn maximaal 8 jaar oud, met uitzondering van de Carolusschool, die 10 jaar geleden grootschalig gerenoveerd is.

1.3 Leerplicht

De focus van leerplicht ligt primair op het voorkomen van thuiszitters door intensieve samenwerking met de scholen en andere ketenpartners, zoals de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en Stichting Binding.

Daarnaast wordt prioriteit gegeven aan het tijdig en adequaat oppakken van verzuimmeldingen.

De kosten van het leerlingenvervoer zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Dit wordt deels veroorzaakt doordat leerlingen in toenemende mate buiten onze gemeente naar school gaan. Hierdoor maken steeds meer leerlingen gebruik van voorzieningen leerlingenvervoer, met name het aangepast vervoer. Hiernaast stijgen de kosten van het leerlingenvervoer per leerling meer dan gemiddeld.

De nieuwe overeenkomst voor het leerlingenvervoer, die ingaat op 1 januari 2025 en in principe voor de duur van vier jaar is, heeft hier geen verandering in gebracht. De prijs per kilometer en de bijkomende kosten zijn opnieuw gestegen. Om de kosten van het leerlingenvervoer uiteindelijk te laten dalen, zetten wij in de aanloop naar schooljaar 2025/2026 in op scherpere uitvoering van de verordening, om te beginnen door nog voor maximaal 3 dagen per week aangepast vervoer te bieden en wij doen een groter beroep op de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerling en het gezin. Het doel hiervan is dat er minder gebruik wordt gemaakt van aangepast vervoer en er meer leerlingen gebruik gaan maken van het openbaar vervoer of de fiets, al dan niet onder begeleiding (van hun ouders), of door hun ouders met de eigen auto naar school worden gebracht. Hiernaast gaan wij in gesprek met ouders en scholen om de mogelijkheden om het aanbod van inclusiever onderwijs te verkennen. Het doel hiervan is meer kinderen in onze eigen gemeente naar school te laten gaan, wat naast andere voordelen, ook positief is voor de kosten van het leerlingenvervoer.

Het gymvervoer is afgelopen zomer opnieuw aanbesteed met als resultaat hogere kosten. Aangezien gymvervoer geen wettelijke verplichting is, beëindigen we per 1 januari 2025 het contract en daarmee het door de gemeente georganiseerde en betaalde gymvervoer. We gaan in overleg met de scholen over de consequenties hiervan.

1.4 Kind- en Jeugdvoorzieningen

De gemeente beschikt over een hecht netwerk van voorzieningen voor de Wijkse kinderen en jeugd. De scholen en de kinderopvang worden geflankeerd door onder andere jongerenwerkers, buurtsportcoaches, sportverenigingen en culturele clubs.

Kinderen tussen 2 en 4 jaar die kampen met een onderwijsachterstand kunnen op advies van het consultatiebureau gebruik maken van een programma voor- en vroegschoolse educatie (vve) bij een drietal kinderopvangorganisaties. De gemeente ontvangt voor het voorkomen en tegengaan van

onderwijsachterstanden een doeluitkering van het Rijk, waaruit de kosten voor het aanbod van voorschoolse educatie betaald worden. Verder stimuleert de gemeente met een gemeentelijke peuterbijdrage het gebruik van kinderopvang en daarmee de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst kunnen hier gebruik van maken.

Gemeenten in Nederland hebben de opdracht toezicht te houden op de kwaliteit van de kinderopvang en gastouderopvang en schakelen hiervoor de GGD in. In de Wet kinderopvang (Wko) staat dat een houder van een kindcentrum verantwoorde kinderopvang aan moet bieden: opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Dus de toezichthouder kijkt, toetst en beoordeelt hierop en deelt deze bevindingen met de gemeente.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

Bedragen in € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
1.1 Jeugdzorg	PM Kadernota	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000
	Vooraf geraamd budget bij aanbieders	751.000	751.000	751.000	751.000
Totaal 1.1 Jeugdzorg		-849.000	-849.000	-849.000	-849.000
1.2 Huisvesting onderwijs	Huisvesting onderwijs - Tijdelijke uitbreiding Piet de Springerschool	-14.300	-14.300	-14.300	-14.300
Totaal 1.2 Huisvesting onderwijs		-14.300	-14.300	-14.300	-14.300
1.3 Leerplicht	Leerlingenvervoer	-228.355	-108.355	-108.355	-108.355
	Gymvervoer	45.000	15.000	15.000	15.000
Totaal 1.3 Leerplicht		-183.355	-93.355	-93.355	-93.355
Eindtotaal		-1.046.655	-956.655	-956.655	-956.655

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang ontwikkeling	Kans	Impact
De verruiming van het gemeentelijk budget voor jeugdhulp heeft het Rijk alleen voor 2023 en 2024 als incidentele bijdrage toegekend. Voor de jaren daarna is er voor gemeenten grote financiële onzekerheid. De hervormingsagenda jeugd kent nu nog een oplopende doelstelling naar ruim 1,5 miljard minder uitgaven voor jeugdhulp.	Op advies van het Ministerie de baten in de exploitatie opgenomen met een 100% risico-voorziening. Lobbyen via de VNG tegen de bezuiniging en voor structureel voldoende geld. Met Stichting Binding sturen op stoppen van de groei van inzet en kosten jeugdhulp mede vanuit de bezuinigingen		8	8

Jeugdbescherming en zware verblijfshulp vragen steeds hogere bijdragen. Terwijl we zelf weinig grip hebben op deze hulp.	De bijdragen en het gebrek aan informatie aan de orde stellen in (bovenregionale) overleggen.	Beperkt. Gesprek wordt deels op rijksniveau gevoerd. Politieke discussie.	9	8
Er is een risico dat de wachtlijsten voor jeugdzorg gaan groeien.	Er is wachtlijst management en een Voordeurteam bij Stichting Binding dat werkt aan instroom beperking.		8	9

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
1.01 Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2,9	4,2	3,2	6,2	nbn	nbn
1.02 Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	22,0	24,0	41,0	27,0	nbn	nbn
1.03 Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%, 12-23 jr	2,1	2,4	1,7	2,4	nbn	nbn
1.04 Jongeren met jeugdhulp	%, tot 18 jaar	15,8	13,4	15,6	13,5	nbn	nbn
1.05 Jongeren met jeugdbescherming	%, tot 18 jr	1,2	1,2	1,1	1,1	nbn	nbn
1.06 Jongeren met delict voor rechter	%, 12-21 jr	nbn	1,0	nbn	nbn	nbn	nbn
1.07 Jongeren met jeugdreclassering	%, 12-22 jr	nbn	0,3	nbn	0,3	nbn	nbn
1.08 Kinderen in uitkeringsgezin	%	4,0	6,0	nbn	nbn	nbn	nbn
1.09 Werkloze jongeren	%	1,0	1,0	nbn	nbn	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

1 Jeugd en Onderwijs	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1.1 Jeugdzorg	- 8.815	- 8.373	- 8.473	- 8.473
1.2 Huisvesting onderwijs	- 1.987	- 2.109	- 2.389	- 2.373
1.3 Leerplicht	- 1.063	- 943	- 943	- 943
1.4 Kind en jeugdvoorzieningen	- 119	- 54	- 129	- 54
1.5 Algemeen Jeugd	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal Lasten	- 12.034	- 11.529	- 11.984	- 11.894
Baten				
1.2 Huisvesting onderwijs	439	439	439	439
1.3 Leerplicht	135	135	135	135
Totaal Baten	574	574	574	574
Saldo van baten en lasten	- 11.460	- 10.955	- 11.410	- 11.320
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 98	- 98	- 98	- 98
Onttrekkingen	21	-	12	- 63
Mutatie reserves	- 78	- 98	- 87	- 162
Resultaat	- 11.538	- 11.053	- 11.497	- 11.481

2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn

Inleiding sociaal domein algemeen

Ontwikkelingen

In het sociaal domein blijven we een toenemende druk zien op de zorg en jeugdhulp. Stijging van de vraag naar zorg (gezondheidszorg, ggz, ouderen- en gehandicaptenzorg) komt door de vergrijzing en doordat mensen gewend zijn een beroep op zorg te kunnen doen. Voor jeugdhulp speelt dit laatste ook. Het zijn maatschappelijke patronen die niet meer passen en vragen om een gedrags-/cultuuromslag en andere oplossingen dan individuele gespecialiseerde jeugdhulp³.

Het Rijk heeft twee grote akkoorden gesloten met alle stakeholders: het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de Hervormingsagenda Jeugd (HAJ). De uitvoering van beide vindt plaats op (boven)regionaal niveau. Lokaal is er het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Maatschappelijke agenda 2023-2026 (MAG)

Vanuit de Maatschappelijke agenda (MAG) zetten we in op vroegtijdige signalering van mogelijke problemen bij inwoners en op het versterken van hun draagkracht. Dit is de ‘beweging naar voren’ (het preventieve) die we met elkaar willen maken. Naar de versterking van het gewone leven en het bevorderen van ieders positieve gezondheid. Deze beweging willen we overal terugzien. Alle opgaven onder de MAG moeten hieraan zichtbaar en merkbaar bijdragen. Rechtstreeks of door de randvoorwaarden te creëren, waarmee onze inwoners kunnen werken aan hun gezondheid en welbevinden.

Het is goed om met elkaar te bespreken wat dit betekent. Bijvoorbeeld door zoveel mogelijk versterkende en ondersteunende welzijnsoplossingen aan te bieden (mantelzorgondersteuning, hulp bij dreigende dakloosheid, ondersteuning bij scheidingen en bij financiële problemen). We investeren in het jongerenwerk, waardoor – op termijn - minder jeugdhulpverleners nodig zullen zijn. Versterking van inwoners werkt verder goed via informele netwerken, buurtgericht zoals Verbonden Buurt, of met sport, cultuur of andere sociale activiteiten.

In veel gevallen helpen ondersteuning uit het eigen netwerk en een goede tijdsbesteding beter en duurzamer dan professionele (en dus dure) hulptrajecten. Denk hierbij ook aan zingeving. Een hulptraject is er om mensen op weg te helpen als het echt niet anders kan. En na afronding van een hulptraject is het mooi als inwoners weer voldoende ondersteuning krijgen vanuit het (eigen) informele netwerk en daarmee hun draagkracht en draaglast weer in balans kunnen houden.

Op basis van deze uitgangspunten maken we keuzes op de drie thema’s van de MAG: opgroeien, wonen en meedoen.

Integrale samenwerking

We kunnen terugvallen op onze ervaringen met integraal werken en samenwerken binnen en buiten het huis van de gemeente. Goede netwerken, betrokken en deskundige partners en korte lijnen helpen daarbij.

De uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP), de integrale aanpak op veiligheid in

---

³ Andere kijk op groeiend jeugdzorggebruik | April 2023, NJI met als ondertitel Voor een hoopvolle wereld om in op te groeien

relatie tot het sociaal domein, uitvoering van het lokale Vitaliteitsakkoord (gezondheid en leefstijl), en samenwerking op wonen met zorg zijn daarvan voorbeelden. Deze werkwijze zetten we in 2025 voort.

Stichting Binding

Stichting Binding voert voor de gemeente de wettelijke taken WMO en Jeugdzorg uit. Ook realiseert zij ons welzijnsbeleid. De MAG is bepalend voor haar inzet en aanpak. 2024 was een turbulent jaar voor de Stichting op personeelsgebied en in de samenwerking met de gemeente. We hebben dat jaar ook benut om de aanloop naar de samenwerking en begroting 2025 scherper te krijgen. Hierbij is ingezet op het inzichtelijker maken van de financiële stromen in de samenwerking.

In 2024 is er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten met Stichting Binding. Het sociaal domein is uitdagend en kent voor de uitvoering een heldere koers in de vorm van de MAG. Vanuit dat vertrekpunt vindt er veel afstemming over de uitvoering plaats tussen gemeente en Stichting Binding.

We werken samen op basis van afspraken, die structureel geborgd zijn in de samenwerkingsovereenkomst. In het verleden ontstond ook samenwerking op basis van incidentele middelen. Niet zelden moest gekozen worden structurele taken met incidenteel geld te financieren. Dat voelde voor zowel de gemeente als de Stichting uiteindelijk niet voldoende helder en stabiel in het samenwerken.

Kortom: er was een vertekend beeld en daarmee een risico voor de uitvoering van de taken. De structurele subsidie wordt in de begroting 2025 gecorrigeerd om de uitvoering van de taken nu en naar de toekomst te borgen. Naast de aanpassing van de structurele geldstromen is ook een taakstelling voor Stichting Binding meegenomen. Bezien moet worden hoe deze zich ontwikkelt in de ravijnjaren. Een solide en robuuste ketenpartner is van cruciaal belang om de grote opgaven van jeugd (trendbreuk realiseren) en Wmo (vergrijzing) het hoofd te bieden.

Samenwerking in regio Zuid-Oost Utrecht (ZOU)

In regio ZOU werken we samen op het gebied van het sociaal domein met vier andere gemeenten, namelijk De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Zeist. Er is de Regionale Dienst Werk & Inkomen (RDWI), we werken samen op gebied van leerplicht en leerlingenvervoer en we kopen gezamenlijk een groot deel van de hulp en ondersteuning vanuit Wmo en Jeugdwet in. Gemeente Utrechtse Heuvelrug fungeert sinds 2023 als gastheergemeente en daar is een regionaal kernteam gevestigd, bestaande uit het Inkoop en contractmanagement, de regionale programma manager en een aantal medewerkers.

In 2025 zal een nieuwe regionale inkoopkoers voorgelegd worden aan de raden voor vaststelling, met als doel nieuwe contracten per 2027. Vanuit de Hervormingsagenda jeugd komt de verplichting om de intergemeentelijke samenwerking voor ten minste een deel van de inkoop van de jeugdhulp te gieten in één van de publiekrechtelijke vormen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen. Ook dit onderwerp zal in 2025 uitgebreid aan de orde komen.

In programma 2 komen alle beleidsterreinen van het sociaal domein aan de orde behalve jeugd en onderwijs (programma 1) en cultuur en sport (programma 6). Ook staan hierin de sociaal-domein brede onderwerpen als Stichting Binding en het toezicht op de rechtmatige uitvoering van Wmo en Jeugdwet.

2.1 Wmo

Huidig beleid

De Wmo legt de wettelijke verplichting op aan gemeenten om inwoners die dat nodig hebben te ondersteunen in hun zelfredzaamheid en participatie. Als gevolg van rijksbeleid wonen meer kwetsbare inwoners langer thuis. Dat vergt meer inzet op zorg en ondersteuning in samenwerking met lokale partners op het terrein van wonen, welzijn en (medische) zorg.

Ons beleid richt zich op informatie, voorlichting en preventie en op het verstrekken van specifieke voorzieningen: huishoudelijke ondersteuning, woonvoorzieningen, hulpmiddelen, vervoer, begeleiding en dagbesteding.

De uitvoering van dit beleid ligt bij Stichting Binding, waar medewerkers gemandateerd zijn om namens het college indicaties te stellen. Voor de daadwerkelijke begeleiding en ondersteuning zijn (in regionaal verband) contracten afgesloten met zorgaanbieders.

De meerjarige trend is dat geleidelijk meer inwoners ondersteuning nodig hebben. Belangrijkste oorzaak daarvan is de vergrijzing, oudere mensen hebben over het algemeen meer ondersteuning nodig. We weten de toename in zorg en kosten per cliënt wel beperkt te houden door bijvoorbeeld scherp te indiceren op uren hulp en dagbesteding (maximaal aantal dagdelen terug van zeven naar vijf). Ook passen we 'reablement' toe: een ergotherapeut bekijkt met cliënten wat ze op een verantwoorde manier nog wél zelf kunnen doen. Tot slot besparen we op het mantelzorgcompliment

Preventie

We stimuleren inwoners nog meer om – tijdig - na te denken over hun gezondheid, hun woonsituatie en het belang van hun sociale netwerk.

Met projecten vanuit het IZA en GALA zetten we in op valpreventie en 'reablement'.

In de Woonvisie 2022 hebben we vastgelegd dat er meer geschikte woningen moeten komen voor kwetsbare inwoners en woonzorgvoorzieningen voor inwoners met een functiebeperking en inwoners die uitstromen uit instellingen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

2.2 Gezondheidszorg

In het plan van aanpak GALA staat het bevorderen van een gezonde leefstijl centraal. Onderwerpen die aandacht krijgen zijn sporten en bewegen, gezond gewicht, mentale gezondheid en middelengebruik. De buursportcoaches voeren hierin een belangrijke taak uit.

Sinds 2022 is gemeente Wijk bij Duurstede JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht gezonde jeugd, gezonde toekomst) gemeente. Met de JOGG aanpak wordt de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder gemaakt, zodat de jeugd als een gezonde generatie opgroeit. De ambities van JOGG zijn ook opgenomen in het plan van aanpak GALA.

2.3 Inclusie (integratie, toegankelijkheid en diversiteit)

Huidig beleid

Inclusie is een breed begrip. In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen en wordt niemand gediscrimineerd of uitgesloten.

De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) regelt de toegang van inwoners van een gemeente tot een antidiscriminatievoorziening. Wijk bij Duurstede heeft zich hiervoor aangesloten bij Artikel 1 Midden Nederland.

2.4 Beschermd wonen

Beschermd wonen is een Wmo-voorziening voor een groep inwoners met GGZ-problematiek. Sinds 2023 worden de taken en bijbehorende budgetten geleidelijk overgeheveld van centrumgemeente Utrecht naar de afzonderlijke U16 gemeenten. Begin 2023 hebben de lokale gemeenteraden het 'Regioplan U16 Beschermd Wonen, kaders voor samenwerking in 2023-2028' vastgesteld, waarin samenwerkingsafspraken zijn opgenomen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat cliënten indien mogelijk uitstromen uit een instelling voor beschermd wonen en zelfstandig gaan wonen met begeleiding. Daarvoor is veel nodig: geschikte woningen, goede begeleiding maar ook een sociale basisstructuur in de wijk.

De toegang naar Beschermd Wonen (BW) is verlegd van centrumgemeente Utrecht naar de lokale teams in de afzonderlijke gemeenten.

2.5 Participatie (inclusief aanpak van schulden en armoede)

Huidig beleid

Een groot deel van het werkveld Participatie is belegd bij de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI). De RDWI voert deze dienstverlening uit voor de vijf gemeenten van de regio ZOU: Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist. De RDWI ondersteunt de inwoners die om uiteenlopende redenen afhankelijk zijn van een uitkering via de Participatiewet, hulp nodig hebben bij schulden of die een inburgeringstraject doorlopen. Voor de doelen voor 2024 verwijzen wij naar de begroting 2025 en de Strategische kaders 2024-2027⁴.

Lokaal zijn er meerdere laag-inkomen regelingen, die uitgevoerd worden door Stichting Binding. Deze regelingen zorgen ervoor dat ook inwoners met een laag inkomen, vooral kinderen, kunnen meedoen in de maatschappij. Voorbeelden zijn zwemles, een laptop voor schoolwerk, sporten en dagjes uit of een activiteit. De regelingen zijn in 2024 geëvalueerd en worden aangepast.

Regionaal zijn er nog regelingen die bijdragen aan het inkomen of extra vergoedingen via de zorgverzekeringen. Hierbij valt te denken aan de bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag en de collectieve ziektekostenverzekering. De bovenstaande regelingen zijn er voor alle inwoners met een laag inkomen.

Het is belangrijk om risicovolle of problematische schulden bij inwoners te voorkomen. Geldstress zorgt immers voor veel maatschappelijke problemen en kosten. Inwoners met vragen over financiën en/of formulieren kunnen terecht bij Grip op de Knip van Stichting Binding. Bij lichte geldproblemen is er ondersteuning van vrijwilligers van Humanitas of Schuldhulpmaatje. Via wetgeving of afspraken komen (dreigende) betalingsproblemen van inwoners ook bij de gemeente, Stichting Binding en de RDWI onder de aandacht. Hiervoor hebben we vroegsignalering opgezet met behulp van huisbezoeken.

Professionele ondersteuning bij schulden wordt verzorgd door de RSD-schulddienstverlening (SDV). Ook zijn wij als gemeente aangesloten bij Geldfit/ Nederlandse Schuldhulproute (NSR).

Belangrijke ontwikkelingen

Er is een nieuwe wet in voorbereiding: de "Participatiewet in balans"⁵. Beoogde ingangsdatum is 1 juli 2025. Doelen hiervan zijn een toereikend bestaansminimum, passende ondersteuning, duidelijke

---

⁴https://wijkbijduurstede.notubiz.nl/document/12875238/1/bijlage+1_+Strategische+kaders+Werk+en+Inkomen+2024-2027

⁵ Kamerbrief 21-06-2022: [Kamerbrief vervolgaanpak Participatiewet | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

rechten en plichten en proportionele sancties. Deze wijzigingen zullen een meerjarige aanpak bij de RDWI vergen. Hieraan voorafgaand is de kostendelersnorm aangepast, wat de mogelijkheden verruimt om een woning te delen zonder gekort te worden op een uitkering. Verder is de regionale arbeidsmarktstructuur uitgebreid met als doel een eenduidige en effectieve werkgeversdienstverlening via één regionale ingang (Regionaal Werkcentrum).

De hoge inflatie en gestegen energieprijzen hebben de afgelopen jaren de groep inwoners met een laag tot middeninkomen geraakt, zeker als zij ook een slecht geïsoleerde woning hadden. Dit heeft in de politiek tot brede aandacht voor bestaanszekerheid geleid.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Bedragen in € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
2.1 WMO	Wmo dagbesteding Begeleiding groep	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	WMO algemeen - Doorstroming van Wmo naar Wlz bevorderen	10.000	10.000	10.000	10.000
	Wmo vervoer Regiotaxi	50.000	50.000	50.000	50.000
	Wmo Aanpak dak- en thuisloosheid	17.051	-	-	-
Totaal 2.1 WMO		67.051	50.000	50.000	50.000
2.2 Gezondheidszorg	Mantelzorgwaardering	11.500	11.500	11.500	11.500
Totaal 2.2 Gezondheidszorg		11.500	11.500	11.500	11.500
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	Ontwikkellocatie - afstoten - Besparing onderhoud -Voedselbank Weidedreef	8.393	12.862	76.153	76.153
	Participatie, structurele middelen meicirculaire eenmalig benutten voor dekking tekorten	22.600	-	-	-
	Participatie SROI	25.000	50.000	50.000	20.000
	Div. fondsen Laag Inkomen Regelingen	5.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)		60.993	72.862	136.153	106.153
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	Stichting Binding	-288.000	-288.000	-288.000	-288.000
Totaal 2.6 Algemeen Zorg en Welzijn		-288.000	-288.000	-288.000	-288.000
Eindtotaal		-148.456	-153.638	-90.347	-120.347

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Oplopende materiaal- en personeelskosten als gevolg van CAO-ontwikkelingen, inflatie en personeelstekorten; aanbieders Wmo-ondersteuning (hulpmiddelen, medische advisering, zorg, regiotaxi) willen hogere tarieven. Niet bekend of dit in de loop van 2025 nog verder gaat oplopen.	Gemeentelijke indexeringspercentage zijn doorgevoerd op alle budgetten en extra op de Wmo-Huishoudelijke ondersteuning.		9	9
Vergrijzing en tegelijkertijd personeelstekorten in medische sector, met wachtlijsten als gevolg. Bij gebrek aan opnameplekken in verpleeghuis en behandeling GGZ blijven kwetsbare inwoners langer aangewezen op Wmo-ondersteuning.	De budgetten zijn hierop aangepast, zoals het budget Wmo-individuele begeleiding. Verder zijn zgn. 'hybride teams' van samenwerkende zorgorganisaties ingekocht om betere en effectievere ondersteuning te bereiken.		8	7
BIGA: Door minder instroom uit de doelgroep, lagere arbeidscapaciteit van de doelgroep en een, vanwege lagere subsidies, duurder wordende doelgroep, kan het resultaat van Biga in de toekomst gaan verslechteren.	Gesprekken in het kader van de Strategische Kaders met de vier andere gemeenten over dit onderwerp bij opstellen strategische kaders		7	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
2.01 Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	570	710	570	700	nbn	nbn
2.02 Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inwoners	171	367	165	345	nbn	nbn
2.03 Re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw, 15-64 jr	121	198	109	192	nbn	nbn
2.04 Banen	per 1.000 inw, 15-74 jr	479	825	490	837	nbn	nbn
2.05 Netto arbeidsparticipatie	%	74	72	74	73	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

2 Zorg en Welzijn	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
2.1 WMO	- 5.162	- 5.078	- 5.078	- 5.093
2.2 Gezondheidszorg	- 1.986	- 1.942	- 1.942	- 1.784
2.3 Inclusie (integratie, toegankelijkheid en diversiteit)	- 21	- 21	- 21	- 21
2.4 Beschermd wonen	- 3	- 3	- 3	- 3
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	- 8.997	- 9.058	- 8.999	- 8.867
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	- 3.041	- 3.019	- 3.013	- 2.992
Totaal Lasten	- 19.209	- 19.120	- 19.055	- 18.758
Baten				
2.1 WMO	180	260	260	260
2.2 Gezondheidszorg	205	162	162	3
2.4 Beschermd wonen	0	0	0	0
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	4.662	4.780	4.780	4.750
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	16	-	-	-
Totaal Baten	5.063	5.202	5.202	5.013
Saldo van baten en lasten	- 14.146	- 13.919	- 13.854	- 13.746
Mutatie reserves				
Toevoegingen	3	3	3	-
Onttrekkingen	36	22	74	94
Mutatie reserves	39	25	77	94
Resultaat	- 14.106	- 13.894	- 13.777	- 13.651

2.3 Programma 3 – Beheer openbare ruimte en Milieu

Inleiding

Sinds 2020 is het Beheer Kwaliteits Plan (hierna: BKP) in werking. Hiermee zijn de beeldkwaliteiten van alle verschillende beheeronderdelen (groen, wegen, riolering, verkeersborden, verlichting etc.) vastgesteld op beeldkwaliteit B. Alleen voor wegen geldt in een deel van de gebieden beeldkwaliteit C. Het BKP zorgt voor de basis van de onderhoudsbudgetten. Met het BKP is ook bepaald wanneer elk beheerobject het einde van de levensduur heeft bereikt en vervangen dient te worden en wat de kosten hiervan zijn. Deze investeringsprojecten zijn opgenomen in het Integraal Uitvoerings Plan (IUP) dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Het BKP eindigt eind 2025. In 2025 stellen we dan ook een nieuw BKP op.

Naast het benodigde beheren en vervangen, biedt de openbare ruimte ook de kans om doelstellingen vanuit diverse beleidsopgaven te realiseren. Meer dan in het huidige BKP zullen de mogelijkheden hiervoor verwerkt worden in het nieuwe BKP. Het gaat dan bijvoorbeeld om diverse duurzaamheidsonderwerpen, participatie en het groenstructuurplan.

Daarnaast zoeken we, nog meer dan bij het huidige BKP, de samenwerking en afstemming op met het nieuwe Water- en Riolerings Plan (hierna WRP). De looptijd van het huidige WRP is met een jaar verlengd en eindigt op 31-12-2025, net als het huidige BKP. Dit biedt de mogelijkheid om deze plannen nog beter op elkaar af te stemmen.

De budgetten uit het beheerkwaliteitsplan (BKP) zijn gebaseerd op de eenheidsprijzen van 2019 en inmiddels 1x volledig en twee keer deels geïndexeerd. Volledige Indexatie is jaarlijks nodig om de budgetten in evenwicht te brengen met de kosten voor de taken die voortvloeien uit het vastgestelde beleid. Concreet: de (integrale) projecten en onderhoud zoals gepland uitvoeren. Zonder toekenning van (voldoende) indexatie kunnen we niet alle geplande projecten uitvoeren en lopen we achterstanden op. Dit is in de huidige situatie het geval. Opdrachtnemers mogen binnen de, vaak meerjarige, contracten namelijk wel indexeren, dit gebeurt conform diverse CBS-of GWW-indexen die maandelijks worden geactualiseerd. Deze indexen komen vaak niet overeen met de lange termijn CPB-indexen die gemeentebreed worden gehanteerd. Bij nieuwe aanbestedingen kan er, door marktwerking en de grillige marktprijzen, noodgedwongen voor een hoger bedrag opdracht gegeven moeten worden. Dit werkt dan, bij een meerjarig onderhoudscontract, meerdere jaren door in de onderhoudsbudgetten. Zie ook paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen voor meer informatie.

3.1 Afvalverwijdering

Huidig beleid

De in 2020 door de raad vastgestelde Strategienota grondstoffenbeleid Wijk bij Duurstede is nog steeds de basis voor ons huidige afvalbeleid. In de strategienota is beschreven hoe we als gemeente de transitie willen maken naar een circulaire economie. Het uitgangspunt daarbij is de VANG doelstelling. VANG staat voor Van Afval Naar Grondstof en is een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, VNG, RWS en NVRD (Nederlandse Vereniging voor Reinigings Diensten).

Inzameling huishoudelijk afval

Per 31 december 2026 verlopen de inzamelcontracten voor restafval, GFT, PMD en papier. Op dat moment is er gebruik gemaakt van alle verlengingen die de huidige contracten bieden. Onze huidige inzamelaar PreZero heeft aangegeven niet in te schrijven bij een nieuwe aanbesteding. De verminderde interesse om afval bij huishoudens in te zamelen is al langer waar te nemen. Een marktconsultatie die in samenwerking met de AVU (onze GR-Afval Verwijdering Utrecht) is uitgevoerd heeft bevestigd dat de interesse, en daardoor de marktwerking, minimaal is. Naar aanleiding hiervan heeft het college besloten niet opnieuw aan te besteden, maar onderzoek te doen naar alternatieven. De mogelijke alternatieven zijn: aansluiten bij een publieke inzameldienst of de afvalinzameling in eigen beheer uitvoeren

Omgekeerd inzamelen

Direct hiermee verband houdende is fase 2 van de strategienota grondstoffenbeleid: omgekeerd inzamelen. Bij omgekeerd inzamelen wordt de restafval klike voor de inzameling van papier gebruikt. Restafval wordt bij omgekeerd inzamelen in ondergrondse containers ingezameld. Omgekeerd inzamelen heeft gevolgen voor de inzameling van materieel en personeel en wordt daarom meegenomen in de verdere uitwerking over de wijze van vormgeving van de inzameling vanaf 2027.

3.2 Straatreiniging en gladheidsbestrijding

De taken op gebied van straatreiniging zijn grotendeels uitbesteed en sinds 2022 opgenomen in het Groen en Reinigingsbestek. In 2024 zijn de nieuwe gladheidsbestrijdings-materieel (strooiers) aangeschaft die ook geschikt zijn voor het zogenaamde 'nat' strooien (natgemaakt zout dat beter blijft liggen). Op de nieuw te realiseren milieustraat worden hiervoor nieuwe voorzieningen ingericht. De gladheidsbestrijding wordt op basis van de strooiroutekaart deels door de eigen dienst uitgevoerd en deels door aannemers.

3.3 Riolering, waterwegen en kunstwerken

Huidig beleid

De huidige beleidskaders voor riolering en water zijn vastgelegd in het Water en Rioleringsplan (WRP) 2020-2024. De looptijd van het WRP is dit jaar met een jaar verlengd. Daarnaast hebben we ons te houden aan de KEUR van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). De Keur is een verordening die het HDSR hanteert bij de bescherming van watergangen, waterkeringen en bijhorende kunstwerken.

Ontwikkelingen in 2025

In 2025 stellen we een nieuw WRP op dat in 2026 in werking zal treden. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de klimaatadaptatiestrategie die in 2024 is afgerond en het nieuwe BKP.

3.4 Openbaar groen (inclusief speeltuinen)

Het huidige beleid wordt met name gevormd door het Groenstructuurplan 2018 – 2038, het bomenbeleidsplan en het Beheerkwaliteitsplan.

Ontwikkelingen in 2025

- In 2024 is het speelruimtebeleidsplan vastgesteld. Al jaren is er een stijgende behoefte aan meer maatwerk en participatie op gebied van speelterreinen. Met deze nieuwe kaders vanuit dit speelbeleidsplan wordt in 2025 een nieuw uitvoeringsplan opgesteld. Uit een tussentijdse evaluatie bleek dat er onvoldoende middelen aanwezig zijn om de het onderhoud en vervanging van het areaal in stand te houden. In het uitvoeringsplan zal worden gekeken naar de beleidskaders en zal er door middel van scenario's worden gekeken naar de mogelijkheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verkleinen van het areaal in combinatie met het verhogen van de de kwaliteit/het aanbod.
- Het bomenbeleidsplan wordt eind 2024 opgesteld / geüpdatet.
- In het bomenbeleidsplan en uitvoeringsplan wordt ook rekening gehouden met maatschappelijke opgaven zoals Klimaat, duurzaamheid, leefbaarheid en optimalisatie van het bomenbestand maar ook met de veranderende markt en bezuinigingen.

3.5 Weg- en waterwegen

Het huidige beleid van wegen wordt gevormd door het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en het Beheerkwaliteitsplan.

Ontwikkelingen in 2025

In 2025 treedt het nieuwe meerjarig asfaltbestek in werking. In dit bestek worden de eerste stappen gezet richting circulariteit. Er worden enkele onderhoudsprojecten meer circulair uitgevoerd en gedurende de komende jaren intensief gemonitord. Doel is om ervaringen op te doen met circulariteit in relatie tot levensduurverwachting en correctief onderhoud. We trekken hierin samen op met buurgemeentes, de branche-organisatie en team duurzaamheid.

3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 zijn milieuthema's verweven in het ruimtelijk spoor. Milieuambities zullen landen in de Omgevingsvisie en worden verder uitgewerkt in regels voor in het Omgevingsplan. Dit laatste wordt samen met de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) opgepakt. De gemeente is bevoegd gezag geworden voor alle (vaste) bodemtaken. Ook de bevoegdheid voor de beoordeling van bodemverontreiniging en nieuwe saneringsgevallen is van de provincie naar de gemeente gegaan.

De inzet op de milieuthema's uit 2024 worden in 2025 voortgezet.

- Uitvoering geven aan de geluidsaneringsopgave vanwege wegverkeer;
- Stimuleren van sanering van asbestdaken in combinatie met duurzame daken;
- Meenemen van milieudelicten bij Ondernemingsacties.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

Bedragen in € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	Besparing budget boom onderhoud	13.000	13.000	13.000	13.000
	Mooier Groen	12.000	12.000	12.000	12.000
	Integraal minder buurtschouwen	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)		35.000	35.000	35.000	35.000
3.5 Weg- en waterwegen	Openbare verlichting, Service onderhoud	5.000	5.000	5.000	5.000
	Wegen, Dagelijks- en Groot onderhoud	40.000	40.000	40.000	40.000
	Groot onderhoud Watergangen	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal 3.5 Weg- en waterwegen		70.000	70.000	70.000	70.000
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	Opzeggen abonnement NDFF - landschapscoördinator en natuur	2.438	2.438	2.438	2.438
Totaal 3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur		2.438	2.438	2.438	2.438
Totaal		107.438	107.438	107.438	107.438

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
De eenheidsprijzen zoals opgenomen in de onderhoudscontracten en ramingen voor de vervangingsprojecten (investeringen) worden geïndexeerd volgens de CBS index. Deze (gemiddelde) index kan afwijken van de specifieke marktindex. Hierdoor ontstaan tekorten. Schaarste van goederen en diensten kunnen ervoor zorgen dat we niet alle onze taken kunnen uitvoeren en de veiligheid niet kunnen waarborgen.	Jaarlijkse indexaties op basis van CBS-indexen opnemen voor zowel de onderhouds-budgetten als kredieten /investeringen.	Indexaties worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt door ons beheersysteem icm IMPACT (rekentool met landelijke kentallen). Daarnaast worden prijsstijgingen separaat aangevraagd in de tussentijdse nota's of P&C documenten. Indien indexaties onvoldoende zijn, is het mogelijk om, op termijn, de beleidsplannen aan te passen en te voorzien van een lagere ambitie of beeldkwaliteit.	9	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
3.01 Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	92	148	nbn	nbn	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
3.1 Afvalverwijdering	- 3.150	- 3.206	- 3.206	- 3.206
3.2 Straatreiniging en gladheidsbestrijding	- 364	- 364	- 364	- 376
3.3 Riolering	- 1.703	- 1.707	- 1.690	- 1.713
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	- 2.960	- 2.924	- 2.861	- 2.902
3.5 Weg- en waterwegen	- 2.284	- 2.297	- 2.319	- 2.201
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	- 938	- 928	- 928	- 928
Totaal Lasten	- 11.400	- 11.426	- 11.368	- 11.325
Baten				
3.1 Afvalverwijdering	3.962	3.962	3.962	3.962
3.3 Riolering	2.750	2.750	2.750	2.750
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	242	242	242	242
3.5 Weg- en waterwegen	147	147	147	147
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	12	12	12	12
Totaal Baten	7.112	7.112	7.112	7.112
Saldo van baten en lasten	- 4.287	- 4.314	- 4.255	- 4.213
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 45	- 50	- 50	- 50
Onttrekkingen	7	77	19	26
Mutatie reserves	- 38	27	- 31	- 24
Resultaat	- 4.325	- 4.287	- 4.286	- 4.236

2.4 Programma 4 – Economie

Ons economische beleid richt zich op het behouden en stimuleren van een sterke economie die zorgt voor welvaart en werkgelegenheid. In het Visie, Ambitie en Focusdocument van de Economische Agenda (raadbesluit, 19 september 2023) zijn de uitgangspunten van het economische beleid tot 2027 opgenomen. Het beleid is uitgewerkt in speerpunten die inspelen op de actuele behoeftes bij ondernemers.

1. Regionale Samenwerking

Wijk bij Duurstede maakt deel uit van de netwerkorganisatie U10, waarin 16 Utrechtse gemeenten samenwerken aan maatschappelijke thema's en uitdagingen, zoals mobiliteit, wonen en landschap. Op de bestuursafel Economische Positionering werken we aan het creëren van extra ruimte voor bedrijven en het verbeteren van mobiliteitsverbindingen (auto, OV en fiets).

2. Vitale werklocaties en voldoende (bedrijfs)ruimte

Het doel is dat voor de verschillende ondernemers in onze gemeente – variërend van ZZP-er tot grote MKB-ers – passende (werk)locaties beschikbaar zijn. Voor ondernemers is het nodig dat ze ruimte hebben die aansluit op hun wensen qua bereikbaarheid en werkomgeving. Plannen voor bedrijventerreinen komen terug in het Provinciale plan voor wonen en werken (PPWW). Het afgelopen jaar is hier 6,6 extra hectare bedrijventerrein toegevoegd. Momenteel werken aan (de voorbereiding) van de uitbreiding van het Bedrijventerrein Broekweg-Langshaven. Tevens zijn we het volgende lobbytraject opgestart voor het PPWW-voorstellen voor komende jaren. Hierbij is de Omgevingsvisie Stedelijk gebied leidend.

3. Vitale en aantrekkelijke binnenstad en (winkel)centra

In de stuurgroep Vitale Economie werken we samen met de key stakeholders van onze lokale economie. Naast het OKW, LOK, het VVV en Ondernemersfonds schuiven ook de horeca en Stichting Parkbeheer aan, waardoor onderwerpen nog mee rin gezamenlijkheid opgepakt worden. Vanuit de stuurgroep is een 'Stadsregisseur' aangesteld. De Stadsregisseur legt verbindingen tussen ondernemers onderling en andere relevante partijen binnen de lokale economie. Hij ondersteunt en faciliteert bij het uitwerken van initiatieven uit Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede die de lokale economie een positieve impuls kunnen geven. Met onze partners (Ondernemersfonds en Ondernemers Kring Wijk) is overeengekomen dat we tot en met 2025 een Stadsregisseur inzetten.

4. Recreatie, Toerisme en Stadspromotie

We zetten onze middelen in om, samen met faciliterende en uitvoerende partners, een veilige en goede recreatieve infrastructuur voor onze inwoners en bezoekers te verzorgen, bezoekers te trekken en op diverse manieren 'Het verhaal van Wijk' te vertellen. In 2025 zal de inzet hiervan in het teken staan van Wijk725. Wijk bij Duurstede kreeg 725 jaar geleden stadsrechten. We doen dit voor en samen met onze inwoners en haken hierbij zoveel mogelijk aan op andere festiviteiten en initiatieven. In 2025 sluiten citymarketing, communicatie en informatievoorziening naar ondernemers, inwoners en (potentiële) bezoekers hierop aan. Hierbij gaan we uit van een integrale aanpak waar ook onderdelen als historie van Wijk, kunst en cultuur steeds meer een onderdeel gaan worden van de aanpak.

5. Faciliteren van (duurzaam en startend) ondernemerschap

De gemeente stelt zich op als partner van ondernemers en bedrijven. Via accountmanagement staan we in contact met onze ondernemers(-verenigingen) en inventariseren we waar ondersteuning en dienstverlening nodig is. Daarnaast organiseren we thematische bijeenkomsten en verlenen we subsidie aan het Ondernemersfonds.

6. Ondernemerscontact en -communicatie

Om de samenwerking tussen bedrijfsleven, instellingen en de gemeente te stimuleren hebben wij regelmatig contact met ondernemers. Denk daarbij aan bedrijfsbezoeken door het college van B&W, deelname aan bijeenkomsten van de plaatselijke ondernemersvereniging OKW.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

bedragen x € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	Bijdrage LEADER projecten*	-	5.650	5.650	5.650
Totaal 4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen		-	5.650	5.650	5.650
Eindtotaal		-	5.650	5.650	5.650

*LEADER is een Europees subsidieprogramma dat, met cofinanciering, bijdraagt aan projecten voor plattelandontwikkeling en leefbaarheid in het buiten gebied

Bestuurlijke risico's

N.vt.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
4.01 Functiemenging	%	40,8	53,8	41,1	54,2	nbn	nbn
4.02 Vestigingen	per 1.000 inw, 15-64 jr	178	173	188	182	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Toelichting tabel: 'Functiemenging' betreft een gebied met zowel bedrijven als woningen en recreatie.

2.4.1 Financiën

bedragen x € 1.000

4 Economie	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid	- 332	- 332	- 322	- 322
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	- 487	- 436	- 412	- 412
Totaal Lasten	- 819	- 768	- 734	- 734
Baten				
4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid	19	19	19	19
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	71	71	71	71
Totaal Baten	90	90	90	90
Saldo van baten en lasten	- 729	- 678	- 644	- 644
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 11	- 16	- 16	- 16
Onttrekkingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	- 11	- 16	- 16	- 16
Resultaat	- 739	- 693	- 659	- 659

2.5 Programma 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

Inleiding

Ontwikkelingen en beleidskeuzes op rijks-, provinciaal- en regionaal niveau hebben grote effecten op onze gemeente. Op het gebied van wonen en werken is de gemeente doorlopend in gesprek met de rijksoverheid, provincie en U10 over het bouwen van meer woningen en de uitrol van nieuw bedrijventerrein. In het kader van het Utrechts Programma Landelijk Gebied volgen we de provincie in de plannen over de wisselwerking tussen landbouw en natuur, waarbij we belangen van Wijkse bewoners en ondernemers onder de aandacht brengen. Voor wat betreft natuur en landschap continueren we de samenwerking met de landschapscoördinator en monitoring van diersoorten in het kader van het soortenmanagementplan. Als uitwerking van de parkeernota wordt de parkeerverordening geactualiseerd.

Sinds 1 januari 2024 werken we onder de nieuwe Omgevingswet, waarbij we nieuwe initiatieven toetsen aan het tijdelijk omgevingsplan. In 2025 tot uiterlijk 2032 zal dit tijdelijk omgevingsplan stapsgewijs worden omgebouwd naar definitief omgevingsplan waarbij de technische kant nog veel aandacht behoeft. Tegelijkertijd werken we in 2025 verder aan één Omgevingsvisie voor zowel stedelijk als landelijk gebied. In de Omgevingsvisie worden de beleidsmatige keuzes op alle terreinen van de fysieke leefomgeving bepaald, welke uiteindelijk in het omgevingsplan juridisch bindend zullen worden vastgelegd. Samen vormen omgevingsvisie en omgevingsplan op termijn (uiterlijk 2032) een dynamisch geheel dat steeds aangepast kan worden als er nieuw sectoraal beleid wordt vastgesteld.

5.1 Ruimtelijke ordening, incl. aanpak stikstof

De ambities van de rijksoverheid en provincie in het kader van de transitie van het landelijk gebied volgen we kritisch. De verwachting is dat het beleidsvormingstraject met betrekking tot de Omgevingsvisie in 2025 afgerond zal worden. Verder vloeit uit de nieuwe Omgevingswet de verplichting voort om de Omgevingsvisie te herzien.

Voor wat betreft het onderwerp stikstof koppelen we gemeentelijke belangen aan de totstandkoming van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). De uitwerking van het UPLG is vertraagd door verandering van koers van de regering en het vallen van het kabinet. De Provincie Utrecht heeft voor de komende jaren wel budget gekregen van het Rijk voor het uitvoeren van maatregelen. Dit budget gaat zij op verschillende manieren inzetten. Vanuit de provinciale gebiedsprocessen bekijken we met buurgemeenten welke onderdelen we voor onze regio hierbij op kunnen pakken.

5.2 Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Vergunningen en procedures worden inmiddels op basis van de nieuwe wet afgehandeld maar de omzetting van oude naar nieuw wetgeving is nog niet af en vergt de komende nog aandacht en middelen. De komende jaren zullen gekenmerkt worden door:

1. Kennisontwikkeling: Het versterken en uitbreiden van de kennis en vaardigheden van onze medewerkers om met de nieuwe wetgeving om te gaan.
2. Procesoptimalisatie: Het herzien en stroomlijnen van werkprocessen om te voldoen aan de nieuwe normen en verwachtingen.
3. Werken met het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet): het leren werken met en optimaliseren van het digitaal instrumentarium onder de Omgevingswet.

4. Vormgeven Participatieproces: een deel van het nieuwe participatiebeleid zal naar verwachting eind 2024 gereed zijn maar het verder implementeren van een participatieproces waarbij inwoners en belanghebbenden actief betrokken zijn gaat ook daarna verder.
5. Evaluatie en Aanpassing: Het regelmatig evalueren van genomen besluiten en, indien nodig, het aanbrengen van aanpassingen op basis van feedback en veranderende omstandigheden.
6. Het verder uitwerken en vaststellen van één Omgevingsvisie.
7. Het opstellen van regels voor het omgevingsplan (2025) en het uitrollen van deze regels over de hele gemeente (tot 2032).

5.3 Wonen

In 2025 vragen drie aspecten binnen het brede veld van het wonen specifieke aandacht. Dat zijn:

1. Uitwerking van de Woonvisie;
2. Uitwerking Woondeal regio U10, provincie en Rijk;
3. Opstellen woonzorgvisie.

Uitwerking van de woonvisie

De gemeenteraad heeft in februari 2022 de Woonvisie 2021-2030 vastgesteld. In de Woonvisie worden onder meer de hoofdlijnen geschetst van de wensen over aantal en type woningen en doelgroep voor wie de woningen zijn bestemd. De uitwerking daarvan zal ook in 2025 verder worden opgepakt, bijvoorbeeld de invulling van nieuwbouw op diverse locaties, waaronder de opvang van statushouders en asielzoekers (zie ook Gebiedsontwikkeling), het wonen in het landelijk gebied, het vernieuwen van de huisvestingsverordening of het verder uitwerken van beleid omtrent specifieke woonvormen die in de woonvisie worden benoemd.

Uitwerking Woondeal

Medio 2023 hebben de 16 gemeenten in de regio U10, de provincie en het Rijk de Woondeal ondertekend. In de Woondeal worden vele afspraken gemaakt rondom het wonen in de komende jaren en wat daarvoor noodzakelijk is vanuit de drie bestuurslagen. Hierdoor kunnen we gezamenlijk met het Rijk en de provincie aan de slag met de vele ambities op het gebied van het wonen. De uitwerking van de afspraken ligt in eerste instantie bij het bestuurlijk overleg Woondeal dat onderdeel uitmaakt van de reguliere bestuurlijke overleggen binnen de regio U10.

Opstellen woonzorgvisie

Er moet, uiterlijk 1 januari 2026, een woonzorgvisie worden vastgesteld. Deze woonzorgvisie gaat verder in op hoe de gemeente om wil gaan met de huisvesting van ouderen en overige aandachtsgroepen. Regionale afstemming is daarbij ook noodzakelijk.

Tenslotte is nog van belang om aan te geven dat het beleidsveld Wonen op provinciaal en regionaal niveau steeds meer inhoud en daarmee invloed krijgt op het gemeentelijk beleid, mede door de Woondeal maar ook door de Wet versterking regie volkshuisvesting. Zo is er in de Woondeal vastgelegd dat vanaf 2025 2/3 van de woningen die gerealiseerd worden, betaalbaar moet zijn.

5.4 Gebiedsontwikkeling en projecten

Programma Woningbouw

In 2025 gaan we verder met de voorbereiding en uitvoering van lopende gebiedsontwikkelingen voor de realisatie van woningbouw en werklocaties. Het ruimtelijk kader voor deze ontwikkelingen is de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied, door de gemeenteraad vastgesteld in juli 2021. Tevens worden de beleidsdoelen en ambities op diverse thema's betrokken bij en zo mogelijk geïmplementeerd in de realisatie van projecten. Te denken valt daarbij o.a. onder andere aan de doelstellingen uit de Woonvisie, het convenant Duurzaam Bouwen en de Visie Circulaire Economie.

In regionaal verband leveren we een bijdrage aan het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW), waarin tevens de uitbreidingslocaties in het landelijk gebied zijn opgenomen. Voor de ontwikkeling van De Geer is er toestemming om 530 woningen toe te voegen en blijven we met de provincie in gesprek om dit aantal op te hogen om de vitaliteit van de gemeente te waarborgen en een bijdrage te leveren aan maatschappelijke woonopgaven. Voor de kern Cothen onderzoeken we mogelijke locaties die binnen het provinciaal beleid voor kleine kernen (tot 50 woningen) passen. Voor de kern Langbroek is de locatie Volkstuinen met 50 woningen ingebracht in het PPWW. Op gemeentelijk niveau stemmen we onze plannen af met omliggende gemeenten en de U10. Gezamenlijk treden we in overleg met de provincie om de effecten van woningbouw en werklocaties voor mobiliteit en andere regionale thema's te bespreken en een uitvoeringsprogramma overeen te komen met een doorkijk naar 2035-2040. De stand van zaken van de diverse gebiedsontwikkelingen en doorkijk naar 2030 is opgenomen in de paragraaf grondbeleid (paragraaf 3.7).

Spreidingswet

Per februari 2024 is de spreidingswet van kracht en hebben wij een taakstelling om 152 asielzoekers op te vangen. Met de door de raad vastgestelde uitgangspunten zijn in 2024 initiatieven ontwikkeld voor de invulling van deze wettelijke taak. Dit heeft ertoe geleid dat 2 beoogde locaties voor de gecombineerde woonprojecten aan de provincie Utrecht zijn voorgelegd. Deze heeft de locaties in de zomer van 2024 als kansrijk beoordeeld en deze zijn meegenomen in de actualisatie van het PPWW. Het besluit van de provincie hierover zal naar verwachting in april 2025 worden genomen. Het traject naar concrete invulling en nadere uitwerking kan hierna, bij positief besluit, beginnen. Het gaat om:

- *Beoogde plek voor woningen Boomgaard II in Langbroek*
Als de ideeën worden uitgewerkt zoals beoogd, worden in het gecombineerde woonproject op het terrein Boomgaard II in Langbroek circa 24 woningen gebouwd. Acht van deze woningen zijn voor de opvang van ongeveer 60 asielzoekers. Daarnaast zijn circa 8 woningen bedoeld voor reguliere woningzoekenden en 8 woningen voor starters.
- *Beoogde bouwlocatie Zuidwijk – Wijk bij Duurstede*
Op het terrein van een fruitteeltbedrijf aan de Middelweg Oost in Wijk bij Duurstede zijn ca. 30 woningen bedacht. 10 van deze woningen zijn bedoeld voor de opvang van ongeveer 80 asielzoekers. Circa 12 woningen zijn bedoeld voor reguliere woningzoekenden en spoedzoekers. Circa 8 woningen zijn bedoeld voor starters.
- *Cothen*
In Cothen zal een zoektocht starten naar een geschikte woning voor de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).

Infrastructurele ontwikkelingen elektriciteitsnet

Een belangrijk onderdeel in het complexe probleem van congestie op het elektriciteitsnetwerk zijn de transformatorhuisjes, ook wel verdeelstations genoemd. Deze huisjes spelen een cruciale rol in het verdelen van elektriciteit van hoog- naar laagspanning, zodat deze veilig en efficiënt naar huishoudens en bedrijven kan worden getransporteerd. Zonder voldoende transformatorhuisjes zal de capaciteit van het lokale elektriciteitsnet snel ontoereikend worden, wat leidt tot stroomstoringen en netcongestie.

Netbeheerder Stedin heeft een inschatting gemaakt van het aantal benodigde extra transformator huisjes in de gemeente Wijk bij Duurstede. Tussen 2025 en 2030 is het noodzakelijk om circa 60 nieuwe transformatorhuisjes en 2 grotere verdeelstations te plaatsen. Dit vraagt om een ruimteclaim in de bebouwde gebieden van onze gemeente, maar heeft ook gevolgen voor nieuwe gebiedsontwikkelingen.

Voor de gemeente betekenen de aanpassingen aan het elektriciteitsnet dat de ruimteclaim op de openbare ruimte en de komende werkzaamheden daarin in goede banen moeten worden geleid, zowel voor onze inwoners als voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Het college is daarover in gesprek met netbeheerder Stedin, met als uitgangspunt dat ook de gemeentelijke kosten door Stedin worden bekostigd. Over de haalbaarheid van dit uitgangspunt en de inhoudelijke aspecten van de maatregelen aan het elektriciteitsnetwerk zal het college de raad informeren als meer bekend is.

5.5 Grondzaken, inclusief werklocaties

Om de sturingsmogelijkheden voor gebiedsontwikkeling te verbeteren hanteren we een actief grondbeleid om onze grondpositie te versterken. Begin 2021 hebben we gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op meerdere potentiële ontwikkellocaties. Dit voorkeursrecht regelt dat eigenaren bij voorgenomen verkoop van hun grond eerst in overleg treden met ons. In voorkomende gevallen beoordelen we op dat moment of aankoop haalbaar is. Ook naast inzet van dit formele instrument verkennen we de mogelijkheden van minnelijke verwerving van gronden. Deze werkwijzen worden in 2025 voorgezet en de resultaten daarvan met de raad gedeeld.

De stand van zaken van de diverse gebiedsontwikkelingen en doorkijk naar 2024 is opgenomen in de paragraaf grondbeleid (paragraaf 3.7).

Werklocaties

Voor de werklocaties (bedrijventerreinen) is in het op 4 juli 2023 vastgestelde tweede PPWW een extra uitbreidingsmogelijkheid van 5 hectare opgenomen voor onze gemeente. Op basis van het eerste PPWW resteert nog een uitbreidings-mogelijkheid van 1,6 hectare, zodat onze gemeente in totaal 6,6 hectare bedrijventerrein kan uitbreiden. Volgens het PPWW zou dat gefaseerd moeten gebeuren: 3,6 hectare tot 2030 en 3 hectare na 2030. Inmiddels heeft de provincie aangegeven mogelijkheden te zien voor een minder gefaseerde uitgifte.

We zien dat de vraag naar een bedrijfslocatie en uitbreidingsruimte hoog is en we deze vraag niet langer kunnen honoreren. We geven daarom binnen het Grondbedrijf prioriteit aan het snel ontwikkelen (en verkopen) van bedrijventerreinen. Behoud en groei van het aantal arbeidsplaatsen draagt tevens bij aan de vitaliteit van de gemeente en verbetering van de woon-werk-balans (minder forensenverkeer op de N229). In 2024 zullen we bepalen hoe en waar we de bedrijventerreinen Broekweg/Langshaven en Broekweg Noord verder uitbreiden.

5.6 Verkeer en parkeren

Uitvoeringsplan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) 2023 – 2026

Het uitvoeringsprogramma van het GVVP staat in het teken van het verkeersveiliger maken van de leefomgeving en, conform de raadsagenda, ruim baan te geven aan de fiets. In 2025 komen er verschillende projecten voort uit het uitvoeringsprogramma.

Op basis van een actualisatie van het uitvoeringsprogramma kan gedacht worden aan snelheidsremmende maatregelen in Cothen en de onderzoeksfase voor de aanpak van het verkeerveiliger maken van wegen in het buitengebied. Ook een kleiner traject als het verduidelijken van de voorrangssituatie op kruispunten van de Singel wordt opgepakt.

Duurzame mobiliteit en schone lucht

Deze onderdelen (waaronder bijvoorbeeld laadpalen) zijn opgenomen in programma 7 van de begroting.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

		bedragen x € 1			
Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
5.6 Verkeer en parkeren	Verkeersmaatregelen uitvoering, Dagelijks onderhoud	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 5.6 Verkeer en parkeren		10.000	10.000	10.000	10.000
Eindtotaal		10.000	10.000	10.000	10.000

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
De omgevingsvisie en het omgevingsplan worden de in 2025 en verder vormgegeven. Dit zijn zeer belangrijke uitwerkingen vanuit de omgevingswet die af moeten zijn resp 2027 en 2031. Het zijn complexe trajecten met veel participatie en veel belangen. De trajecten moeten binnen de gestelde termijn af.	We houden de trajecten middels projectleiding in eigen hand, borgen hierdoor de lokale kennis en werken samen met goede adviesbureaus.		3	7

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
5.02 Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	1,6	9,3	4,3	9,1	nmb	nmb

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
5.1 Ruimtelijke ordening, incl. aanpak stikstof	- 1.275	- 1.275	- 1.275	- 1.275
5.2 Omgevingswet	- 23	- 38	- 38	- 38
5.3 Wonen	- 727	- 727	- 727	- 727
5.4 Gebiedsontwikkeling en projecten	- 18	- 18	- 18	- 18
5.5 Grondzaken, incl. werklocaties	- 1.642	- 1.770	- 1.210	- 1.185
5.6 Verkeer en parkeren	- 765	- 768	- 767	- 773
Totaal Lasten	- 4.450	- 4.597	- 4.036	- 4.016
Baten				
5.1 Ruimtelijke ordening, incl. aanpak stikstof	51	51	51	51
5.3 Wonen	583	583	583	583
5.4 Gebiedsontwikkeling en projecten	-	-	-	-
5.5 Grondzaken, incl. werklocaties	1.477	1.968	1.589	1.160
5.6 Verkeer en parkeren	30	30	30	30
Totaal Baten	2.140	2.632	2.252	1.824
Saldo van baten en lasten	- 2.309	- 1.965	- 1.783	- 2.192
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 254	- 557	- 737	- 335
Onttrekkingen	113	53	53	53
Mutatie reserves	- 140	- 504	- 684	- 281
Resultaat	- 2.450	- 2.469	- 2.467	- 2.473

2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed

Inleiding

De gemeentelijke beleidskaders voor sport & bewegen en kunst & cultuur zijn de Maatschappelijke Agenda (MAG) en het Vitaliteitsakkoord. Daarnaast is op rijksniveau het Integraal zorgakkoord (IZA) gesloten en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met name het GALA beoogt om gemeenten lokaal te laten werken aan gezonde leefstijl, sport en ook aan welzijn en cultuur. Dat alles ook om te voorkomen dat inwoners (te snel) een beroep doen op (geestelijke) gezondheidszorg, Wmo-ondersteuning en Jeugdhulp. Met het GALA komt een specifieke uitkering mee (Spuk).

6.1 Sport en bewegen

Sport en bewegen is een belangrijke pijler van onze samenleving. Het past binnen een gezonde leefstijl en vanuit de Maatschappelijke agenda willen we ook dat inwoners indien mogelijk gebruik maken van algemene voorzieningen (waaronder sporten en bewegen) in plaats van individuele voorzieningen. Het activiteiten aanbod is ruim en divers. We spelen in op de veranderende behoeften van inwoners, bijv door de vergrijzing, en kijken naar mogelijkheden om de omgeving meer te laten uitnodigen tot bewegen. We blijven verder werken aan verduurzaming van de sportaccommodaties.

In 2024 is het rapport ‘Onderzoek gelijker speelveld beheer en tarieven buitensport’ opgeleverd. Van hieruit voeren we een breed gesprek en werken we aan een solide basis om sporten mogelijk te blijven maken voor onze inwoners. Wat hebben onze inwoners nodig om een leven lang met plezier te kunnen sporten en bewegen? Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. De demografie van onze gemeente verandert. Ontgroening en vergrijzing blijft de trend voor de komende jaren. Hoe moeten gemeente, sportstichtingen en sportaanbieders hierop inspelen? We willen samen met deze partijen de bewegingsrichting voor de sport voor de komende 10 tot 15 jaar formuleren. Op basis daarvan kunnen we samen bepalen hoe we hiernaartoe werken en wat dit voor ieder afzonderlijk betekent.

6.2 Kunst en cultuur

Cultuur is een belangrijke verbindende factor in onze gemeente. Als gemeente dragen we bij aan voorzieningen op het gebied van cultuur, zoals theater Calypso en de intocht van Sinterklaas, en cultuurparticipatie zoals muziekverenigingen. Gelet op onze beperkte middelen moeten we hierin focus aanbrengen en keuzes maken. Hierbij onderzoeken we in 2025 hoe subsidies voor kunst en cultuur, en ook archeologie en erfgoed, kunnen betrekken bij onderdelen vanuit stadspromotie, toerisme en recreatie. De vele culturele (erfgoed) evenementen zorgen immers voor goede naamsbekendheid. We gaan voor een integrale aanpak, ook via bijvoorbeeld de stuurgroep Vitale Economie (zie programma 4). In 2025 onderzoeken we daarbij ook hoe we budgetten slimmer en in meer samenhang kunnen inzetten. Voor de combinatie-functionaris onderzoeken we in 2025 of we financiering op een andere wijze vorm kunnen geven.

6.3 Archeologie en erfgoed

Onder dit beleidsterrein zijn meerdere taken met daarbij behorende budgetten te onderscheiden. Bij de mogelijkheden tot bezuinigen is daar een onderverdeling in te maken. We bezuinigen niet volledig op archeologie en cultureel erfgoed. We hebben voorstellen opgenomen die van belang zijn voor het minimaal instandhouden en uitdragen van ons erfgoed. Archeologie is een wettelijke taak, subsidies in het kader van cultureel erfgoed niet. Het budget voor archeologie wordt gebruikt voor werkzaamheden als gevolg van onze wettelijke taken en het uitdragen daarvan. Met een opgravingsvergunning kunnen we eigen onderzoek verrichten voor de gemeentelijke projecten. Ook kunnen we snel inspringen in acute situaties. Hiermee wordt tijd en geld bespaard. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak is budget nodig. Bezuiniging daarop is niet mogelijk.

De overige budgetten voor cultureel erfgoed worden ingezet voor die taken die onder het Verdrag van Faro (stimuleren van erfgoedparticipatie) worden geschaard en uitgevoerd moeten worden door de gemeente, of voor taken die zijn bekrachtigd door een verordening of raadsbesluit. Het zijn budgetten die als doel hebben middels een financiële ondersteuning het cultureel erfgoed op ons gemeentelijk grondgebied te beschermen, te behouden en te versterken.

Om een bijdrage aan de bezuinigingen te leveren is het voorstel het budget voor onderhoudssubsidie gemeentelijke monumenten en het budget voor de molen volledig te schrappen. Daarnaast is het voorstel de budgetten voor het Verdrag van Faro te verkleinen. De gemeente blijft zich, ondanks deze bezuinigingen, inzetten voor het behoud en ontwikkeling van het bijzondere culturele erfgoed binnen de gemeente.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

bedragen x € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
6.1 Sport en bewegen	Gymlokaal Walplantsoen	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal 6.1 Sport en bewegen		30.000	30.000	30.000	30.000
6.2 Kunst en cultuur	Geen indexering subsidies	-	-	-	-
	Cultuurcoach	-	40.000	40.000	40.000
	kunstbeoefening en bevordering.	-	-	-	-
Totaal 6.2 Kunst en cultuur		-	40.000	40.000	40.000
6.3 Archeologie & erfgoed	Subsidie onderhoud gemeentelijke monumenten	10.000	10.000	10.000	10.000
	Molens	4.200	4.200	4.200	4.200
	Pact van Ruigenhoek	1.428	1.428	1.428	1.428
	Ondersteuning burgerinitiatief en -participatie (uitvoering Verdrag van Faro)	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 6.3 Archeologie & erfgoed		20.628	20.628	20.628	20.628
Eindtotaal		50.628	90.628	90.628	90.628

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Ontwikkelingen sport: Het formuleren van de bewegingsrichting voor de sport op de lange termijn levert voor de korte termijn problemen van sommige sportaanbieders niet direct een oplossing. Risico is dat lange termijn en hiermee de structurele oplossingen/maatregelen uit het oog wordt en verloren.	In de gesprekken met de sportstichtingen en sportaanbieders wordt specifiek ook aandacht gegeven aan de lange termijn.		6	7

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
6.01 Niet-sporters	%	48,1	46,4	nbn	nbn	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

6 Sport, Cultuur & Erfgoed	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
6.1 Sport en bewegen	- 1.108	- 1.035	- 1.034	- 1.011
6.2 Kunst en cultuur	- 942	- 918	- 915	- 914
6.3 Archeologie & erfgoed	- 452	- 299	- 270	- 274
Totaal Lasten	- 2.502	- 2.252	- 2.219	- 2.199
Baten				
6.1 Sport en bewegen	163	143	43	31
6.2 Kunst en cultuur	-	-	-	-
6.3 Archeologie & erfgoed	66	66	66	41
Totaal Baten	229	209	108	72
Saldo van baten en lasten	- 2.273	- 2.043	- 2.111	- 2.127
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 34	- 49	- 49	- 49
Onttrekkingen	276	80	56	82
Mutatie reserves	243	31	7	33
Resultaat	- 2.031	- 2.013	- 2.104	- 2.095

2.7 Programma 7 – Duurzaamheid

Het programma duurzaamheid bestaat uit de volgende 5 thema's: energie- en warmtetransitie, klimaatadaptatie & water, circulariteit en duurzame mobiliteit (inclusief de aanpak luchtkwaliteit). In de raadsagenda 2022-2026 staat de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn en het liefst eerder dan 2050 klimaatneutraal. Hiermee wil de gemeente bijdragen aan het verminderen van de CO₂-uitstoot en het realiseren van een duurzame samenleving. Het programma duurzaamheid werkt aan de uitvoering van deze ambitie.

Bovenstaande geeft een indruk van de uitdagingen en plannen die de gemeente Wijk bij Duurstede heeft om haar duurzaamheidsdoelstellingen te behalen. Het behalen van de doelstellingen vraagt om een lange termijn aanpak, waarbij onzekerheid over bijvoorbeeld de wettelijke mogelijkheden voor kernenergie, effecten van windenergie op de leefomgeving en gezondheid van inwoners en de technische aspecten van een warmtenet in de wijk een rol spelen. De gemeente maakt nu keuzes, die pas over een aantal jaar zichtbaar zullen zijn in onze gemeente.

Netcongestie, het verschijnsel waarbij de vraag naar elektriciteit op piekmomenten groter is dan de capaciteit van het elektriciteitsnet, vormt een toenemend risico voor onze gemeente. Dit kan leiden tot vertragingen bij het aansluiten van nieuwe woningen, bedrijven, maar ook duurzame energieprojecten. Daarnaast komt de leveringszekerheid van elektriciteit in het gedrang, met mogelijke uitval van stroom voor individuele huishoudens. Het effectief managen van deze risico's is cruciaal om te voorkomen dat netcongestie een rem zet op de toekomstige (groene) ontwikkeling en leefbaarheid van onze gemeente. Dit vereist nauwe samenwerking tussen gemeente, netbeheerders, projectontwikkelaars en inwoners.

De CDOKE-regeling, die in 2023 door het Rijk is ingevoerd, biedt een jaarlijkse subsidie van € 430.000 te besteden tot 2026, waarmee de gemeente binnen de gestelde voorwaarden extra personeel kan aannemen of inhuren en noodzakelijke goederen en diensten kan bekostigen. Ook in 2025 benutten we deze subsidie ten volle.

De duurzaamheidsopgaven raken de gehele organisatie en beïnvloeden de manier van werken binnen de gemeente. In 2025 stellen we een visie op duurzaamheid op die zowel de landelijke klimaatafspraken als lokale ambities omvat. Deze visie zal dienen als leidraad voor de verdere stappen die de gemeente neemt om de uitdagingen rondom de duurzaamheidsopgaven aan te pakken.

Hieronder per thema een specifiekere invulling van de aanpak.

7.1 Energietransitie

Zonnevelden

Allereerst heeft Wijk bij Duurstede ingezet op het faciliteren van 60 hectare aan zonnevelden. Inmiddels is 38 hectare van deze 60 hectare operationeel. De operationele zonnevelden vormen 50MW aan opgesteld vermogen. Op 2 juli 2024 heeft de gemeenteraad het door het college voorgestelde transitiepad naar energieneutraliteit vastgesteld. Als onderdeel hiervan zullen komend jaar de mogelijkheden voor realisatie van extra zonnevelden verder worden uitgezocht. Hiervoor zal het eerder gehanteerde beleidskader worden geactualiseerd.

Zon op dak

Ook qua zon op dak is de gemeente goed op weg. Volgens de meest recente gegevens wordt er jaarlijks 18 GWh aan elektriciteit opgewekt met zon op dak in onze gemeente. Hiervan komt 11 GWh vanuit kleinschalig zon op dak en 7 GWh vanuit grootschalig zon op dak. In 2025 zullen de mogelijkheden onderzocht worden voor meer (grootschalig) zon op dak en zon op andere objecten (bijvoorbeeld boven parkeerplaatsen). Bij dit onderzoek wordt rekening gehouden met de beperkende factor van netcongestie. Ook aan dit laatst genoemde onderwerp van netcongestie wordt gewerkt in 2025 in samenwerking met Stedin en bewoners.

Windenergie

In de planMER van 2023 is er een kansrijk gebied voor windenergie benoemd in de gemeente Wijk bij Duurstede. Op 2 juli 2024 heeft de gemeenteraad besloten om windenergie in het gebied (onder voorwaarden) mogelijk te maken, in samenwerking met de provincie Utrecht als bevoegd gezag. Hierdoor spelen wij als gemeente de komende jaren een actieve rol in het proces rondom grootschalige windenergie in de gemeente. In 2025 zullen we ons voornamelijk bezighouden met de invulling van deze rol, die onder andere bestaat uit het bewaken van lokale belangen en kaders. Dit gaat in nauwe samenwerking met de provincie en onze inwoners.

Participatie

Vorig jaar is door de gemeenteraad besloten een participatietraject te starten als onderzoek naar de kansen, (on)mogelijkheden en eventuele randvoorwaarden van de brede mogelijkheden van duurzame opwek. In de eerste helft van 2024 is de eerste fase van het participatietraject uitgevoerd. In 2025 gaan we verder met de afronding van het tweede en derde deel van het participatieproces, waarbij de focus komt te liggen op de warmtetransitie.

7.2 Warmtetransitie

In 2050 wil Nederland volledig zijn overgestapt van aardgas naar duurzame warmtebronnen. In de Transitievisie Warmte (2021) legde de gemeenteraad vast dat gebouweigenaren na 2030 wijk voor wijk de overstap maken naar aardgasvrij wonen en werken. Tot 2030 bereiden we dit voor en zetten we ondertussen in op aardgasbesparing. We helpen eigenaren van woningen en andere gebouwen met onder andere isolatiemaatregelen en (hybride) warmtepompen.

In 2025 bouwen we voort op de weg die we in 2024 insloegen. In onze Lokale Aanpak Isolatie bieden we woningeigenaren per 1 september 2024 een one-stop isolatieaanbod van advies tot en met uitvoering. Met onze subsidieregeling stimuleren we eigenaren met lagere inkomens en lagere woningwaarden om te gaan isoleren. Dit programma loopt in ieder geval door tot en met eind 2026.

Voor andere doelgroepen werken we de energiebespaarstrategie verder uit met gerichte acties voor eigenaren van monumenten, VvE's en maatschappelijk vastgoed. Voor het bedrijven(terrein) bieden we energieadvies aan in samenwerking met de provincie. Woningeigenaren kunnen terecht voor een energiegesprek bij het Wijkse Energieloket, bij de demoruimte met energietechnieken in het regionale Energie Centrum in Zeist en online bij Jouw Huis Slimmer voor informatie over landelijke subsidies en aanbieders in de regio.

In 2025 starten we met de eerste wijkaanpakken waarin we participeren met de gebouweigenaren. Het doel is een gedragen uitvoeringsprogramma per wijk op weg naar aardgasvrij. Daarnaast bereiden we

het Warmteprogramma voor (vast te stellen in 2026) met daarin een overzicht van de wijken, kansen voor warmtenetten en de warmtebronnenstrategie, rekening houdend met netcongestie.

7.3 Klimaatadaptatie & water

In het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie is afgesproken dat heel Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht, waarbij we in staat zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen zoals de toenemende kans op neerslagoverlast, hitte, droogte en overstromingen. In 2025 worden de aanbevelingen uit de Lokale Klimaat Adaptatie Strategie (LAS) uitgewerkt en uitgevoerd via het bijbehorende uitvoeringsprogramma. We starten met het ontwikkelen van een communicatieplan om inwoners en bedrijven te informeren en te betrekken bij klimaatadaptatie. Daarnaast verankeren we de richtlijnen voor klimaatadaptatie binnen het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) en het Water- en Rioleringsplan (WRP). Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat klimaatadaptatie wordt geborgd in de jaarlijkse prestatieafspraken met woningcorporaties. We onderzoeken mogelijke stimuleringsregelingen voor particulieren en bedrijven om hen te ondersteunen bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen, bijvoorbeeld met de Tegeltaxi. Ook zetten we ons in voor nauwere samenwerking met lokale partijen en de uitbreiding van schaduwrijke en koele plekken, mogelijke watertappunten, evenals het inrichten van koele routes naar deze locaties.

7.4 Duurzame mobiliteit & schone lucht

Als gemeente vinden we het belangrijk om toekomstgericht beleid op te stellen. Dit geldt ook zeker voor duurzame mobiliteit en de luchtkwaliteit. In lijn met Europese richtlijnen, is de verkoop van nieuwe auto's met een fossiele brandstofmotor vanaf 2035 verboden, voor Nederland geldt dat er een doelstelling is om dit al voor 2030 te bereiken. De rijksoverheid heeft de ambitie om in 2050 helemaal geen CO₂ meer uit te stoten via mobiliteit. De gemeente heeft in 2023 een laadvisie ontwikkeld om de groei van elektrische voertuigen te faciliteren. In 2025 zetten we onze inspanningen voort om de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen verder uit te breiden.

Schone Lucht

In 2023 heeft de raad de Aanpak Luchtkwaliteit vastgesteld, met als doel om te zorgen voor schonere lucht in Wijk bij Duurstede. In 2025 gaan we aan de slag met het uitvoeringsplan om onze leefomgeving gezonder en leefbaarder te maken.

7.5 Circulaire economie

In 2030 wil Nederland 50% minder primaire grondstoffen gebruiken. In 2050 wil Nederland een circulaire economie hebben. In een circulaire economie gebruiken we geen of hernieuwbare grondstoffen. We gebruiken producten en grondstoffen opnieuw. De raad stelde in 2022 de visie circulaire economie vast. In 2024 heeft het college het uitvoeringsprogramma circulaire economie vastgesteld. Binnen onze gemeente noemen we dit voortaan circulariteit. Samen met de samenleving en de hele organisatie voeren we het uitvoeringsprogramma uit. Daar waar we kansen zien buiten het uitvoeringsprogramma pakken we die op als dit binnen budget en capaciteit past.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

bedragen x € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
7.1 Energietransitie	Uitgaven binnen energietransitie	35.000	-	-	-
Totaal 7.1 Energietransitie		35.000	-	-	-
7.2 Warmtetransitie	NIP Lokale Aanpak Isolatie financiering specifieke middelen	10.000	-	-	-
Totaal 7.2 Warmtetransitie		10.000	-	-	-
7.5 Circulaire economie	Demontagehal ingebruikname uitgesteld	36.750	-	-	-
Totaal 7.5 Circulaire economie		36.750	-	-	-
Eindtotaal		81.750	-	-	-

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang ontwikkeling	Schaal van 1 tot 10	
			Kans	Impact
De duurzaamheidsopgave wordt steeds groter en vraagt om inspanningen van gemeenten, zonder dat hier voldoende budget van het Rijk tegenover staat. Met name de warmtetransitie (aardgasvrij) raakt iedereen in de gemeente. Zowel inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie zullen hier mee in aanraking komen. Dit brengt veel veranderingen met zich mee dat vraagt om extra middelen, bestuurlijke afwegingen en goede communicatie met inwoners en bedrijven.	We maken op alle duurzaamheidsthema's duidelijke plannen en keuzes over de rol en de (financiële) inzet van de gemeente en bundelen dat tot integraal en samenhangend programma. De CDOKE middelen worden strategisch ingezet, maar zijn niet voldoende om met name de warmtetransitie te verwezenlijken.	Extra maatregelen zijn nodig om op koers te blijven voor de energie- en warmtetransitie. Raad en college zullen in stelling worden gebracht om afgewogen keuzes te maken.	8	8
Er is nog altijd veel onzekerheid omtrent de klimaatdoelstellingen. Zo zijn er zorgen over de betaalbaarheid, en is het draagvlak voor bijvoorbeeld grootschalige energie opwek verdeeld in onze gemeente. Deze factoren kunnen leiden tot vertraging en uitstel waardoor de gemeente Wijk bij Duurstede het risico loopt haar ambities niet te halen.	We gaan in gesprek met de raad, inwoners en ondernemers. De energietransitie gaat verder dan de grenzen van de gemeente. Samenwerken met andere gemeenten in de regio is daarom belangrijk.	PWE is uitgevoerd en we gaan met een burgerpanel aan de slag om zorgen en kansen te identificeren.	8	8
Netcongestie is een landelijk probleem wat er mogelijk op korte termijn voor kan zorgen dat er woonwijken niet meer kunnen worden aangesloten of dat er stroomuitval gaat plaatsvinden	Er is nauw contact met de netbeheerder Stedin. Ook is er een ambtelijke projectgroep samengesteld. Daarnaast moet het plaatsen van voldoende trafo's ervoor gaan zorgen dat we het elektriciteitsnet robuust maken. Ook stimuleren we niet actief om hybride warmtepompen aan te schaffen.	Zodra er meer bekend is, wordt dit gedeeld in de projectgroep, met bestuurders en raad en waar nodig ook met inwoners.	9	9

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
7.01 Hernieuwbare elektriciteit	%	37,1	41,3	nmb	nmb	nmb	nmb

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

7 Duurzaamheid	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
7.1 Energietransitie	- 401	- 123	- 123	- 123
7.2 Warmtetransitie	- 183	- 182	- 182	- 182
7.3 Klimaatadaptatie, waterkwaliteit	- 93	- 87	- 87	- 87
7.4 Duurzame mobiliteit en schone lucht	- 13	- 9	- 9	- 9
7.5 Circulaire economie	- 22	- 59	- 59	- 59
Totaal Lasten	- 712	- 460	- 460	- 460
Baten				
7.1 Energietransitie	439	-	-	-
7.2 Warmtetransitie	-	-	-	-
7.5 Circulaire economie	- 12	- 12	- 12	- 12
Totaal Baten	426	- 12	- 12	- 12
Saldo van baten en lasten	- 285	- 472	- 472	- 472
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	-	-	-
Onttrekkingen	18	18	18	18
Mutatie reserves	18	18	18	18
Resultaat	- 268	- 455	- 455	- 455

2.8 Programma 8 – Veiligheid en handhaving

Onder programma 8 vallen openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing en vergunningverlening, toezicht en handhaving.

8.1 Openbare orde en veiligheid

Inwoners en ondernemers voelen zich over het algemeen veilig in Wijk bij Duurstede en dat willen we graag zo houden. Op het gebied van veiligheid in onze gemeente werken we nauw samen in de regio. Bij gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie is te weinig capaciteit beschikbaar om alles aan te pakken. Door samen te werken kunnen we onze schaarse middelen goed inzetten en maken we gebruik van elkaars expertise. Samen kunnen we onze slagkracht vergroten.

Voor de periode 2023 – 2026 is het gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan (IVP) van kracht voor de gemeenten Wijk bij Duurstede, Renswoude, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug en Veenendaal. In het IVP zijn ondermijnende criminaliteit, digitale veiligheid en maatschappelijke rust geprioriteerd als thema's. Deze thema's sluiten aan op landelijke ontwikkelingen. Naast de gezamenlijke prioriteiten, ligt de focus in onze gemeente op een aantal lokale thema's. Deze thema's zijn ondergebracht in het Uitvoeringsplan (UVP). We willen ons inzetten voor zaken die onze inwoners en ondernemers direct raken. Daarom is voor het UVP input gevraagd van onder andere onze inwoners, de wijkagenten, het jongerenwerk en de gemeenteraad.

Eén van de thema's waar we ons op inzetten is zorg en veiligheid. We zien in onze gemeente en door landelijke ontwikkelingen dat steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid in onze wijken wonen. Om deze mensen de juiste ondersteuning te kunnen bieden, is een integrale aanpak tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein van groot belang. Daarnaast vinden we het belangrijk dat onze inwoners en ondernemers zich veilig kunnen bewegen. Daarom zetten we ons in voor de verkeersveiligheid in onze gemeente. Dit doen we onder andere door onveilige verkeerssituaties aan te pakken en alcohol- en snelheidscontroles uit te voeren. Als derde thema hebben we inwonersparticipatie, high impact crimes en veel voorkomende criminaliteit geprioriteerd. Hiervoor organiseren we structurele bijeenkomsten met bondgenoten en beheerders van WhatsApp-buurtpreventiegroepen, zodat we laagdrempelig in gesprek kunnen gaan over wat er speelt in de buurten. Daarnaast gaan we aan de slag met het vergroten van de meldingsbereidheid van inwoners.

Om inwoners over de gezamenlijke en lokale prioriteiten te informeren is door de vijf gemeenten de website <https://wehoudenhetveilig.nl/> ontwikkeld. Hier zijn ook het IVP en de bijbehorende UVP's van de gemeenten terug te vinden.

8.2 Vergunningen, toezicht en handhaving

De gemeente Wijk bij Duurstede wil samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zorgen voor een schone en veilige omgeving om te wonen, werken en leven. Daarom hebben we in 2023 de Uitvoerings- en Handhavingstrategie 2023-2026 vastgesteld. In deze strategie staat hoe we taken uitvoeren en controleren om risico's voor de leefomgeving in Wijk bij Duurstede zoveel mogelijk te voorkomen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Een onderdeel hiervan is de Wkb (Wet kwaliteitsborging voor het bouwen). Op dit moment geldt de Wkb alleen voor nieuwbouw en heeft daarom nog weinig invloed op het dagelijkse werk van toezicht en handhaving. Als de Wkb verder wordt ingevoerd, zal de invloed groter worden. In 2025 worden de werkwijzen en consequenties hiervoor verder uitgewerkt.

Om evenementen op een veilige manier te laten verlopen, is het aanvragen van een evenementenvergunning essentieel. Deze vergunningen zijn bedoeld om de impact van evenementen op de omgeving, zoals veiligheid, geluidsoverlast en verkeer, goed te reguleren. Het aanvragen en verlenen van evenementenvergunningen gebeurt in nauwe samenwerking met organisatoren, hulpdiensten en andere betrokken partijen, om zo te zorgen dat evenementen voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Ook het toezicht en de handhaving op deze vergunningen blijft een aandachtspunt binnen onze gemeente.

8.3 Cybercriminaliteit

De afgelopen jaren zien we een sterke verschuiving van de meer zichtbare criminaliteitsvormen (zoals woning- en bedrijfsinbraken, autokraken en fietsdiefstallen) naar minder zichtbare en ondermijnende vormen van criminaliteit (zoals fraude, witwassen en digitale criminaliteit). Bij deze vormen van criminaliteit is de meldingsbereidheid van slachtoffers vaak laag, waardoor de geschatte omvang veel groter is dan terugkomt in de cijfers. Het is dan ook van groot belang dat zowel interne medewerkers als externe partners kennis en ervaring hebben op dit thema, zodat cybercriminelen kunnen worden aangepakt en slachtofferschap kan worden voorkomen. Hier zetten we ons, in samenwerking met andere gemeenten en externe partners, gezamenlijk voor in.

Crisisbeheersing

Op basis van de Evaluatie Wet veiligheidsregio's wordt een doorontwikkeling gemaakt op regionale taken van Bevolkingszorg. In gezamenlijkheid met 26 andere gemeenten werken we toe naar Bevolkingszorg 3.0. De doorontwikkeling zal in 2025 ook bij ons lokaal doorgevoerd worden. Met deze doorontwikkeling realiseren we een kleinere crisisorganisatie met beter opgeleide medewerkers en inzet van expertise vanuit een regionaal team. De financiële effecten hiervan zijn op dit moment nog onduidelijk.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht.

bedragen x € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
8.1 Openbare orde en veiligheid	OOV	3.221	3.221	3.221	3.221
Totaal 8.1 Openbare orde en veiligheid		3.221	3.221	3.221	3.221
Eindtotaal		3.221	3.221	3.221	3.221

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
VRU: Indien vrijwillige brandweer gelijkgesteld wordt aan de waardering van beroepskrachten dan vormt dit een financieel probleem.	Landelijke aandacht en bestudering van het Europese standpunt.	Naar aanleiding van Europese afspraken is er een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het gelijktrekken van de bezoldiging van vrijwillige en beroepsbrandweerlieden. Naar aanleiding daarvan kan er sprake zijn van een forse stijging van de (loon)kosten van de gemeentelijke bijdrage aan de VRU.	3	6

Reorganisatie crisisbeheersing in brede zin door landelijke aanpassingen kan zorgen voor extra interne kosten door de aanpassing van onze eigen crisisorganisatie (bijvoorbeeld wijziging van kanspiket naar hardpiket).		Evaluatie Wet veiligheidsregio's is landelijk uitgevoerd. Opvolging in regionale kernteams.	8	5
De VRU heeft vanuit de handreiking bluswatervoorziening de aanwezige en noodzakelijke bluswatervoorzieningen geïnventariseerd. Uit deze inventarisatie kan naar voren komen dat de gemeente Wijk bij Duurstede te weinig bluswatervoorzieningen heeft en moet worden bijgeplaatst.		De inventarisatie heeft plaatsgevonden, maar de uitkomsten hiervan zijn nog niet gedeeld met de gemeente. We verwachten deze begin 2025, waarna kan worden gekeken wat de eventuele effecten zijn.	8	5

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
8.01 Verwijzingen Halt	per 1.000 inw., 12-17 jr	10,0	8,0	7,0	9,0	nbn	nbn
8.02 Winkeldiefstal	per 1.000 inwoners	0,4	2,3	0,4	2,5	nbn	nbn
8.03 Gewelds- en seksuele misdrijven	per 1.000 inwoners	1,3	4,5	0,8	4,3	nbn	nbn
8.04 Diefstal uit woning	per 1.000 inwoners	1,3	1,4	1,0	1,3	nbn	nbn
8.05 Vernieling en misdrijven openbare orde	per 1.000 inwoners	3,6	6,0	3,5	5,8	nbn	nbn

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

8 Veiligheid en Handhaving	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
8.1 Openbare orde en veiligheid	- 2.728	- 2.701	- 3.360	- 2.709
Totaal Lasten	- 2.728	- 2.701	- 3.360	- 2.709
Baten				
8.1 Openbare orde en veiligheid	1	1	1	1
Totaal Baten	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	- 2.727	- 2.700	- 3.359	- 2.708
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 87	- 128	- 128	- 128
Onttrekkingen	33	8	677	27
Mutatie reserves	- 54	- 120	549	- 101
Resultaat	- 2.781	- 2.820	- 2.810	- 2.809

2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financien

Inleiding

De middelen voor dit programma worden met name vanuit het Rijk ontvangen, waarbij gemeenten een onbalans ervaren tussen de taken die het Rijk hen geeft en de middelen die hiervoor ontvangen worden. Ook in Wijk bij Duurstede merken we de druk die dit op de organisatie legt. Deze druk wordt naar verwachting de komende jaren alleen maar groter; zo komt er nieuwe (extra) regelgeving aan met betrekking tot informatievoorziening en -veiligheid, en met betrekking tot de Woo (Wet Open Overheid) waardoor het balanceren tussen het op peil houden van dienstverlening en verzorgingsniveau, en de lasten voor inwoners steeds spannender wordt.

Daarnaast zijn er voortdurend grote maatschappelijke vraagstukken zoals opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne, het asielbeleid, de energietransitie, het woningtekort en met name de toenemende hulpvraag.

Het vraagt veel van de organisatie om zowel op trends als op actuele ontwikkelingen in te spelen. Het anticiperen op actuele onderwerpen is vaak adhoc en vraagt veel van een kleine gemeentelijke organisatie. Er is dan ook voortdurend inzet nodig om de medewerkers hun werk goed en met plezier te kunnen laten verrichten. Niet alle factoren werken positief mee, weliswaar is er een goede cao afgesloten, maar daar tegenover staat dat de arbeidsmarkt bijzonder krap is en blijft. In onderstaande wordt ingezoomd op een aantal ontwikkelingen binnen het programma Bedrijfsvoering en Financien.

9.1 Communicatie en inwonersparticipatie

Communicatie richt zich meer onder meer op het geven van een gezicht aan de mensen in onze organisatie. Dat vergroot de betrokkenheid van inwoners bij de gemeente en kan het beeld versterken dat we een aantrekkelijke gemeente zijn om te komen werken en/of wonen. Een goede werk-privé balans en korte reistijd maakt ons een aantrekkelijke werkgever voor mensen uit onze gemeente en nabije regio. We zetten extra in om onze doelgroepen gericht te bereiken.

We willen de participatie van inwoners bij maatschappelijke onderwerpen verbeteren door goed te luisteren en planmatig, met duidelijke doelen en afspraken, gesprekken te voeren. In 2024 heeft een grote groep medewerkers de opleiding 'Het Relevante Gesprek' afgerond en is er een participatieadviseur aangesteld. In 2025 zetten we dit voort, participatie blijft een essentieel onderdeel van ons dagelijks werk.

9.2 Publieksdiensten / KCC

Het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten stijgt omdat deze documenten sinds 2014 10 jaar geldig zijn. Daarvoor was dat 5 jaar. Vanaf 2024 moeten veel inwoners hun documenten vernieuwen. Deze piek zal ongeveer 5 jaar duren.

Vanaf oktober 2026 verwachten we ook meer aanvragen voor rijbewijsvernieuwingen door de 'rijbewijscyclus'. Rijbewijzen zijn sinds 1986 10 jaar geldig, wat zorgt voor een piek elke 10 jaar. In veel gevallen kunnen rijbewijzen online worden verlengd. We zien dat inwoners hier steeds meer gebruik van maken. We verwachten onze online diensten de komende jaren verder uit te breiden, zodat we onze dienstverlening op hoog niveau houden.

In 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen en in 2027 verkiezingen voor de Provinciale Staten en het waterschap. Mogelijk wordt dan een nieuw model stembiljet gebruikt.

9.3 Bedrijfsvoering inclusief P&O, organisatieontwikkeling, facilitaire zaken, ICT, gemeentelijk vastgoed

Door toenemende mobiliteit, vergrijzing en ontgroening en een stijgende personeelsvraag bij gemeenten vanwege extra taken, concluderen we dat personeelskrapte een constante factor is en in de komende jaren of zelfs decennia ook zal blijven. We blijven werken aan nieuwe manieren om onze zichtbaarheid te vergroten en om een aantrekkelijke werkgever te zijn waar je met plezier en vertrouwen je werk doet. Voldoende opleidings- en ontwikkelmogelijkheden wegen voor mensen daarin zwaar, naast een goede beloning en werkplezier. Met een aansprekend introductieprogramma geven we nieuwe collega's een goede en warme start bij ons. Ook zetten we in op doorstroom binnen de organisatie en goede uitstroom voor collega's die elders gaan werken. We zoeken naar manieren om anders te werven met de middelen die beschikbaar zijn. Ook blijven we, voor zover mogelijk, zoveel mogelijk kiezen voor vaste medewerkers in plaats van tijdelijke inhuur.

Informatievoorziening vormt een essentieel onderdeel van zowel de dienstverlening als de bedrijfsvoering binnen gemeenten, en speelt een sleutelrol bij het stimuleren van veranderingen. We hanteren steeds vaker een data-gestuurd beleid en verwachten dat deze benadering in de toekomst alleen maar zal toenemen. Dit houdt in dat besluitvorming wordt onderbouwd met concrete data en statistische analyses. Met het oog op de implementatie van nieuwe Europese wetgeving die de informatievoorziening en -veiligheid zal verbeteren, maken we van dit thema een prioriteit in onze samenwerking met andere gemeenten. Zodra de impact van deze nieuw wetgeving bekend is (naar verwachting medio 2025) wordt ook duidelijk welke aanvullende middelen hiervoor nodig zijn.

Het werken op verschillende locaties – thuis, onderweg en op kantoor – is tegenwoordig de norm. Hoewel plaats-onafhankelijk werken talrijke voordelen biedt, gaat het ook gepaard met risico's. Cybercriminelen hebben het ook gemunt op gemeenten. Daarom zetten we, naast het implementeren van technische maatregelen, ons de komende jaren sterk in voor het verhogen van het bewustzijn onder onze medewerkers over deze risico's.

Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is een traject gestart naar aanleiding van een provinciaal programma waarbij kleine gemeenten ondersteund worden bij het verduurzamen van hun maatschappelijk vastgoed. Een vijftal gemeentelijke gebouwen maken hier onderdeel van uit en het project bevindt zich in een afrondende fase. Dit kan een opmaat zijn om het gemeentelijk vastgoed verder te verduurzamen. Dit hangt af van de integrale afweging met betrekking tot de financiële effecten.

9.4 Financiën en belastingen

De Meicirculaire 2024 is financieel meegenomen in kadernota 2025-2028.

In de Meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het accres was voorheen gebaseerd op de 'trap-op-trap-af'-systematiek. In de nieuwe systematiek wordt het accres gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en LPO accres (Loon en prijs accres) voor de jaren 2024 tot en met 2029. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 voor ongeveer 50%. Door deze gedeeltelijke compensatie in 2025 is het "ravijnjaar" vervroegd van 2026 naar 2025. De rijksbegroting lost de (financiële) zorgen van de gemeenten nog niet op en de grote onzekerheid voor 2026 en verder is nog steeds aanwezig.

Naast het Gemeentefonds zijn de gemeentelijk belastingen een wezenlijk onderdeel van de inkomsten van een gemeente. De toelichting op de gemeentelijke belastingen is opgenomen in hoofdstuk 3.1 Lokale heffingen.

9.5 Bestuur

Onder Bestuur vallen diverse zaken zoals Kabinetszaken, organisatie van diverse bijeenkomsten zoals veteranen dag, dodenherdenking, Bevrijdingsdag en de organisatie van verkiezingen. Binnen Kabinetszaken zien we een stijging in het aantal aanvragen voor koninklijke onderscheidingen. Dit komt onder andere door de manier en invulling waarop deze onderscheidingen worden uitgereikt (Lintjesregen) en de aandacht die hiernaar uit gaat. Dit wordt zeer positief ontvangen en werkt aanstekelijk (mond tot mond reclame).

9.6 Incidentele ontwikkeling

Incidentele ontwikkeling bevat budgetten die voortkomen uit bijzondere omstandigheden zoals kosten voor opvang van vluchtelingen etc. Deze budgetten hebben een incidenteel karakter.

Opvang Oekraïense ontheemden

Inmiddels duurt de grootschalige invasie van Rusland in Oekraïne al meer dan 2,5 jaar.

We zien dat de instroom van oorlogsvluchtelingen onverminderd door blijft gaan en dat dit niet op korte termijn lijkt te wijzigen. Op 13 augustus 2024 waren er 92.167 opvangplekken gerealiseerd in Nederland. Op basis van de huidige prognose zullen er per 1 januari 2025 120.000 gemeentelijke opvangplekken nodig zijn. Dat is een toename van ruim 30%.

Op dit moment vangen wij in Wijk bij Duurstede 75 Oekraïense ontheemden op en zetten we in op het volledig benutten van alle plekken. Onze huidige opvanglocaties zijn: Doornseweg 67 in Langbroek, Sluis Noord en de flexwoningen aan het Kleine Ros in Wijk bij Duurstede en enkele chalets op recreatiepark Den Deel in Cothen.

Hoewel de gehele regio Utrecht in absolute aantallen de meeste vluchtelingen opvangt, is de verwachting dat er medio 2025 een beroep zal worden gedaan op het realiseren van extra opvangplekken in de regio.

We zetten in 2025 onze aanpak en ondersteuning van de Oekraïense ontheemden voort. We bieden naast tijdelijke huisvesting, ondersteuning bij het vinden en behouden van werk, scholing en participatie. We stimuleren de ontheemden die hier al langer verblijven om hun landgenoten te ondersteunen op eerder genoemde gebieden, wanneer zij hier net arriveren.

Vanaf 1 januari 2025 is het wettelijk verplicht een eigen bijdrage te innen van € 105 per ontheemde Oekraïner (van 18 jaar of ouder, die betaald werk heeft én in een gemeentelijke opvang verblijft) voor gas, water en elektriciteit, tot een maximum van € 210 per gezin.

Overzicht mutaties begroting 2025-2028

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen verder toegelicht. Naast de maatregelen is ook inkomensverhoging opgenomen middels een verhoging van de OZB naast de prijsindex zoals genoemd in de uitgangspunten van de begroting in hoofdstuk 1.2.

bedragen x € 1

Product	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
9.2 Publieksdiensten / KCC	Dienstverlening Reisdocumenten - correctie	-93.007	-93.007	-93.007	-93.007
Totaal 9.2		-93.007	-93.007	-93.007	-93.007
Publieksdiensten / KCC					
9.3 Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed	Ontwikkellocatie - afstoten - Besparing onderhoud - Karel de Grotestraat 32 (oud postkantoor)	19.908	19.632	19.356	19.080
	Extra verhuur ruimten in Gemeentehuis	25.000	25.000	25.000	25.000
	Woningen Statushouders	13.409	12.698	21.664	21.294
	verzekeringspremie lager	15.000	15.000	15.000	15.000
	Frictie invulling FTE en beleid	675.000	675.000	675.000	675.000
Totaal 9.3		748.317	747.330	756.020	755.374
Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed					
9.4 Financiën en belastingen	Verhogen OZB - extra verhoging	187.600	191.800	191.800	191.800
Totaal 9.4 Financiën en belastingen		187.600	191.800	191.800	191.800
9.6 Incidentele ontwikkeling	Resultaat Oekraïne	200.000	200.000	-	-
Totaal 9.6 Incidentele ontwikkeling		200.000	200.000	-	-
Eindtotaal		1.042.910	1.046.123	854.813	854.167

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Schaarste op arbeidsmarkt, waardoor mogelijk extra middelen nodig zijn.	We zetten in op de instroom van talent door te investeren in grotere zicht-baarheid van de gemeente op (social) media.	De arbeidsmarktcommunicatie wordt geïntensiveerd. We maken sinds 2024 continu gebruik van gesponsorde vacatures via LinkedIn en zullen dit nog verder moeten gaan uitbouwen. Op een krappe arbeidsmarkt moet je blijven opvallen en hiervoor is steeds nieuw beeldmateriaal en content nodig. Daarnaast focussen we op het binnenhalen van lokaal/regionaal talent en we zullen de succesvolle pilot van de Gemeente Groei Avond jaarlijks een vervolg geven.	8	5

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2022		2023		2024	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
9.01 Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,9	nb	6,5	nb	6,71	nb
9.02 Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,50	nb	5,60	nb	5,91	nb
9.03 Apparaatskosten	Kosten per inwoner	367,20	nb	424,10	nb	382,80	nb
9.04 Externe inhuur	% van totale loonsom + kosten inhuur externen	4,4%	nb	4,6%	nb	3,4%	nb
9.05 Overhead	% van totale lasten	11,80%	nb	12,30%	nb	13,30%	nb
9.06 WOZ-waarde woningen	dzd euro	357	317	419	368	437	379
9.07 Demografische druk	%	77,7	70,3	79,6	70,3	81,5	70,4
9.08 Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	984	823	1.027	860	1.080	n nb
9.09 Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	1.011	905	1.063	942	1.109	n nb

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

9 Bedrijfsvoering en Financiën	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
9.1 Communicatie en inwonersparticipatie	- 66	- 66	- 66	- 66
9.2 Publieksdiensten / KCC	- 1.094	- 1.094	- 1.094	- 1.094
9.3 Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed	- 9.941	- 9.806	- 10.096	- 10.183
9.4 Financiën en belastingen	274	249	227	167
9.5 Bestuur	- 1.676	- 1.676	- 1.676	- 1.676
9.6 Incidentele ontwikkeling	- 864	- 564	- 39	- 39
Totaal Lasten	- 13.367	- 12.958	- 12.744	- 12.891
Baten				
9.2 Publieksdiensten / KCC	474	474	474	299
9.3 Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed	480	480	480	480
9.4 Financiën en belastingen	49.516	47.331	47.662	47.935
9.5 Bestuur	-	-	-	-
9.6 Incidentele ontwikkeling	1.025	725	-	-
Totaal Baten	51.495	49.010	48.616	48.714
Saldo van baten en lasten	38.128	36.052	35.872	35.823
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 531	- 795	- 795	- 977
Onttrekkingen	699	484	1.228	1.399
Mutatie reserves	167	- 311	433	422
Resultaat	38.295	35.741	36.306	36.246

3 Deel II Paragrafen

- 3.1 Lokale heffingen
- 3.2 Financiering
- 3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen
- 3.5 Bedrijfsvoering
- 3.6 Verbonden partijen
- 3.7 Grondbeleid
- 3.8 Openbaarheid – Wet open overheid

3.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De lokale heffingen bestaan uit belastingen (bijvoorbeeld Onroerende Zaakbelasting (OZB) en toeristenbelasting), bestemmingsheffingen (Rioolheffing en Afvalstoffenheffing) en rechten (bijvoorbeeld Leges en Begraafrechten).

Voorlopige tarieven 2025

Tarieven lokale heffingen	2024	2025	Lastenstijging (%)
Onroerende zaakbelasting			
• Eigenaar woning, percentage van de WOZ-waarde	0,145%	0,1529%	5,4%
• Eigenaar niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,292%	0,3079%	5,4%
• Gebruiker niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,171%	0,1803%	5,4%
Toeristenbelasting			
• Overnachting campings en passanten in de jachthaven	€ 1,50	€ 1,54	2,6%
• Overige overnachtingen (onder andere hotels en B&B's)	€ 3,00	€ 3,08	2,6%
Afvalstoffenheffing			
• Eén- en meerpersoonshuishouden	€ 311,00	€ 347,00	11,6%
• Reinigingsrechten (excl. btw)	€ 0,00	€ 0,00	
Rioolheffing			
• Meerpersoonshuishouden	€ 246,45	€ 252,86	2,6%
• Bebouwde percelen zonder aansluiting riool	€ 96,17	€ 98,67	2,6%
Precariobelasting			
• Terrassen per m2	€ 20,70	€ 21,23	2,6%
Leges			
• Voltrekken van een huwelijk, vanaf *	€ 436,00	€ 447,34	2,6%
• Afgifte paspoort, vanaf **	€ 63,42	€ 65,70	3,6%
• Afgifte Nederlands identiteitskaart, vanaf **	€ 40,92	€ 42,35	3,5%
• Afgifte rijbewijs, vanaf **	€ 44,50	nbn	

* Voor deze lokale heffingen geldt dat deze kostendekkend moeten zijn en dat het % lastenstijging kan fluctueren

** Voor deze lokale heffingen zijn tarieven wettelijk vastgesteld.

Lokale lastendruk

Naast de informatie die we krijgen via de website www.waarstaatjegemeente.nl gebruiken wij sinds 2019 de lokale lastenmeter (<https://www.wijkbijduurstede.nl/inwoners/lokale-lastenmeter.html>) waarop ook informatie is ontsloten over de lokale lasten van Wijk bij Duurstede en ook benchmark mogelijk is zowel landelijk als met vergelijkbare of omliggende gemeenten.

Gemeentelijke woonlasten	2024	2025	Lasten- stijging (%)
OZB-lasten voor gezin bij gem. WOZ-waarde *1)	€ 494	€ 521	5,4%
Rioolheffing voor gezin	€ 246	€ 253	2,6%
Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 311	€ 347	11,6%
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 1.051	€ 1.121	6,6%

*1) Gemiddelde WOZ waarde 2024 is € 437.000 (voorlopig cijfer bron 'Waar staat je gemeente')

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Voor het belastingjaar 2025 wordt de OZB gebaseerd op de nieuwe getaxeerde WOZ-waarden. Deze worden verwerkt bij het vaststellen van de definitieve tarieven. Ter dekking van de stijgende lasten van de gemeente is jaarlijks het uitgangspunt voor OZB indexatie de MEV (meerjarig economische verwachting vanuit het centraal planbureau). Voor 2025 bedraagt dit 2,6%.

Daarnaast zijn we geconfronteerd met verminderde inkomsten uit het Rijk. Hierdoor zijn we genoodzaakt naast bezuinigingen ook extra inkomsten te verkrijgen. Door de beperkte mogelijkheden binnen het gemeentelijk belastinggebied stellen we een extra verhoging van 2,4% voor.

Middels de aangenomen amendementen (zie bijlage) is er een aanvullende verhoging van 0.45% doorgevoerd. Hierdoor is het totaal 5.4%

Kwijtschelding

Op 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. De raad heeft op 13 december 2022 de verordening kwijtschelding voor de door de BSR geheven gemeentelijke belastingen Wijk bij Duurstede 2023 vastgesteld. De regeling en verordening zijn nog steeds geldig en worden conform toegepast. De verordening in hoofdlijnen:

Berekeningswijze kosten van bestaan

1. Bij de kwijtschelding van de door de BSR geheven belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% procent (in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).

2 Voor de vaststelling van de kosten van bestaan van pensioengerechtigden wordt in plaats van de bijstandsnorm het netto-ouderdomspensioen gehanteerd (overeenkomstig artikel 3 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden).

Nettokosten kinderopvang

De nettokosten van kinderopvang (bedoeld in artikel 28, derde lid van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990) worden als uitgaven in aanmerking genomen. (Uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).

Extra toegestane financiële middelen

Het totale bedrag aan financiële middelen (de vermogensnorm) is verhoogd met:

- a. het maximale normbedrag van € 2.000 bij gehuwden/samenwonenden
- b. het maximale normbedrag van € 1.800 bij alleenstaande ouders
- c. het maximale normbedrag van € 1.500 bij alleenstaanden

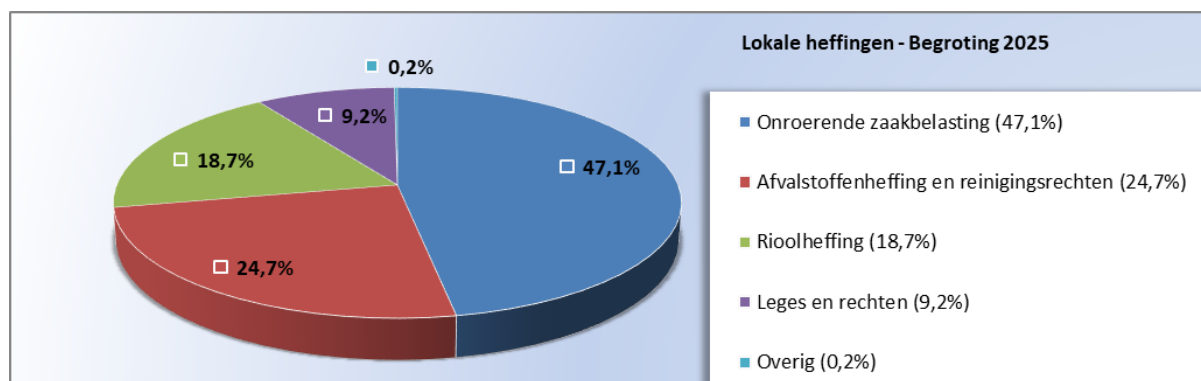
(In afwijking van artikel 12, 2e lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990)

Kwijtschelding aan ondernemers

Ondernemers kunnen geen kwijtschelding krijgen van rijksbelastingen. Met betrekking tot belastingen, geheven door lagere verheden, bestaat sinds 1 april 2011 de mogelijkheid om ook kwijtschelding voor

ondernemers mogelijk te maken, mits het verzoek om kwijtschelding betrekking heeft op belastingheffing in de privésfeer.

Lokale heffingen

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Belastingen					
Onroerende zaakbelasting woningen	4.990	5.278	5.133	5.133	5.133
Onroerende zaakbelasting niet-woningen	1.608	1.613	1.614	1.614	1.614
Precariobelasting	19	19	19	19	19
Hondenbelasting	-	-	-	-	-
Totaal Belastingen	6.617	6.910	6.766	6.766	6.766
Heffingen					
Rioolheffing	2.667	2.737	2.737	2.737	2.737
Marktgeden	12	12	12	12	12
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	3.133	3.617	3.617	3.617	3.617
Totaal Heffingen	5.812	6.366	6.366	6.366	6.366
Leges en rechten					
Begraafplaatsrechten	189	191	191	191	191
Leges burgerzaken	436	354	354	354	179
Leges procedures	50	51	51	51	51
Leges omgevingsvergunningen	529	543	543	543	543
Veergelden / concessiegelden	30	30	30	30	30
Overige leges en rechten	183	172	172	172	172
Totaal Leges en rechten	1.417	1.341	1.341	1.341	1.166
Totaal lokale heffingen	13.846	14.618	14.473	14.473	14.298

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

Ter dekking van de afvalbeheerkosten wordt afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast basistarief per aansluiting plus een variabel deel op basis van het aantal aanbiedingen van de grijze kliko en het aantal inwerpen in een ondergrondse restafvalcontainer.

Afvalkosten

De afvalkosten zijn in 2025 hoger dan in 2024, gemiddeld € 347 in plaats van gemiddeld € 311 per aansluiting. Deze kostenstijging van 12% is hoger dan de algemene index van 2,6%. Dit heeft te maken met de indexering van de inzamel- en verwerkingscontracten. Daarnaast zijn er externe omstandigheden zoals het risico op afkeur van PMD waardoor we een deel van de vergoeding verwachten mis te lopen. Ook leidt de crisis op de textielmarkt ertoe dat we minder vergoeding voor textiel ontvangen. Een ander deel van de verhoging wordt veroorzaakt door de nieuwbouw van de nieuwe milieustraat, hiervan is het rentedeel van de kapitaallasten opgenomen in de afvalstoffenheffing van 2025.

Opbrengst PMD onzeker

De Ketenovereenkomst Verpakkingen tussen VNG en Verpact (namens het verpakkende bedrijfsleven) is in 2024 door de VNG opgezegd. Dit naar aanleiding van een aangenomen motie tijdens de VNG ledenvergadering (motie Lossler). Er vinden onderhandelingen plaats tussen VNG en Verpact om tot een nieuwe overeenkomst te komen. Op het moment van het opstellen van de begroting is er nog geen onderhandelingsresultaat bekend. In de begroting is uitgegaan van de vergoeding per ton die wij in 2024 ontvingen. Een eventueel voor- of nadeel naar aanleiding van het resultaat van de onderhandeling wordt verrekend met de voorziening reiniging.

Bedrag aanbidding restafval gewijzigd

Sinds de invoering van het betalen per keer dat er restafval wordt aangeboden (in 2021) is het eenheidsbedrag niet gewijzigd. Dat verandert in 2025: Het aanbieden van een restafvalcontainer van 240 liter wordt €9,00 (was €8,00), het bedrag voor een 140 liter wordt € 6,20 (was € 5,50). Het bedrag voor het aanbieden van een restafvalzak wordt € 1,70 (was € 1,50).

Door het verhogen van het variabele deel stijgt het basisdeel minder en wordt € 287 (was € 256).

Hierdoor hebben inwoners de mogelijkheid door nog beter te scheiden de verhoging van de afvalstoffenheffing te dempen. Met de verhoging zorgen we ervoor dat de verhouding tussen het vaste en variabele deel van de afvalstoffenheffing in stand blijft.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2024		Begroting 2025	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 2.227	71,1%	- 2.695	74,5%
Inkomsten, excl. heffingen	311	-9,9%	345	-9,5%
Netto kosten	- 1.916	61,2%	- 2.350	65,0%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 290	9,3%	- 305	8,4%
Verkeer en vervoer	- 110	3,5%	- 113	3,1%
Capaciteit	- 437	13,9%	- 459	12,7%
BTW *1)	- 380	12,1%	- 390	10,8%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 1.217	38,8%	- 1.267	35,0%
Totale kosten heffing	- 3.133	100,0%	- 3.617	100,0%
Totale opbrengsten heffing	3.133		3.617	
Dekkingspercentage heffing	-	100,0%	-	100,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

In de begroting 2025-2028 wordt uitgegaan van het Water en Rioleringsplan 2020-2024 (WRP). De gemeenteraad heeft op 2 juli 2024 ingestemd met het verlengen van de planperiode van het Water- en Rioleringsplan met één jaar tot 1 januari 2026. Daarbij is aangegeven dat de rioolheffing voor het begrotingsjaar 2025 zal worden berekend en vastgesteld op basis van de uitgangspunten uit het huidige Water- en Rioleringsplan 2020-2024. Hierin is vastgelegd om de rioolheffing gelijk te houden en deze alleen jaarlijks met de optredende inflatie te indexeren.

Berekening kostendekkendheid riolering	Begroting 2024		Begroting 2025	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 1.727	64,7%	- 1.781	65,0%
Inkomsten, excl. heffingen	7	-0,3%	8	-0,3%
Netto kosten	- 1.720	64,4%	- 1.773	64,7%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 255	9,6%	- 268	9,8%
Verkeer en vervoer	- 118	4,4%	- 121	4,4%
Capaciteit	- 310	11,6%	- 312	11,4%
Tractie	- 9	0,3%	- 9	0,3%
BTW *1)	- 258	9,7%	- 256	9,3%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 950	35,6%	- 966	35,3%
Totale kosten heffing	- 2.670	100,0%	- 2.739	100,0%
Totale opbrengsten heffing	2.670		2.739	
Dekkingspercentage heffing	-	100,0%	-	100,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Omgevingsvergunningen

De leges die de gemeente hanteert voor omgevingsvergunningen vloeien voort uit de legesverordening. Jaarlijks wordt in december de bijbehorende tarieventabel aangepast en vastgesteld.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid omgevingsvergunningen	Begroting 2024		Begroting 2025	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 890	74,4%	- 1.033	77,4%
Inkomsten, excl. heffingen	16	-1,3%	16	-1,2%
Netto kosten	- 874	73,1%	- 1.017	76,2%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 166	13,9%	- 161	12,1%
Overige taakvelden	- 128	10,7%	- 131	9,8%
BTW *1)	- 28	2,3%	- 25	1,9%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 322	26,9%	- 317	23,8%
Totale kosten heffing	- 1.196	100,0%	- 1.334	100,0%
Totale opbrengsten heffing	553		567	
Dekkingspercentage heffing	- 643	46,2%	- 767	42,5%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

3.2 Financiering

In deze paragraaf beschrijven we de uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie. De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende geld beschikbaar is zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor worden kortlopende en langlopende leningen aangetrokken. Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en garanties en het beheersen van financiële risico's.

Wet- en regelgeving

De kaders voor financiering staan vooral in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet. In de Wet financiering decentrale overheden staan de regels voor het financieringsbeleid voor decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat we bedachtzaam om moeten gaan met publieke middelen.

Risicobeheersing is van groot belang. Het beheersen van renterisico's gebeurt enerzijds door het toepassen van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast zorgen wij ervoor, bij het uitzetten van liquide middelen, dat we voldoen aan een aantal eisen op gebied van treasury.

Het verstrekken van leningen evenals het verlenen van garanties en borgstellingen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige dienen liquide middelen in 's rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren) aangehouden te worden.

In de Wet houdbare overheidsfinanciën zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar.

Beleid

Treasury heeft als doel om een optimaal resultaat te bereiken tussen rentelasten en rentebaten, rekening houdend met de risico's. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO).

Het beleid voor de treasuryfunctie van de gemeente Wijk bij Duurstede is vastgelegd in het treasurystatuut (Treasurystatuut Gemeente Wijk bij Duurstede 2024), dat in 2023 is herzien en door de raad is vastgesteld op 12 december 2023.

De rente is conform de Notitie Rente 2023 verwerkt in deze begroting. De rente wordt toegerekend aan de taakvelden via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. We berekenen geen rentevergoeding over het eigen vermogen en voorzieningen en belasten deze dus ook niet door aan de taakvelden.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In de Notitie Rente 2023 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en de jaarstukken. Het doel van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige en transparante wijze waarop gemeenten de (verwachte) rentelasten en –baten opnemen in de begroting en de jaarstukken.

Hoe met de rente moet worden omgegaan bij de grondexploitatie, is beschreven in de Notitie Rente 2023.

Onderstaand schema geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. De omslagrente voor 2025 is, afgerond, berekend op 1,0%. De toerekening van rente aan de taakvelden is gebaseerd op dit percentage.

bedragen x €
1.000

Rentescema		Begroting 2025
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 943
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	13
Saldo rentelasten en rentebaten		- 930
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	- 620
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	19
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 1.531
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 1.531
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	- 1.546
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		15

Leningenportefeuille

De opgenomen leningen hebben per 1 januari 2024 een nominale waarde € 24,94 miljoen. Met vaste rentepercentages variërend van 0,23% tot 4,97%. Van dit bedrag is € 2,3 miljoen doorgeleend aan de woningbouwcorporatie Woonin en € 1,1 miljoen doorgeleend aan Stichting Wijkspport voor de bekostiging van de sportvelden.

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Boekwaarde 1 januari	Opname	Aflossing	Boekwaarde 31 december	Rentelast	Rente %
2024	24.942	16.000	- 672	40.270	984	3,90%
2025	40.270	-	- 1.227	39.043	1.190	3,00%
2026	39.043	-	- 1.247	37.796	1.152	3,00%
2027	37.796	-	- 1.268	36.528	1.113	2,90%
2028	36.528	-	- 1.290	35.238	1.073	2,90%

Kasgeldlimiet en renterisico

Zowel binnen de renterisiconorm als kasgeldlimiet is er voor 2025 ruimte om geld aan te trekken. Dit wordt hieronder verder toegelicht.

Kortlopende financiering: kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een limiet aan het renterisico op korte termijn financiering. Vooral voor kortlopende financiering kan het renterisico groot zijn. Wijzigingen in de korte rente hebben direct invloed op de rentelasten.

Wij mogen in totaal niet meer dan 8,5% van de begrotingsomvang (totale lasten) aan leningen van korter dan 1 jaar hebben. Hieronder vallen dus de rekening courant bij de BNG (rood staan) en de aangetrokken kasgeldleningen. Dit maximum is wettelijk vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. De gemeente mag in 2025 maximaal € 5.712.000 aan kortlopende leningen aantrekken.

Langlopende financiering: renterisicoberekening

Om te voorkomen dat er jaarlijks grote wijzigingen zijn in de rentelasten, schrijft de Wet financiering decentrale overheden de renterisiconorm voor. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevastperiode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. De renterisiconorm voor het jaar 2025 is bepaald op € 13.439.000

Financieringsbehoefte

Begin 2025 bedraagt het totaalbedrag aan opgenomen leningen € 40,3 miljoen. Tekorten in de exploitatie worden gefinancierd met kasgeldleningen. Wanneer de financieringsbehoefte hoger is, trekken we langlopende leningen aan. Hoe hoog de financieringsbehoefte daadwerkelijk wordt, is afhankelijk van het tijdstip waarop de uitgaven plaatsvinden en van de opbrengsten die we realiseren. Langlopende leningen gaan we in principe aan voor 10 jaar. Als er sprake is van een gunstig rentepercentage, onderzoeken we of een langere looptijd gewenst is.

Geprognosticeerde balans

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie Ultimo 2023	Begroting Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027	Begroting Ultimo 2028
Activa						
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa	4.897	4.965	4.797	4.627	4.441	4.259
Materiële vaste activa	52.620	54.571	71.998	93.308	90.128	87.054
Financiële vaste activa	4.266	4.061	3.853	3.642	3.430	3.215
Totaal vaste activa	61.783	63.597	80.648	101.577	97.999	94.528
Vlottende Activa						
Voorraden	- 79	753	753	753	753	753
Uitzettingen korter dan één jaar	2.755	2.828	2.828	2.828	2.828	2.828
Liquide middelen	460	460	460	460	460	460
Overlopende activa	1.246	279	279	279	279	279
Totaal vlottende activa	4.382	4.320	4.320	4.320	4.320	4.320
Totaal activa	66.166	67.917	84.968	105.897	102.319	98.848
Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen vermogen	14.275	11.602	11.402	7.933	3.455	- 65
Voorzieningen	12.488	12.691	13.053	13.414	13.776	14.137
Vaste schulden van één jaar of langer	24.952	22.242	39.381	64.489	67.227	66.597
Totaal vaste passiva	51.716	46.535	63.836	85.837	84.458	80.669
Vlottende Passiva						
Netto vlottende schulden korter dan één jaar	9.485	10.986	12.059	12.383	10.300	10.479
Overlopende passiva	4.520	10.396	9.073	7.677	7.561	7.700
Totaal vlottende passiva	14.005	21.382	21.132	20.060	17.861	18.179
Totaal passiva	65.720	67.917	84.968	105.897	102.319	98.848

EMU-saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de Economische en Monetaire Unie ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden mogelijk te maken. Het EMU-saldo (ook wel begrotingssaldo genoemd) is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden. Volgens de regels van de EMU, zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort (het EMU-saldo) van een land niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden. Het EMU-saldo wordt dus vooral op landelijk niveau gebruikt.

De gemeente is een decentrale overheid. In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten in hun begroting ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken. Het EMU-saldo is voor de individuele gemeente echter geen sturingsvariabele. Dat komt omdat bij het EMU-saldo wordt gekeken naar het saldo van de begroting volgens het kasstelsel, naar welke geldstromen er in een jaar binnen komen en welke er uitgaan. De gemeente werkt echter met een baten-lasten stelsel, waarbij gestuurd wordt op een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Door het verschil in gehanteerde stelsel kan het voorkomen dat bij een sluitende begroting, een gemeente toch een negatief EMU-saldo heeft.

Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 107	- 119	- 1.102	- 1.739	- 1.321
2.	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	7.329	20.470	- 1.214	- 3.181	- 3.074
3.	(+) Mutatie voorzieningen	203	362	362	362	362
4.	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
5.	(-) Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		7.425	20.712	- 1.955	- 4.559	- 4.033

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheer

Deze paragraaf beschrijft de voor de gemeente Wijk bij Duurstede relevante financiële risico's, uitgaande van de actuele situatie, zowel in- als extern. Risicomanagement is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van de gemeente. Hierdoor is het mogelijk om bij besluitvorming eventuele risico's op een juiste wijze te wegen.

Deze paragraaf start met een toelichting op het doel van risicobeheer. Daarna wordt het risicoprofiel uiteengezet door de benodigde weerstandscapaciteit te relateren aan de beschikbare reserves. Vervolgens worden de belangrijkste risico's weergegeven.

Doel van risicobeheer

Risicobeheer is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van de gemeentelijke doelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen en projecten, de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Bij het nemen van belangrijke beslissingen met een onzekere uitkomst worden de risico's overwogen alvorens tot een besluit te komen. Hierbij wordt dus expliciet de mate van risicoacceptatie bepaald en worden de financiële risico's die van invloed zijn op de beleidsuitvoering inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. Door het inzicht in de risico's worden de raad, het college en de organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen/ investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Niet alle risico's laten zich financieel vertalen. Er zijn diverse risico's die geen financiële gevolgen hebben, maar wel belangrijk zijn om in beeld te hebben. In deze paragraaf ligt de nadruk op de financiële risico's omdat aan de hand daarvan het weerstandsvermogen wordt bepaald. Dit is een wettelijke verplichting die uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) komt.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te verkrijgen, is een risico-inventarisatie uitgevoerd die twee keer per jaar wordt geactualiseerd. Hierbij worden alle organisatieonderdelen betrokken en de (financiële) risico's besproken. Dit zorgt niet alleen voor een goede inschatting van kansen en gevolgen, maar tevens voor bewustwording over de risico's bij de betrokken medewerkers.

Met de financiële risico's worden vervolgens risicosimulaties gemaakt die de basis vormen voor het bepalen van de benodigde weerstandcapaciteit. De uitgangspunten voor de risico analyse en simulatie zijn;

- Veel risico's worden opgevangen binnen bestaande exploitatie en begroting;
- Risico's inschattingen zijn netto (restrisico), dus met inachtneming van bestaande en werkende beheersmaatregelen
- Grote impactrisico's zijn vaak nog verder weg in de tijd en maken geen onderdeel uit van het risico profiel omdat er voldoende tijd is om (extra) maatregelen te treffen en het risico te verkleinen
- Grote crisis en rampen van nationale omvang maken geen onderdeel uit van het risicoprofiel omdat het Rijk daarvoor aanvullende maatregelen (compensatie) treft
- Risico's in alle kans klasse en gevolgen (klein kans met grote gevolgen en grote kans met kleine gevolgen) worden meegenomen in de risicogesprekken
- Risico inschattingen worden structureel vastgelegd ter vergroting van de kennis en inzichten omtrent de risico's
- Het risicoprofiel is een momentopname van een periode voorafgaand aan de rapportage, tussentijdse wijzigingen in risico (inschattingen) zijn mogelijk niet meegenomen

Tot slot zijn hierbij alleen risico's meegenomen waarbij:

- de kans dat het risico zich in werkelijkheid voordoet groter is dan 10%;
- de kans maal de financiële impact minimaal € 50.000 bedraagt.

Risico-inventarisatie

In de onderstaande tabel is een weergave opgenomen van de 10 meest financieel impactvolle risico's van de gemeente. Deze top 10 is tot stand gekomen door het uitvoeren van een risicosimulatie waarbij 100.000 verschillende scenario's zijn doorerekend op de financiële impact. In de tabel is tevens aangegeven in hoeverre het risico impact heeft op het totaal benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. Het volledig overzicht van de risico's is opgenomen in de bijlagen; hoofdstuk 5.5 Risico's.

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Kans	Financieel maximum
1	31,40%	Onderwijshuisvesting nieuwbouw	30%	€ 3.000.000
2	14,03%	Prijs voor uitvoering onderhoud hoger ligt dan begroting	80%	€ 500.000
3	10,55%	Cyberatack, hacking, inbreuk informatiebeveiliging	20%	€ 1.500.000
4	7,33%	Stijgende uitgaven jeugdhulpverlening naar aanleiding van complexe specialistische trajecten	70%	€ 300.000
5	6,83%	Garantstellingen en leningen	10%	€ 1.900.000
6	5,26%	Onderhoud gebouwen (indexatie te laag, aanvullende eisen en wensen duurzaamheid, kwaliteit etc.)	30%	€ 500.000
7	3,99%	Beïnvloeden van gebruik- en kosten gespecialiseerde jeugdhulp complexer dan voorzien	15%	€ 751.000
8	3,03%	Onvoorzien stijging per 1-4-25 Gemeente CAO t.o.v. meegenomen index	30%	€ 290.000
9	2,79%	Te late implementatie financieel model Nieuwe Strategische kaders RDWI 2024-2027	80%	€ 100.000
10	2,60%	Projectrisico's ruimtelijke fysiek projecten	30%	€ 250.000

Toelichting op de risico's:

1. Voor onderwijshuisvesting nieuwbouw is gerekend met landelijke normeringen. In het aanbestedingsproces speelt de marktwerking mee. Hierbij is in de bouwsector sprake van schaarste, zowel op het gebied van materialen als personeel, wat gevolgen kan hebben voor uiteindelijke bouwkosten. Door de wens van de raad op de locatie Noorderwaard de opgave van onderwijshuisvesting te combineren met woningbouw, ontstaat er een langere doorlooptijd in het project. Hierdoor neemt het prijsrisico van bouwkosten toe.
2. Periodiek terugkerende onderhoudswerkzaamheden voor het onderhoud van de openbare ruimte besteden wij grotendeels uit aan derde partijen. Wij sluiten (meestal na een aanbesteding) met deze partijen contracten af voor de uitvoering van deze diensten. In deze contracten is het gebruikelijk om de tarieven na een jaar/jaarlijks te kunnen indexeren, bijvoorbeeld vanwege loon-/kostenstijgingen. Contracten hebben verschillende looptijden en het moment waarop deze opnieuw moeten worden afgesloten zijn verschillend. De huidige marktontwikkelingen zijn grillig, ook personeelstekorten zorgen dat aannemers selectiever worden. De prijsindexaties van specifieke werkzaamheden zullen naar verwachting voor 2025 fors hoger uitvallen dan de standaard indexatie zoals gehanteerd bij de begroting. Bij nieuwe aanbestedingen houden we hier uiteraard rekening mee en versoberen we waar mogelijk de onderhoudsopgave en zetten we in op een goede werkrelatie. Bij bestaande meerjarige onderhoudscontracten is dit lastiger. Dit kan betekenen dat opdrachtnemers contracten niet

willen verlengen, er nieuwe aanbestedingen gedaan worden of dat er überhaupt geen of te weinig inschrijvers komen die binnen het beschikbare budget de onderhoudswerkzaamheden kunnen of willen uitvoeren. Dit kan betekenen dat we niet de beeldkwaliteit of dienstverlening of opgaven die we in de beleidskaders hebben opgenomen kunnen halen. We zorgen er echter wel voor dat er op gebied van een veilige openbare ruimte geen concessies worden gedaan.

3. De verschillende vormen van cybercriminaliteit brengen de informatieveiligheid in gevaar. De heeft gevolgen van op de continuïteit van dienstverleningen en kosten voor herstel en vervanging van identiteitsfraude.
4. De kosten van dit type hulp vormen in beginsel niet de basis van onze reguliere begroting. Het gaat immers om incidentele situaties, die nauwelijks door ons zijn te beïnvloeden zijn en daarmee buiten ons beleidskader vallen. De gemiddelde kosten bedragen bijna € 100.000 per client. Ondanks dat een strakke regie op deze hulptrajecten wordt gevoerd bestaat het risico dat er gedurende het jaar een nieuwe aanmelding volgt en/of een tijdige goede uitstroom niet lukt.
5. De gemeente staat garant voor een aantal leningen zonder WSW-achtervang. De gemeente heeft een waarborg op een financieringsovereenkomst van een geprivatiseerde sportinrichting verstrekt. Dit betreft een langlopende lening. De gemeente heeft een aantal langlopende leningen verstrekt ten behoeve van sportorganisaties. Bij het bepalen van het risico houden we rekening met de bedrijfsvoering/continuïteit van de sportfaciliteiten.
6. Voor het gebouwenonderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) aanwezig waarin alle geplande onderhoudswerkzaamheden zijn opgenomen. Het MJOP wordt jaarlijks geactualiseerd en geïndexeerd. Voor deze kosten is een onderhoudsreserve. Jaarlijks zijn (vaste) bedragen toegevoegd aan deze reserve, welke niet standaard zijn geïndexeerd. Als het gemeentelijk vastgoed in de toekomst verduurzaamd gaat worden, zijn hier ook kosten aan verbonden. Deze duurzaamheidsmaatregelen zijn tot op heden (nog) niet begroot. Het risico is aanwezig dat deze reserve niet toereikend is om alle bovengenoemde kosten te kunnen betalen.
7. Er zijn concrete maatregelen uitgewerkt op aanbieder niveau waarmee in totaal € 751.000 wordt bezuinigd op jeugdhulp. Het merendeel van deze bezuinigingen zal landen op de zorgvorm begeleiding, behandeling, GGZ en zware hulp (landelijk ingekocht). Het realiseren van de maatregelen om de groei te keren en tot minder inzet van gespecialiseerde jeugdhulp te komen wordt bemoeilijkt door de jeugdwet, de complexiteit van de zorg en niet hebben van directe invloed van de gemeente. Daarom wordt er gericht gestuurd op zorgvormen waar relatief veel invloed op is.
8. Voor de lonen en salarissen is de prijsindex vanuit MEV augustusraming meegenomen. De onderhandeling over de nieuwe CAO per april 2025 zijn gaande. Mogelijk dat het percentage hoger is dan in begroting is voorzien.
9. Nieuwe strategische kaders RDWI 2024-2027 kunnen leiden tot meer kosten. Inzicht en sturing op de inzet van het budget van de RDWI is hierbij nodig. Vanaf 2023 is er sprake van een gewijzigde financieringssystematiek met een andere verdeelsleutel.
10. Binnen de ruimtelijk fysieke projecten kunnen er onvoorzien omstandigheden voordoen waar in de analyse van project vooraf geen rekening mee is gehouden of buiten de inschatting van regulier onvoorzien wordt meegenomen.

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren, wordt gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

bedrag x € 1

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	€ 418.833
25%	€ 658.668
50%	€ 1.085.125
75%	€ 1.996.138
80%	€ 2.273.261
90%	€ 3.030.580
95%	€ 3.534.766
99%	€ 4.480.517

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt gevormd door de niet-geoormerkte, en dus vrij besteedbare reserves. Voor de vaststelling van het weerstandsvermogen neemt de gemeente Wijk bij Duurstede de algemene reserve als uitgangspunt. De bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de berekening. De onbenutte belastingcapaciteit en de posten onvoorzien worden wel meegenomen in de berekening. Deze laatste vormen een additionele reserve om mogelijke structurele risico's op te vangen binnen de begroting, wanneer dit nodig blijkt.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Beschikbare weerstandscapaciteit			
Algemene reserve	5.256	4.158	3.019
Post onvoorzien	75	75	75
Onbenutte capaciteit OZB	524	340	593
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.855	4.573	3.686
Benodigde weerstandscapaciteit	3.443	3.930	3.030
Weerstandsvermogen	1,70	1,17	1,23

Voor de kwalificatie van bovengenoemde ratio van het weerstandsvermogen wordt bij veel gemeenten onderstaande tabel gehanteerd:

Waardering weerstandsvermogen	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Kengetallen

Om de horizontale verantwoording te versterken zijn gemeenten verplicht om een basis set van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in haar beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. Zij leveren daarmee ook een bijdrage aan hun kaderstellende en controlerende rol. Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

Kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Verplichte kengetallen						
1. Netto schuldquote	53,1%	59,3%	84,8%	124,9%	127,5%	128,1%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	53,1%	53,6%	79,3%	119,6%	122,4%	123,3%
2. Solvabiliteitsratio	21,2%	17,1%	13,4%	7,5%	3,4%	-0,1%
3. Grondexploitatie	0,0%	1,1%	1,1%	1,2%	1,2%	1,2%
4. Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,4%	-1,3%	-2,9%	-2,8%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	119,6%	111,2%	124,0%			
Overige kengetallen						
6. Weerstandsratio	170,1%	116,4%	121,7%	nmb	nmb	nmb

Beoordeling van de kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld niet per se een nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is daardoor niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Omdat de kengetallen in hun onderlinge relatie moeten worden gezien in de beoordeling van de financiële positie, worden deze voorzien van een toelichting.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen (baten exclusief mutaties in de reserves) en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Objectief gezien is de netto schuldquote van de gemeente Wijk bij Duurstede niet hoog (een netto schuld van maximaal 90% wordt als aanvaardbaar gezien).

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Overigens zegt dit kengetal niets over de looptijd, courantheid en risico's van de betreffende grondexploitaties. In de paragraaf grondbeleid wordt daar nader op ingegaan.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing). Bij de heffingen wordt gestreefd naar kostendekkende tarieven. Het staat de gemeente vrij om bij de inkomsten te opteren voor een lagere heffing dan wettelijk is toegestaan.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat over het onderhoud van de kapitaalgoederen in gemeentelijk bezit. Kapitaalgoederen zijn onderdelen van de openbare ruimte waarvoor langlopende investeringen nodig zijn. Het beheer en onderhoud hiervan is gericht op de duurzame instandhouding.

Inleiding

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in voorzieningen voor haar inwoners, zoals wegen, verlichting, riolering, groen, speelplaatsen en straatmeubilair. Het onderhoud van deze zogenaamde 'kapitaalgoederen' is van cruciaal belang voor het functioneren van de gemeente op diverse gebieden. Ook voor de inwoners is de kwaliteit van hun leefomgeving van groot belang; teruglopende kwaliteit kan leiden tot kleine ergernissen, klachten of zelfs serieuze ongelukken.

Team Beheer Openbare Ruimte (BOR) werkt sinds 2020 met een lange termijnplanning voor het onderhoud van de openbare ruimte. De werkwijze, kosten en kwaliteit zijn vastgelegd in het "Beheerkwaliteitsplan 2020-2025 Gemeente Wijk bij Duurstede" en geeft inzicht in de huidige en de gewenste (beeld)kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte inclusief het gemiddeld jaarlijks benodigde budget. In het Beheerkwaliteitsplan (verder BKP) gaan we uit van een ambitieniveau dat is vastgesteld op beeldkwaliteitsniveau B (voor het onderdeel wegen op C) en waarbij de planhorizon voor investeringen 50 jaar is.

Het BKP is verder uitgewerkt in het Integraal Uitvoerings Plan (IUP). Dit IUP omvat de geplande werkzaamheden voor het groot- en vervangingsonderhoud (investeringen), integraal afgestemd tussen de verschillende beheerdisciplines en beleidsplannen en gedetailleerder weergegeven met de bijbehorende kosten en (uitgevlakte) planning van de eerstvolgende 10 jaar. Het BKP heeft een relatie met de overige beleidsplannen zoals het Gemeentelijk Verkeers en Vervoer Plan (GVVP), Water en Rioleringsplan (WRP) en Groenstructuurplan. Het IUP wordt afgestemd met de vigerende beleidsplannen en wordt jaarlijks geactualiseerd. Beide plannen (BKP en IUP) zijn in werking vanaf 1 januari 2020 en lopen door tot en met 2025.

Hieronder vindt u de verschillende kapitaalgoederen en het jaar van vaststelling van het betreffende beheerplan en de hoofdlijnen van de uit te voeren werken/investeringsprojecten in 2025.

Kapitaalgoederen	Beheerplan	Jaar van vaststelling
Wegen	IN BKP en IUP	2019
Kunstwerken	IN BKP en IUP	2019
Verkeer	IN BKP en IUP	2019
Riolering	Gemeentelijk Water+Rioleringsplan (WRP I)	2019
Openbare verlichting	IN BKP en IUP	2019
Groen	IN BKP en IUP	2019
Watergangen	IN BKP en IUP	2019
Gebouwen	Beheerplannen Gebouwen	2004
Beschoeiingen, duikers en stuwen	IN BKP en IUP	2019

In 2025 worden zowel het BKP/IUP als het nieuwe WRP opgesteld die allen op 1-1-2026 in werking treden.

Indexatie-systematiek

In de beheersystemen zijn alle arealen opgenomen van de verschillende beheeronderdelen. De benodigde budgetten worden berekend op basis van landelijke kentallen, verwachte levensduur en vastgestelde beeldkwaliteit. Hiermee worden de benodigde onderhoudsbudgetten berekend maar ook de vervangingskosten voor als de beheeronderdelen het einde van hun levensduur hebben bereikt. In onze beheersystemen worden deze onderhoudsbudgetten en vervangingskosten jaarlijks geactualiseerd. Hierbij maken wij gebruik van de CBS index Grond-, Weg en Waterbouw. In 2024 bleek deze GWW-indexatie voor onze onderhoudsbudgetten 11,5%, de verwachting voor 2025 is eveneens 11%.

In de begrotingssystematiek van onze gemeente wordt echter de lange termijn indexatie toegepast van het CPB. Deze was in 2024 gemiddeld 3,5% en in de begroting 2025 zijn de budgetten 2,6% geïndexeerd. Dit houdt in dat er jaarlijks een impliciete bezuiniging wordt doorgevoerd op de onderhoudsbudgetten van een kleine 8%. Voor 2024 bedroeg deze impliciete bezuiniging € 295.000 op de onderhoudsbudgetten.

Door werkzaamheden zoveel mogelijk te bundelen, integraal uit te voeren, voor een goede samenwerking met de opdrachtnemers te zorgen, scherp aan te besteden en de planning zoveel mogelijk op te rekken, zijn de afgelopen jaren veel kosten bespaard waardoor deze impliciete bezuinigingen zo goed als mogelijk zijn opgevangen. Voor de komende jaren zijn deze mogelijkheden uitgenut

Maatregelen

Door de maatregelen van de afgelopen jaren (bosplantsoen, maatwerk voor inwoners), voorgestelde maatregelen voor 2025 (maatwerk voor inwoners, buurtschouwen) en de lage indexatie (zie tekst hierboven) komt de (beeld)kwaliteit onder druk te staan.

Bij een aantal contracten waar nieuwe aanbestedingen moeten plaatsvinden zien we de knelpunten verschijnen. Het gaat dan om inschrijfprijzen die hoger zijn dan de budgetten die beschikbaar zijn. We constateren dat opdrachtnemers steeds minder personeel kunnen vinden en hierdoor minder projecten of contracten kunnen uitvoeren. We versoberen waar mogelijk de onderhoudsopgave.

Maatschappelijk opgaven.

Met het opstellen van het nieuwe BKP in 2025 zullen ook keuzes gemaakt moeten worden over hoe de verschillende maatschappelijke opgaven/beleidskaders in het nieuwe BKP gaan landen. Denk hierbij aan klimaat, circulariteit, verkeer en vervoer, toegankelijkheid, archeologie, participatie, schone lucht die impact hebben op de openbare ruimte.

In het nieuwe BKP worden diverse voorstellen of scenario's gemaakt over wat haalbaar en realistisch is om nu of later mee te nemen. Hierbij wordt met name gekeken naar de wettelijke taken, kosten, haalbaarheid en benodigde ambtelijke uren.

Hoofdlijnen vervangingsprojecten 2025

Een aantal geplande vervangingsprojecten bleek bij de uitwerking (o.a door prijsstijgingen) duurder dan voorzien.

In 2024 zijn belangrijke verkeersbruggen op draagkracht onderzocht. Hieruit bleek dat een brug in de Hoeksedijk meer scheurvorming dan verwacht vertoont als gevolg van zwaar verkeer. De brug in de Hoeksedijk wordt in 2025 (gedeeltelijk) vervangen..

De aanvankelijk geplande vervangingen voor 2025 zijn opnieuw overwogen en geprioriteerd op basis van noodzaak en technische veiligheid. Kortom, welke projecten en in welke volgorde moeten deze uitgevoerd worden om de openbare ruimte technisch veilig te houden.

We stellen enkele projecten uit, schalen projecten af en pakken projecten, waar mogelijk, anders aan. Om de financiële risico's te minimaliseren is de planning gefaseerd. Dit betekent dat enkele geplande projecten pas starten nadat de kosten voor enkele andere projecten bekend zijn.

Door het doorschuiven (naar het volgende BKP) of afschalen van een aantal projecten krijgen we voor 2025 de financiële planning rond. De uitgestelde projecten moeten we op termijn alsnog uitvoeren. Dit is een extra uitdaging voor het nieuwe BKP vanaf 1-1-2026.

Kapitaalgoederen	(Vervangings-)investeringen in 2025
Wegen	Reconstructie Broekweg Reconstructie asfalt Rhodensteijnselaan Reconstructie Tuurdijk-Hollandewagenweg, Nachtdijk Reconstructie asfalt Romeinenbaan (mogelijk icm voegovergangen)
Bruggen/kunstwerken	Groot onderhoud Brug Hoeksedijk. Groot onderhoud Rhijnesteinbrug Vervangen voegovergangen Molenvliet viaduct.
Verkeer- en straatmeubilair	Vervangen afvalbakken en depodogs in hele gemeente.
Riolering	Re-linen (nieuwe binnenkant in riolering aanbrengen) / Repareren Hoofdriolen (meerjarig) Vervangen pompgemalen (meerjarig) Grondwateronderzoeken en maatregelen uitvoeren Langbroek en De Horden (meerjarig). Klimaatmaatregelen doorvoeren (knelpunten oplossen)
Openbare verlichting	Vervangen verlichting in het buitengebied (gedeeltelijk) Plaatselijk vervangen lichtmasten/armaturen in diverse wijken.
Groen	Vervangen diverse speelterreinen (2024/2025) Vervangen achterstand terugplaatsen bomen. (2024/2025) Renovatie Opsnijder, groen, verharding, wegen en verlichting. Renovatie Weth. Vernooijstraat Groen en verharding Renovatie Oude Kweek, (groen en wegen).
Watergangen en waterbouwkundige constructies	-

Areaaloverzicht

Areaal	Aantal	Eenheid
Wegen		
• Asfalt en beton verharding	1.250.698	m2
• Klinkerverharding	63.441	m2
• Onverhard en half verharding	28.603	m2
Riolering		
• Vrijverval-riolering	110	km.
• Persleiding	81	km.
• Gemalen	475	stuks
• Overstorten	43	stuks
Vaarwegen en havens		
• Passantenhavens	1	stuks
• Houten damwanden	493	meter
• Stalen keerwand	734	meter
• Lichte beschoeiing (hout)	10.094	meter
Openbaar Groen		
• Stedelijk groen (gazon, heesters, sier)	412.250	m2
• Landschappelijk groen (berm, bosplantsoen, riet)	1.056.465	m2
• Begraafplaatsen	4	stuks
Gebouwen		
• Huisvesting gemeentelijke diensten	2	stuks
• Brandweerkazernes	2	stuks
• Sportgebouwen	1	stuks
• Monumenten en historische gebouwen en objecten	6	stuks
• Sociaal maatschappelijke gebouwen	4	stuks
• Peuterspeelzalen / Kinderopvang waaronder 3 Brede Scholen	4	stuks
• Woningen	5	stuks
• Begraafplaatsen bouwkundig (bergingen, baarhokjes, urnenmuren)	7	stuks
• Aula	1	stuks
• Overig (o.a. garageboxen, gemaalgebouwen)	1	stuks
Openbare verlichting		
• Lichtpunten	5.229	stuks
Kunstwerken		
• Bruggen	57	stuks
• Duikers	131	stuks
• Houten stuw	3	stuks
• Viaduct	1	stuks

3.5 Bedrijfsvoering

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht biedt in de beleidsvoornemens, en de realisatie daarvan, ten aanzien van de bedrijfsvoering. Vanuit de beleidsvrijheid die hierbij aan de gemeenten is over gelaten wordt wel beoogd dat er een logische verbinding ontstaat tussen het programma overhead richting de andere programma's.

De ontwikkeling van onze bedrijfsvoering is randvoorwaardelijk om zo goed mogelijk onze maatschappelijke opgaven aan te kunnen, onze dienstverlening te leveren en tegelijk te voldoen aan alle wet- en regelgeving. Het streven van de gemeente Wijk bij Duurstede is om vanuit de paragraaf bedrijfsvoering het principe van "Plan, Do, Check, Act" te borgen.

Administratieve Organisatie & Interne controle

Een goede organisatie van de Administratieve Organisatie (AO) en Interne Controle (IC) binnen de organisatie vormt de basis van een goede bedrijfsvoering. Door middel van interne controle wordt de interne beheersing van de gemeentelijke processen en de rechtmatigheid binnen Wijk bij Duurstede bewaakt en waar mogelijk verbeterd. Interne controle biedt de mogelijkheid om onvolkomenheden in de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren. Onze focus vanuit de IC is en blijft vooral het voortdurend verbeteren van onze kwaliteit van dienstverlening.

Lonen 2025

De huidige Cao Gemeenten loopt met ingang van 1 april 2025 af. De huidige lonen die gelden tot 1 april 2025 zijn opgenomen in deze Cao. Werkgevers en vakbonden starten in november 2024 de onderhandelen over een nieuwe Cao Gemeenten. Het onderwerp lonen maakt onderdeel uit van deze onderhandelingen. In september 2024 verschijnt er naar verwachting een concept Arbeidsvoorwaardennota.

Als uitgangspunt voor de salarislasten in de begroting van 2025 wordt de voorspelling van het CPB gehanteerd. De (concept) macro economische verkenning van augustus 2024 van het CPB gaat uit van een loonvoet van 4,7% voor de sector overheid voor 2025. Het daadwerkelijke percentage zal pas bekend zijn als er een definitief Cao akkoord is.

ABP verwacht dat de premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen in 2025 gelijk blijft op 27,0%. Deze prognose is gebaseerd op het huidige premiebeleid en de huidige pensioenregeling. Ook de premie voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen blijft naar verwachting gelijk op gemiddeld 0,73%. Dit percentage kan per sector verschillen. De werkgever betaalt 70% en de werknemer 30% van deze premies. De definitieve premie voor 2025 wordt in het najaar van 2024 vastgesteld.

Bestuurlijke wensen en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat het zoeken blijft naar de balans tussen draagkracht en draaglast. Ook de toenemende arbeidsmobiliteit vraagt flexibiliteit van de zittende medewerkers. Dit speelt niet alleen bij onze gemeente, maar is een landelijke trend. Door te blijven prioriteren proberen we de balans te herstellen. Bepaalde beleidsterreinen vergen meer aandacht terwijl andere in belang afnemen. Accenten in werkzaamheden veranderen in de loop der tijd en het vergt flexibiliteit van de organisatie en het personeel om die wijzigingen op te vangen.

Staat van personele sterkte en personeelslasten

Onderstaand zijn de laatst gepubliceerde kengetallen t.a.v. het personeel en de begrote personeelslasten. De stijging van de salariskosten personeel ontstaat door CAO vanaf jaar 2023, indexatie van de lonen in 2025 (4,7%) en stijging van de formatie.

Personeelsgegevens	Aantal	Eenheid
Formatie 2023	157,00	fte
Formatie 2024	160,95	fte
Formatie 2025	161,14	fte
Aantal medewerkers in dienst per 31-12-2023	150,00	medewerkers
Ziekteverzuimpercentage 2023	5,80	%
Gemiddelde leeftijd per 31-12-2023	48	jaar

bedragen x € 1.000

Staat van personeelslasten	Begroting 2024	Begroting 2025
Salariskosten personeel	15.346	15.925
Externe inhuur door ziekte	457	359
Externe inhuur door vacatureruimte	16	16
Externe inhuur flexibele schil	515	490
	16.334	16.790

Overhead

bedragen x € 1.000

Taakveld overhead		Begroting 2025
Personeel en bedrijfsvoering		
Salariskosten overhead		- 53
Bedrijfsvoering		- 574
Totaal Personeel en bedrijfsvoering		- 627
Organisatiekosten		
Huisvesting gemeentehuis		- 378
Huisvesting stadhuis		- 3
Informatievoorziening en automatisering		- 1.754
Gegevensbeheer		- 258
Communicatie		- 66
Juridische zaken		- 23
Facilitair		- 259
Streekarchief gebouw		- 9
Bedrijfs hulpverlening		- 8
Directieteam		541
Ondernemingsraad		- 10
Overige organisatiekosten		44
Totaal Organisatiekosten		- 2.184
Doorbelasting		
Doorbelasting overhead		- 6.120
Totaal Doorbelasting		- 6.120
Totaal overheadkosten		- 8.931

3.6 Verbonden partijen

Een gemeente kan taken op drie manieren (laten) uitvoeren: zelf doen, uitbesteden of samenwerken met andere gemeenten. Als een gemeente besluit samen te werken, gaat ze daarvoor samen met één of meer andere gemeenten een verbonden partij aan. Een verbonden partij is een rechtspersoon waarin een gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze rechtspersonen kunnen verschillende juridische vormen hebben, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling, vennootschap of stichting.

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft verschillende verbonden partijen. Het deelnemen aan een verbonden partij brengt belangrijke voordelen met zich mee, zoals kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering.

Het aangaan van een verbonden partij brengt naast voordelen ook een aantal risico's met zich mee. Er is vaak (veel) gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van activiteiten minder direct. En die wordt dan wel gedeeld met de andere partijen (gemeenten). Dit leidt tot onder andere de volgende risico's:

- bestuurlijke risico's: de gemeente blijft verantwoordelijk voor de uitvoering, maar heeft minder invloed op de wijze waarop de activiteit wordt uitgevoerd;
- financiële risico's: financiële tekorten bij verbonden partijen die ten laste komen van de gemeente;
- het (on)voldoende in huis houden van eigen expertise om de gewenste prestatie te formuleren en de geleverde prestaties te kunnen beoordelen;
- de (on)mogelijkheid om de uitbestedingbeslissing te heroverwegen in verband met de benodigde investering.

Bij onze Gemeenschappelijk Regelingen (GR) hebben we voor het tweede achtereenvolgende jaar een oproep gedaan om de kosten te beperken of zelfs om te buigen naar bezuinigingen. Bij het naderen van het ravijnjaar merken we dat we hierin niet meer alleen staan en collega-gemeenten hierin meegaan. De wethouders Financiën vormen een gezamenlijk front en zijn initiatieven gestart om bij de gemeenschappelijke regelingen te komen tot bezuinigingen.

De verbonden partijen waarin de gemeente Wijk bij Duurstede participeert, worden hieronder genoemd. Per verbonden partij worden de kerntaken, doelstellingen en risico's voor onze gemeente beschreven.

bedragen x € 1.000

Bijdragen aan verbonden partijen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	- 1.648	- 1.613	- 1.784
Regionaal archief Zuid Utrecht (RAZU)	- 136	- 165	- 185
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	- 450	- 508	- 536
Regionale ICT Dienst (RID)	- 895	- 990	- 1.042
GGD Midden Nederland	- 926	- 1.060	- 1.111
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	- 571	- 601	- 581
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	- 1.296	- 1.454	- 1.499
Totaal bijdragen aan verbonden partijen	- 5.922	- 6.391	- 6.738

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen	Bekend bij Raad	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Verwacht resultaat 2025
		1-1-2025	31-12-2025	1-1-2025	31-12-2025	
Gemeenschappelijke regelingen						
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	👍	22.976	22.746	73.919	69.557	-
Regionaal archief Zuid Utrecht (RAZU)	👍	102	128	nbn	nbn	-
Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR)	👍	155	100	9.680	9.512	-
Regionale ICT Dienst (RID)	👍	87	87	6.113	8.313	-
GGD regio Utrecht (GGDrU)	👍	2.609	2.669	25.354	21.085	nbn
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	👍	585	867	5.587	5.869	156
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	👍	2.979	1.673	11.859	12.407	-
Vuilstortplaats Maarsbergen	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	👍	100	100	1.400	1.400	-
Vennootschappen en coöperaties						
Biga Groep BV	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
Vitens BV	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
BNG	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn

nbn = nog niet bekend

3.6.1 Gemeenschappelijke Regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Kerntaak

De gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor de organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De Veiligheidsregio Utrecht fungeert als samenwerkingsverband van en voor de gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn de 26 gemeenten uit de provincie Utrecht, waaronder Wijk bij Duurstede. Deelname aan een veiligheidsregio is een wettelijke verplichting en is geregeld in de Wet Veiligheidsregio's. De kerntaak van de Veiligheidsregio Utrecht is om de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te organiseren. Dit doen we met behoud van lokale verankering. Op deze manier zorgen we voor een doelmatige en slagvaardige hulpverlening, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.

Doelstelling verbonden partij

Samenwerking en efficiency op het gebied van veiligheid. Wettelijk gezien is het verplicht om veiligheid bij de VRU onder te brengen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Optimalisatie en efficiëntie voor veiligheid en crisissituaties. Daarnaast voert de VRU ook preventieve taken uit.

Risico's

Op basis van de risico-inventarisatie van de VRU bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit voor 2025 € 0,97 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 1,41 miljoen.

Daarmee is de verhouding (beschikbaar/benodigd) groter dan 1. In het najaar 2024 zal door de VRU het toekomstscenario vanuit de bestuursagenda worden aangeboden. De VRU geeft aan rekening te houden met de financiële situatie van de gemeente. Toch moeten wij rekening houden met een verhoging van de deelnemersbijdrage in de komende jaren die nodig is om de wettelijke verplichte taken uit te kunnen voeren.

Regionaal Archief Zuid-Utrecht (RAZU), te Wijk bij Duurstede

Kerntaak

Het RAZU is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden en Wijk bij Duurstede. Het is een kleine maar volwaardige archiefdienst met wettelijke taken op het gebied van beheer, beschikbaarstelling en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Het RAZU geeft uitvoering aan de Archiefwet van 1995. Daarnaast heeft het RAZU een faciliterende taak als kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Het heeft een grote collectie die een betrouwbaar en representatief beeld geeft van de geschiedenis van de regio en het handelen van de aangesloten overheidsorganen.

Doelstelling verbonden partij

Efficiency door schaalvergroting.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Zie kerntaak en gezamenlijkheid zorgt voor efficiency en de mogelijkheid om zaken professioneler te borgen.

Risico's

Het RAZU heeft op de balans alleen financiële activa. Ten aanzien van materiële eigendommen is in dat opzicht geen risico aanwezig. Een eventueel negatief exploitatiesaldo wordt door de deelnemende gemeenten afgewikkeld. Het risico op een substantieel negatief exploitatiesaldo is gering.

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR), te Tiel

Kerntaak

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is een samenwerkingsverband op het gebied van lokale belastingen. BSR zorgt voor het heffen en invorderen van gemeentelijke en waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffingen en voor de uitvoering van Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ), het beheer en uitvoering van vastgoedinformatie, uitvoeren van de Wet basisregistraties Adressen en Gebouwen (wet BAG) en de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (wet WKPB). BSR doet dit voor Avri, Waterschap Rivierenland en de gemeenten Culemborg, IJsselstein, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Wijk bij Duurstede.

Doelstelling verbonden partij

Professionele afhandeling van de gemeentelijk belastingen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Het efficiënter innen van gemeentelijke belastingen.

Risico's

Voor kwantificeerbare risico's is BSR verplicht een voorziening te vormen.

In 2009 is besloten dat er geen algemene reserve bij BSR zal worden gevormd. BSR heeft daardoor geen structurele weerstandscapaciteit.

Voor eventuele risico's die niet in de begroting zijn opgenomen, en niet gedragen kunnen worden uit de post onvoorzien, dienen deelnemers van BSR zelf een voorziening te treffen. Risico's met betrekking tot de belastingopbrengsten behoren niet tot de bedrijfsrisico's van BSR.

Regionale ICT Dienst Utrecht (RID), te Doorn

Kerntaak

De RID is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Baarn, Bunnik, De Bilt, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en de Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug. Het is een samenwerking op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT).

Doelstelling verbonden partij

Zorgdragen voor een betere ICT-dienstverlening voor de deelnemende organisaties.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

ICT problematiek van de gemeente te outsourcen om voldoende kennisniveau ter beschikking te hebben. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op en uitdagingen worden vaker opgelost door verschillende partijen in een organisatie-overstijgende samenwerking, waarbij de RID steeds vaker een centrale rol pakt. Daarbij worden we in toenemende mate geconfronteerd met tegenstrijdige verwachtingen; tijds- en plaatsonafhankelijk kunnen werken met enerzijds meer openheid en transparantie en anderzijds betere bescherming van (persoons)gegevens. Dit alles maakt de uitdaging op digitaliseringsgebied steeds groter, met informatiebeveiliging als actueel thema voor de RID en ons allemaal.

Risico's

Een eventueel negatief exploitatiesaldo wordt door de RID-deelnemers afgewikkeld conform de artikelen 26 tot en met 28 van de Gemeenschappelijke Regeling.

GGD regio Utrecht (GGDrU), te Zeist

Kerntaak

Uitvoeren van taken die voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid.

Doelstelling verbonden partij

Het uitvoeren van de Wet publieke gezondheid op adequate wijze: onder andere infectieziektebestrijding (corona), gezondheidsbevordering, jeugdgezondheidszorg (JGZ), rijksvaccinatieprogramma en toezicht op kinderdagverblijven en Wmo-aanbieders.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Het programma Publieke Gezondheid is uitgewerkt in ambities bij de volgende onderwerpen:

- Een gezonde en veilige leefomgeving
- Sociaal kwetsbaren
- Gezonde wijken en scholen
- Een goede start voor ieder kind
- Voorkomen van gezondheidsproblemen en –risico's

Risico's

De aanwezige weerstandscapaciteit voldoende (begroting 2025). Er wordt geen mutatie verwacht in de algemene reserve in 2025. De weerstandsratio is 1,567.

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), te Utrecht

Kerntaak

Milieuvergunningverlening, -adviesing gebiedsontwikkelingen en -toezicht en handhaving.

Doelstelling verbonden partij

Uitvoeren van wettelijk verplichte milieutaken, met als doel een bijdrage leveren aan schoon, heel en veilige woon- en leefomgeving voor de deelnemende gemeente.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Op basis van wetgeving is het verplicht om bepaalde milieugerelateerde werkzaamheden bij een omgevingsdienst onder te brengen. ODRU voert onze VTH-milieutaken uit en fungeert als kennis en expertisecentrum op milieugebied.

Risico's

Jaarlijks worden de risico's door de ODRU geactualiseerd. Dit kan leiden tot nieuwe inzichten in de omvang van het aan te houden weerstandsvermogen. De jaarlijkse notitie weerstandsvermogen wordt telkens in het najaar opgesteld. Conform de systematiek wordt uitgegaan van het waarderingscijfer C, wat een weerstandsvermogen betekent met een bandbreedte tussen 1,0 tot 1,4. Het verlies over 2023 is gedekt uit de algemene reserve. Hierdoor zakt de weerstandsratio onder de 1. Om de minimale ratio van 1,0 te halen, is in bijgestelde begroting 2024 voorgesteld om een incidentele bijdrage aan de gemeenten te berekenen.

Bij het van kracht worden van de Omgevingswet wordt de gemeente verantwoordelijk voor de kwaliteit van de vaste bodem. Nu is nog de provincie verantwoordelijk voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging. Dit betreft een basistaak die gemeente overdraagt aan de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), de kosten zijn begroot op basis van een prognose. Daarnaast zijn de implicaties van de invoering van de omgevingswet een onzekere factor.

Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI), te Zeist

Kerntaak

Uitvoering participatiewet. Daarnaast heeft de RDWI ook taken op het gebied van schulddienstverlening en inburgering.

Doelstelling verbonden partij

De RDWI heeft als doel kwalitatief hoogwaardige diensten en producten aan te bieden aan de klanten en aan de deelnemers op de terreinen werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en overige daarmee verband houdende onderwerpen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Door samenwerking op de terreinen van werk, inkomen, sociale werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en overige daarmee verband houdende onderwerpen en efficiëntie creëren.

Risico's

Het huidige weerstandsvermogen op basis de begroting 2025 heeft een ratio van 1,0 en is daarmee gelijk aan de door het Algemeen bestuur vastgelegde ratio van 1,0.

Vuilstortplaats Maarsbergen te Maarsbergen

Dit is een slapende verbonden partij. De activiteiten zijn ondergebracht in de AVU.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU) te Soest

Kerntaak

De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht (sinds 1 januari 2014 uitgetreden). Afvalverwijdering vraagt om een goede balans tussen serviceverlening, kostenbeheersing en milieuzorg. De Afval Verwijdering Utrecht (AVU) werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten in de afvalketen en draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten in de provincie Utrecht. Dit met zoveel mogelijk terugdringing van de belasting op het milieu tegen aanvaardbare kosten.

Met de collega-organisaties Circulus en ROVA werkt de AVU samen in CirkelWaarde. Met deze samenwerking willen de organisaties gezamenlijk de afvalkennis en -expertise vergroten en tevens de marktkennis versterken, waarmee de diverse afval- en grondstofstromen duurzamer kunnen worden vermarkt en beter kunnen worden verwaard.

Doelstelling verbonden partij

Gemeenten hebben hun bevoegdheid voor de afvalverwerking overgedragen aan AVU om collectief doelmatig en milieuverantwoord het afval te laten verwerken.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Doelmatige en milieuverantwoorde afvalverwerking.

Risico's

Vanaf 2021 heeft AVU nieuwe meerjarige contracten afgesloten voor de verwerking van het restafval, grof restafval en GFT-afval. De gecontracteerde tarieven zijn in de afvalbegroting opgenomen. De opbrengsten van oud papier zijn afhankelijk van de wereldmarktprijs. Dit kan mee- en tegenvallen. AVU heeft de opbrengst voor 2025 voorzichtig ingeschat.

3.6.2 Deelnemingen

Biga Groep BV

Biga Groep B.V. voert sinds 1 januari 2009 de WSW uit voor de samenwerkende gemeenten. De aandeelhouders zijn de gemeenten Bunnik (4,46%), De Bilt (11,51%), Wijk bij Duurstede (14,29%), Utrechtse Heuvelrug (16,77%) en Zeist (52,97%).

Biga Groep richt zich van oudsher op het bieden van passende arbeid aan medewerkers met een SW-indicatie die een dienstverband hebben bij de GR RDWI.

Vitens N.V. te Zwolle

De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders. Zij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering, waarin wordt gestemd over nieuwe tariefvoorstellen en waarin het jaarverslag wordt besproken. De publieke aandeelhouders krijgen jaarlijks dividend uitgekeerd.

Vitens wil haar aandeelhouders een redelijk rendement geven over het ingebrachte vermogen:

Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat.

Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (ten behoeve van investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).

Jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit dividendvoorstel houdt rekening met de specifieke financiële omstandigheden van de onderneming.

BNG

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).

3.7 Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid en de actualisatie van grondexploitaties

Deze paragraaf grondbeleid bevat in hoofdzaak tekst en informatie, die ook in een toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties ten behoeve van de Begroting 2025 aan de gemeenteraad is voorgelegd. Op de toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties is door het college geheimhouding opgelegd. Die geheimhouding is nodig om de financiële positie van de gemeente te beschermen. Die noodzaak tot geheimhouding bestaat niet voor de in deze paragraaf grondbeleid opgenomen tekst en informatie.

Wij werken vanuit de Omgevingsvisie

De in 2021 vastgestelde Omgevingsvisie is de nieuwe basis voor het grondbeleid van onze gemeente. In deze visie zijn ook de (nog resterende) transformatiegebieden uit de vervallen Structuurvisie aangewezen. Vaak gaat het om het bouwen van nieuwe woningen op binnenstedelijke locaties. Maar ook buiten de kern gelegen locaties, zoals de Geer III (en op termijn Zuidwijk), zijn hierin aangewezen als zoeklocaties voor woningbouw. Ook los van de omgevingsvisie zijn wij alert op kansen om tot extra woningbouw of transformatie te komen.

Wij voeren het Strategisch Woningbouwprogramma en de Woonvisie uit

Het Strategisch Woningbouwprogramma vormt samen met de Woonvisie het richtsnoer voor het gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid. Het programma beschrijft vanuit de woningbouwprojecten het aantal, de opleverdata en het type woningen dat wordt gebouwd in onze gemeente. In de Woonvisie staat de kwantitatieve- en kwalitatieve behoefte van de benodigde woningen centraal. Voor de komende jaren bedraagt dat jaarlijks ca. 150 nieuwbouwwoningen, voor verschillende doelgroepen. De gemeente moet een balans zien te vinden tussen wat de vraag is op korte termijn, zonder een passend woningaanbod op de lange termijn uit het oog te verliezen. Voor de komende 4 jaren (2025 t/m 2028) gaat het Strategisch Woningbouwprogramma uit van toevoeging (nieuwbouw minus sloop) van ca. 750 woningen, 18 flex-woningen en 52 zorgeenheden (geen zelfstandige woonruimte). De productie van nieuwbouwwoningen in 2025 is relatief laag (18 flexwoningen en 32 “optop”-woningen), maar de jaren erna neemt deze toe (respectievelijk 230, 193 en 381 woningen). Wel is het zo dat deze productie is verdeeld over slechts weinig projecten (bij uitval dus meteen effect) en niet uitgesloten moet worden dat projecten in de tijd doorschuiven.

We kiezen ervoor om prioriteit te geven aan die locaties waar we verwachten de meeste woningen op gemeentelijke grond te kunnen realiseren.

Wij voeren de Nota Grondbeleid uit

Wij voeren een actief grondbeleid overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Nota Grondbeleid 2020. Daarbij ondersteunt het grondbeleid de beleidsdoelstellingen. Als dat voor de gemeente meerwaarde biedt, wordt na een afweging een grondpositie ingenomen. Verlies en winst uit de afzonderlijke grondexploitaties worden genomen via de POC-methode (percentage of completion). Onttrekkingen of toevoegingen aan de Reserve grondbeleid vinden plaats op basis van de prognose van verlies- en winstnemingen, overige kosten van het grondbeleid, ingeschatte risico's en verwachte negatieve exploitaties in de toekomst.

De laatste actualisatie van de grondexploitaties heeft in september 2024 plaatsgevonden. Deze actualisatie wordt voorafgaand aan vaststelling van de Begroting 2025 aan de raad aangeboden.

Waar nodig passen we de Wet voorkeursrecht gemeenten toe

Wij blijven voorkeursrecht vestigen als we denken dat dit onze strategische positie versterkt. Bij meerdere locaties heeft dit in het verleden gewerkt. Na het vestigen van voorkeursrecht hebben wij de

grond kunnen kopen. Wij merken dat dit onze strategische positie in de herstructurering van De Heul en Hoogstraat heeft versterkt en uiteindelijk tot aankoop ten behoeve van het project heeft geleid. Voorafgaand aan de vaststelling van de omgevingsvisie is voorkeursrecht gevestigd op mogelijke uitbreidingslocaties. Ook hier ervaren we een positieve invloed op onze strategische positie doordat we in staat worden gesteld gronden aan te kopen.

Nota Grondprijzen

Het college past indien nodig de Nota Grondprijzen elk jaar aan. Nu een nieuwe bouwlocatie in voorbereiding komt, achten wij het ook nodig om een nieuwe nota op te stellen. Wij verwachten deze in het vierde kwartaal van 2024 vast te stellen.

De woningmarkt lijkt zich na prijsdalingen in 2024 te gaan stabiliseren

Na een korte periode van licht stijgende prijzen voor koopwoningen is inmiddels weer een sterkere stijging gaande. Ondanks de sterke loonstijgingen van de afgelopen periode en de iets dalende hypotheekrente blijft de woningmarkt behoorlijk oververhit. Het beschikbaar komen van nieuwe woningen blijft al langere tijd flink achter bij de behoefte. Het ziet er niet naar uit dat dit op redelijke termijn gaat verbeteren.

De grondexploitaties en de reserve grondbeleid

In onze gemeente zijn er op dit moment negen actieve grondexploitaties die worden gemonitord. De grondexploitaties zijn ten behoeve van de begroting 2025 geactualiseerd.

Het beeld van de Reserve grondbeleid wijkt nauwelijks af van het beeld bij de actualisatie ten behoeve van de Jaarrekening 2023. De Reserve grondbeleid komt naar verwachting met de Jaarrekening 2024 op 116% van de door de raad vastgestelde gewenste omvang (in de Nota grondbeleid).

Grondexploitaties afzonderlijk toegelicht (peildatum 1 september 2024)

De inhoudelijke stand van zaken lichten wij per grondexploitatie hieronder kort toe.

Bedrijventerrein Broekweg-Langshaven

Binnen deze grondexploitatie zijn de grootste kostenposten reeds gerealiseerd, er resteren nog te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken in 2025. Of deze kosten daadwerkelijk in 2025 worden gemaakt is deels afhankelijk van de vorderingen van de nieuwbouw door derden op uitgegeven kavels. In 2024 is de laatste bedrijfskavel ter grootte van ca. 0,24 ha verkocht op bedrijventerrein Broekweg. Door indexatie van de uitgifteprijs is de opbrengst wat hoger.

Brandweer Cothen

De laatste woning is begin 2024 in gebruik genomen en de afwerking van tuin en rioolaansluiting loopt nog. Eind 2024 is het woonrijp maken gepland. Dan kan de grondexploitatie bij de Jaarrekening 2024 worden afgesloten.

Bedrijventerrein Broekweg Noord

In deze grondexploitatie resteren nog te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken aan de Weegmaat en de Vogelpoelweg. De Weegmaat (noordzijde) is grotendeels woonrijp, alleen het laatste stuk niet (dit gebeurt als daar de laatste kavel is bebouwd). De Vogelpoelweg (zuidzijde) maken we woonrijp als de gemeentewerf en het milieupark zijn gerealiseerd (Q4 2025). Aan de Vogelpoelweg resteert daarna 1 kavel van ca. 0,18 ha. In de themabijeenkomst van 13 september 2022 is door uw raad de breed gedragen suggestie gedaan deze kavel voorlopig in reserve te houden totdat duidelijk is dat de nieuwe gemeentewerf goed functioneert en geen extra ruimte nodig heeft. Aan de Weegmaat resteert 1 kavel van ca. 0,3 ha.

Verkoop van de kavel van ca. 0,3 ha aan de Weegmaat is door de netcongestie en het belang van een goed functionerende elektriciteitsvoorziening in een andere afweging gekomen. Stedin heeft aangegeven een tweede 50/21kV station te moeten bouwen om netcongestie tegen te gaan om in de toekomst te kunnen blijven voorzien in de elektriciteitsbehoefte, o.a. voor De Geer III en een nieuw bedrijventerrein. Dat betekent dat ons college het voornemen heeft om deze kavel geheel of grotendeels één op één aan Stedin te verkopen. Onderzocht wordt of een kleine strook van deze kavel een oplossing kan bieden aan het ruimteknort van aangrenzende lokale bedrijven. Voor het overig bedrijfsleven zijn de eerste jaren vanuit de gemeente geen nieuwe bedrijfskavels beschikbaar.

Herstructurering Hoogstraat en De Heul

Hoewel de uitspraak in het beroep dat door enkele omwonenden nog steeds niet in zicht is, gaat Metropool/Lidl starten met de sloop (eind 2024) en bouw (begin 2025). Dit omdat een eerdere voorlopige voorziening is afgewezen en na de aankoop van Hoogstraat 14 het beroep van de eigenaar van Hoogstraat 14 is ingetrokken. Ook de omgevingsvergunningen voor De Heul zijn inmiddels onherroepelijk.

Met de omwonenden van Hoogstraat 14 zijn in 2021 al de eerste gedachten over de invulling van deze locatie besproken. Nu inbreng van dit perceel in het project zeker is, wordt ook de participatie voor de invulling met woningen van deze locatie weer opgepakt.

Langbroekseweg Agruniek Rijnvallei

In 2021 is de verplaatsing van de volkstuinen naar de overkant van de Langbroekseweg in goed overleg met het bestuur van de volkstuinvereniging uitgevoerd. De grond wordt naar verwachting eind 2024 geleverd. Het bestemmingsplan dat nodig is om de al aanwezige supermarkt uit te breiden is in april 2022 vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan (één met Hoogstraat en De Heul) is beroep ingesteld. Een omgevingsvergunning is op dit moment aangevraagd maar nog niet verleend. Verwacht wordt dat de vergunning in de loop van oktober/november verleend wordt.

Van Vliet Kastanjehout

Dit project is een particulier initiatief. Met de initiatiefnemer is begin 2024 een anterieure overeenkomst gesloten, waarin o.a. wordt bepaald dat alle eventueel door de gemeente te maken kosten worden vergoed door de initiatiefnemer. In deze faciliterende grondexploitatie zijn deze kosten en opbrengsten opgenomen. Uitgangspunt is dat deze uiteindelijk in evenwicht zijn en het resultaat dus € 0 wordt. De planologische procedure is op 2 juli 2024 afgerond met de vaststelling van het bestemmingsplan "Verplaatsing Van Vliet Kastanjehout". Na realisatie van de in het bestemmingsplan genoemde functies en voorzieningen moet duidelijk worden of aanpassingen in de openbare infrastructuur noodzakelijk zijn. Indien dat zo is zal de initiatiefnemer op basis van de overeenkomst daaraan bijdragen.

Sluis Noord

Wij verwachten dat deze faciliterende grondexploitatie niet budgettair neutraal zal worden. Hogere door extra interne uren kosten kunnen wij niet geheel verhalen op de projectontwikkelaar. Hierdoor ontstaat een klein negatief resultaat.

Het bestemmingsplan voor de bouw van 31 appartementen met drie en vier bouwlagen aan Sluis Noord 14 is op 23 april 2024 door de raad vastgesteld. Inmiddels is er één hoger beroep ingesteld bij de Raad van State en zijn we in afwachting van een zittingsdatum. Dit kan voor een (aanzienlijke) vertraging zorgen.

Herontwikkeling gemeentewerf

In het kader van de woningbouwambitie is de locatie gemeentewerf aan de Middelweg Oost 1 een geschikte locatie. De grond is eigendom van de gemeente en het ligt binnen het stedelijk gebied (de

voormalige rode contour). Inmiddels zijn de nodige onderzoeken verricht en is een concreet projectplan opgesteld. Op basis van de onderzoeken zijn proefverkavelingen gemaakt van mogelijke manieren om tot een mooie woonbuurt te komen.

Op basis van eerdere onderzoeken is in kaart gebracht wat er op deze locatie te verwachten is. Er is een inschatting gemaakt van de mogelijke kosten en opbrengsten in overleg met een planeconomisch bureau is de grondexploitatie geopend.

In het woningbouwprogramma zijn er voor de hele locatie circa 50 woningen gepland. In het kader van het project Flexwoningen gemeentewerf worden er (minimaal) 18 woningen gerealiseerd. Binnen het project Herontwikkelen gemeentewerf worden op dit moment mogelijkheden gezien voor 33 appartementen en 12 grondgebonden woningen (voornamelijk twee-onder-een kapwoningen of vrijstaande woningen). In totaal zouden er op het terrein dus circa 63 woningen kunnen komen. Bovendien moet er nog een passende functie worden gevonden voor de gemeentelijke monumenten. Een woonfunctie is één van de mogelijkheden, dan zou het aantal woningen en de opbrengsten nog oplopen.

In 2024 is specifiek onderzoek gedaan om de proefverkavelingen te verfijnen. Op moment van schrijven is daar nog geen invulling aan gegeven, maar dit wordt wel verwacht voor de komende periode. Dan zal het aantal woningen waarschijnlijk weer lichtelijk veranderen.

Ook wordt er in de komende maanden een herbestemmingsonderzoek gedaan naar de monumentale gebouwen door een extern bureau. In dit herbestemmingsonderzoek wordt gekeken naar wat behoudenswaardig is vanuit de monumentale waarden. Wat kan er verbouwd worden aan het gebouw voor verschillende andere functies en welke kosten horen daarbij. In een rapport zal daarover geadviseerd worden. Dit herbestemmingsonderzoek kan waarschijnlijk helemaal met subsidie gefinancierd worden. Mocht dit tegen de verwachting in niet het geval zijn, dan komen de meerkosten ten laste van de (post onvoorzien in de) grondexploitatie.

Op dit moment gaan wij er vanuit dat we uw raad ergens in het tweede kwartaal van 2025 kunnen informeren (bijvoorbeeld via een themabijeenkomst) over de verfijnde verkavelingsopzet en de uitkomsten van het herbestemmingsonderzoek voor het project Herontwikkelen gemeentewerf. Daarna starten wij het participatietraject op.

Na het participatietraject komen we bij u terug om kaders vast te stellen, voor zowel de herbestemming van de monumenten en de stedenbouwkundige opzet van de rest van het terrein.

Squashcentrum Wijk bij Duurstede

De voorbereidingen op de herontwikkeling van het voormalige Squashcentrum aan de Karel de Grotestraat 1 liggen op schema. Ontwikkelaar Vicus is van plan om een zorgcentrum met 51 zorgunits op deze locatie te realiseren. Hier ligt inmiddels ook een huurovereenkomst onder met de beoogde huurder, Quarijn. De omgevingsvergunning is verleend en de overeenkomst met de gemeente is getekend. We verwachten dat Vicus nog in 2024 zal beginnen met het slopen van het oude gebouw en daarna zal starten met de bouwwerkzaamheden van het nieuwe zorgcentrum.

Postkantoorlocatie (nog geen grondexploitatie)

Helaas is door omstandigheden vanuit Woonin tot nu toe weinig inzet geleverd. De overeengekomen grondruil tussen Woonin (toen Viveste) en gemeente is nog steeds niet geëffectueerd. Woonin krijgt daarbij de Bibliotheek die nu nog eigendom is van de gemeente. De gemeente krijgt daarvoor de helft van het Postkantoor dat nu nog eigendom is van Woonin. Daarmee komt het hele voormalige Postkantoor in eigendom bij de gemeente.

Voor de locatie Karel de Grotestraat 59 en 61 (voormalig kantoor Viveste en bibliotheek) is door Woonin een bouwplan ontwikkeld dat voorziet in een kleinere kantoorruimte voor Woonin en circa 30 appartementen. Ook is hiervoor een participatietraject doorlopen. Helaas is Woonin tot de conclusie gekomen dat dit plan nog niet het optimale plan is voor deze locatie. Dat heeft onder andere met financiën te maken. Woonin heeft een aangepast plan gemaakt. Helaas is er op dit moment geen projectleider aan de kant van Woonin om dit plan verder te brengen. We zijn er wel met Woonin over in gesprek en hopen dat Woonin dit project voor het einde van het jaar weer kan oppakken.

BPD (Bouwfonds Property Development) is eigenaar van het voormalige kantoor van de Rabobank. Wij hadden ons voorgenomen om de omwonenden van de Steenstraat en andere belanghebbenden te betrekken bij een ontwikkeling van het voormalige kantoor van de Rabobank en het voormalige postkantoor. Dat is ons door het uitblijven van concrete initiatieven van BPD en onze eigen personele krapte nog niet gelukt.

In 2023 zijn er wel gesprekken met BPD geweest over een invulling van niet-zelfstandig wonen met zorg. Helaas bleek dit financieel voor BPD niet haalbaar. BPD beraadt zich nu op een eerder plan, omdat de nieuwe aangepaste parkeernormen wellicht meer ruimte bieden om dat plan, wat eerst niet haalbaar leek, nu toch uit te voeren.

Wij stellen ons voor om in een eerste gesprek met omwonenden op te halen wat er in de omgeving leeft en hoe men aankijkt tegen een invulling van het gebied zoals die is geschetst in de door de raad in 2014 vastgestelde structuurvisie voor het gebied. Daarna gaan wij met uw raad in een themasessie in gesprek over de ruimtelijke kaders. Die kaders werken wij met een meedenkgroep verder uit tot een plan waarop een ontwerp van een wijziging omgevingsplan kan worden gebaseerd. Na de publicatie van dat ontwerp brengen we het voormalige postkantoor op de markt. Wij hopen in de loop van 2025 een grondexploitatie aan uw raad te kunnen voorleggen.

De Geer III (nog geen grondexploitatie)

Tot en met 2030 zijn in het PPWW 530 woningen voor De Geer III opgenomen. Hiermee bestaat nu duidelijkheid over de aantallen tot 2030 en met deze informatie werken wij een plan uit. Dit doen wij wel met een doorkijk in dat plan naar 1.000 woningen. In de tussentijd blijven wij de lobby richting provincie voeren voor meer woningen.

Na de ondertekening van de intentieovereenkomst tussen de gemeente en de marktpartijen, zijn uitgangspunten voor De Geer III geformuleerd. Deze samenhangende ambities vormen vanuit de gemeente de inbreng voor de gebiedsvisie en daarmee de onderhandelingen met de ontwikkelende partijen. Dit is in de themabijeenkomsten van 13 februari en 12 maart 2024 met uw raad besproken. De voorbereidingen om te komen tot een gebiedsvisie zijn inmiddels gestart en het resultaat daarvan wordt t.z.t. aan uw raad voorgelegd ter besluitvorming. In voorbereiding daarop voeren we de nodige onderzoeken uit of actualiseren deze.

Zowel de gemeente als de ontwikkelende partijen zijn samenwerkingsvormen aan het verkennen. Alle partijen willen stappen maken in 2024 en afspraken vastleggen (Anterieur of via een publiek-private samenwerking - PPS). Voorafgaand aan deze keuze wordt (juridisch en planeconomisch) advies ingewonnen.

Uw raad is aan zet

- Bij het vaststellen van de gebiedsvisie
- Bij het vaststellen van de grondexploitatie;
- Bij het vaststellen van het omgevingsplan.

Enkele percelen aan de noord/westzijde van het plangebied zijn inmiddels aangekocht ten behoeve van het plan. Dit in combinatie met een perceel aansluitend aan bedrijventerrein Langshaven/Broekweg.

Vooruitlopend op de permanente woningbouw in De Geer III zijn er 52 flexwoningen op gemeentegrond gerealiseerd aan de Trekweg 1. Het gebied is inmiddels woonrijp gemaakt en zit in de afrondende fase.

Met het opstellen van de gebiedsvisie, de ambtelijke capaciteit en de uit te voeren onderzoeken worden er in 2024 aanzienlijk hogere kosten verwacht dan bij de jaarrekening 2023 geraamd. Het werken aan het opstellen van deze gebiedsvisie is de belangrijkste oorzaak van hogere kosten. Die keuze is samen met ontwikkelende partijen gemaakt. Daarnaast verschuift de bijdrage van ontwikkelende partijen naar 2025. Het samenspel daarvan veroorzaakt de hogere kosten voor de gemeente in 2024.

Na het opstellen van de gebiedsvisie kan de gemeente in 2025 starten met het opstellen en laten vast stellen van een grondexploitatie (grex) voor De Geer III. Deze wordt afzonderlijk ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

In het kader van de intentieovereenkomst is in 2023 een bijdrage van partijen ontvangen voor de gemeentelijke voorbereidingskosten in de precontractuele fase

Na de vaststelling van de gebiedsvisie ontvangt de gemeente de resterende bijdrage van ontwikkelende partijen. Op dat moment zal blijken of nog meer voorbereidingskosten terug kunnen vloeien naar de reserve grondbeleid.

Herstructurering Romeinenbaanflats (nog geen grondexploitatie)

In samenspraak met Woonin is het onderzoek naar de haalbaarheid van het realiseren van een appartementencomplex van betaalbare woningen op de hoek Witlastraat - Karolingersweg verbreed naar een onderzoek naar de mogelijkheden om het gebied van de Romeinenbaanflats te herontwikkelen. Het plan op de hoek Witlastraat - Karolingersweg is daarmee afgevallen. Over de stand van zaken heeft uw raad meerdere memo's ontvangen. In één van die memo's is ook mede gedeeld dat er een intentieovereenkomst met Woonin is gesloten. Woonin wil in totaal ongeveer 100 woningen toevoegen door optoppen van een gedeelte van de bestaande flats en door sloop en nieuwbouw van de Dr. Janssenflat. De woningen die worden toegevoegd zullen vooral twee- en driekamerwoningen zijn. De gemeente heeft hier vooral een faciliterende en toetsende rol.

Woonin heeft een uitvoerig participatietraject doorlopen om te komen tot een plan voor de nieuwbouw op de Dr. Janssenflat. Tijdens de themasessie van 3 september 2024 bent u daar voor het laatst over bijgepraat. Op dit moment loopt ook het participatietraject voor het optoppen.

Op basis van de intentieovereenkomst vergoedt Woonin alle kosten die voor dit project gemaakt worden. Naar verwachting wordt er dit najaar een anterieure overeenkomst gesloten waarin het overige kostenverhaal wordt geregeld. Ook dan vergoedt Woonin de kosten voor dit project.

Bedrijventerrein Cothen (nog geen grondexploitatie)

In 2020 is de haalbaarheid onderzocht van mogelijke verplaatsing van een groot deel van het bedrijventerrein Cothen naar een nieuw bedrijventerrein aan de N229. Dat bleek financieel niet haalbaar, waarna onderzoek is gestart naar een kleinere transformatie naar woningbouw. Tussentijdse resultaten zijn met uw raad gedeeld en vormden voldoende basis voor steun om tot aankoop van een perceel grond over te gaan. Deze aankoop is eind 2021 gerealiseerd.

Met de eigenaren van enkele aangrenzende gronden zijn in 2023 intensieve gesprekken gevoerd en verkenningen uitgevoerd. Medio 2023 werd duidelijk dat deze de planvorming niet wilden voortzetten (zie ook memo van 10 juli 2023). De gevolgen daarvan en de mogelijkheden van verdere woningbouwontwikkeling en financiële consequenties worden onderzocht (verlies beperken).

Vorbereiding uitbreiding bedrijventerrein Wijk bij Duurstede (nog geen grondexploitatie)

In het PPWW 2023 heeft onze gemeente tot 2030 een uitbreidingscapaciteit van 2 ha toegewezen gekregen, bovenop de resterende uitbreidingscapaciteit van 1,6 ha. In totaal is er dus toestemming voor 3,6 ha nieuw netto uitgeefbaar bedrijventerrein. Na 2030 mag nog eens 3 ha uitgeefbaar bedrijventerrein worden ontwikkeld. Mogelijk laat de provincie in de geactualiseerde PPWW (vast te stellen in 2025) de gemeente meer ruimte in de fasering, waardoor gronden sneller mogen worden ontwikkeld. Daarnaast heeft de gemeente in 2024 aan de provincie kenbaar gemaakt dat ruimte benodigd is maatregelen om netcongestie op het elektriciteitsnet te treffen (nieuw trafostation), het openbaar vervoer te elektrificeren (met eventueel een nieuwe busremise), de rioolwaterzuiveringsinstallatie uit te breiden en bedrijven ruimte te bieden voor bijdragen aan de circulaire economie. Mogelijk leidt dat tot extra uitbreidingsmogelijkheden.

In de gemeentelijke Omgevingsvisie stedelijk gebied is een “zoekgebied” aangewezen als locatie van deze uitbreidingsruimte, ten noorden van de bedrijventerreinen Broekweg en Langshaven. In het verlengde daarvan is in februari 2021 tevens gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op de gronden, op basis waarvan in 2023 een perceel van 2 ha is aangekocht. Daarnaast is medio 2024 nog eens een perceel van ca. 1,5 ha verworven. In 2024 en 2025 zullen voorbereidingskosten worden gemaakt voor aanvullende grondverwerving en het uitwerken van een ontwikkelstrategie.

Ossenwaard 5.0001-7, Cothen (kostenverhaal)

Deze ontwikkeling hangt samen met de uitbreiding van een bedrijf aan Trechtweg 1. De uitbreiding van Trechtweg 1 kan plaatsvinden doordat de bedrijfsbestemming op Ossenwaard 5.0001-7 wordt gewijzigd naar de bestemming wonen. Ossenwaard 5.0001-7 ligt binnen het stedelijk gebied. Door hier woningbouw te realiseren in plaats van het in stand houden van het bedrijf wordt er een maatschappelijke kwaliteitsimpuls gecreëerd.

De plannen omvatten de ontwikkeling van 34 woningen, in diverse woning typologieën waarvan 35% in de categorie sociale huur en 35% in de categorie betaalbare koopwoningen (<NHG-grens).

In september 2023 is positief besloten over het principeverzoek voor de locatie Ossenwaard. De raad is hierover geïnformeerd. De anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers wordt op dit moment voorbereid en is in vergevorderd stadium. Hierin wordt onder meer het kostenverhaal van de gemeente geregeld. De gemeente bereidt samen met de ontwikkelende partijen een wijziging van het omgevingsplan voor. Initiatiefnemers hebben de plannen enkele keren participatief aan de omwonenden voorgelegd. De gemeente verwacht dat de wijziging van het omgevingsplan in het najaar aan uw raad wordt aangeboden. Voorafgaand wordt uw raad hierin meegenomen.

Vorbereidingskosten Vertreklocatie Windroos & Wegwijzer (nog geen grondexploitatie)

In 2023 is gewerkt aan een eerste verkenning van de mogelijkheden om de vertreklocatie van de scholen Windroos en Wegwijzer aan de Karolingersweg. Naar de huidige inschattingen komt de locatie mogelijk pas in 2027 beschikbaar. Wij hebben de voorbereiding daarom gepauzeerd om deze eind 2025 weer op te pakken als er voldoende zicht bestaat op verplaatsing van de scholen.

Vorbereidingskosten Zandweg Hoogstraat (kostenverhaal)

Na een eerste oriënterend onderzoek heeft Woonin besloten om de haalbaarheid te onderzoeken van de sloop-nieuwbouw variant voor 42 op elkaar aansluitende huurwoningen aan de Zandweg en Hoogstraat (Zandweg 116-170 en Hoogstraat 117-143). Deze variant voorziet in de sloop van 42 woningen en de bouw van 89 woningen, een netto toevoeging van 47 woningen. Door Woonin wordt dit najaar in overleg met de gemeente de participatie met bewoners en omwonenden opgestart. De gemeentelijke kosten worden vergoed op basis van een samenwerkingsovereenkomst. De uiteindelijke uitvoering van het project is ook afhankelijk van de mogelijkheden om bewoners tijdelijk elders te huisvesten.

Vorbereidingskosten woningen naast scholen Noorderwaard (nog geen grondexploitatie)

In 2023 is in eerste instantie onderzocht of het mogelijk is om op de nieuw te bouwen scholen in de Noorderwaard woningen te bouwen. Hieruit is geconcludeerd, dat het vanuit een oogpunt van kosten en risico's beter is om woningen 'naast' in plaats van 'boven' de school te bouwen. In ons memo van 17 oktober 2023 hebben wij uw raad daarover geïnformeerd. Het samen met de scholen komen tot een evenwichtige verdeling van de locatie blijkt veel tijd te vergen. Vanwege de beperkte personele capaciteit verwachten wij de herontwikkeling naar woningen op zijn vroegst in de loop van 2025 op te kunnen pakken. Dat start met eerste verkenningen en onderzoeken voor de bouw van woningen. Vervolgens kunnen dan eerste gesprekken met omwonenden worden gevoerd. We denken u op zijn vroegst medio 2026 een daarvoor vast te stellen grondexploitatie aan te kunnen bieden.

Vorbereidingskosten flexwoningen gemeentewerf (nog geen grondexploitatie)

In 2023 is onderzocht of het bouwen van flexwoningen op de vrijkomende locatie van de gemeentewerf mogelijk is. Uw raad is er met een memo van 12 december 2023 over geïnformeerd dat daar, in samenhang met de herontwikkeling van de rest van de locatie, mogelijkheden voor zijn. Gezien de verkregen subsidie voor de bouw van 18 flexwoningen en het gegeven dat voor deze flexwoningen, anders dan op de locatie Het Kleine Ros, al direct sprake zal zijn van grondverkoop aan Nabij Wonen.

In de komende twee maanden proberen we met Nabij Wonen tot een keuze te komen welke flexwoningen er moeten worden gebouwd. Dan kan ook met een stedenbouwkundige worden bekeken hoe deze woningen op het plot worden geplaatst.

Om toch voldoende voortgang te kunnen maken (en de subsidie-deadline van ultimo 2025 te kunnen halen) stellen we voor om nu al budget beschikbaar te stellen om de nodige onderzoeken uit te voeren. Deze kosten worden, net als de verkregen subsidie, in de nog op te stellen grondexploitatie opgenomen. We verwachten voor de flexwoningen een negatieve grondexploitatie aan uw raad voor te leggen. De subsidie voor flexwoningen (€ 12.000 per flexwoning, maximaal 18 stuks) – die alleen wordt verstrekt bij een tekort - dekt een groot deel van dat verlies af.

Uitbreiding bedrijventerreinen Wijk bij Duurstede (nog geen grondexploitatie)

In het PPWW heeft onze gemeente tot 2030 een uitbreidingscapaciteit van 2 ha toegewezen gekregen, bovenop de resterende uitbreidingscapaciteit van 1,6 ha. In totaal is er dus toestemming voor 3,6 ha nieuw netto uitgeefbaar bedrijventerrein. Na 2030 mag nog eens 3 ha uitgeefbaar bedrijventerrein worden ontwikkeld. In de gemeentelijke Omgevingsvisie stedelijk gebied is een "zoekgebied" aangewezen als locatie van deze uitbreidingsruimte, ten noorden van de bedrijventerreinen Broekweg en Langshaven. In het verlengde daarvan is in februari 2021 tevens gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op de gronden, op basis waarvan in 2023 een perceel van 2 ha is aangekocht. In 2023/2024 zullen voorbereidingskosten worden gemaakt voor aanvullende grondverwerving en het uitwerken van een ontwikkelstrategie.

Vorbereidingskosten Gecombineerd wonen WbD (nog geen grondexploitatie)

Overeenkomstig de door uw raad geformuleerde uitgangspunten voor de huisvesting van asielzoekers gaan wij er vanuit, dat een combinatie tot stand komt met reguliere woningbouw. Dit laatste zal naar onze verwachting aanvullende inzet en kosten met zich brengen die in ieder geval in eerste instantie bij de gemeente blijven. Wij verwachten wellicht in de loop van 2025 al tot een grondexploitatie te kunnen komen indien aankoop van de grond realistisch is. In dat geval voegen we het Gecombineerd wonen samen met de herontwikkeling van een aangrenzend gemeentelijk perceel binnen stedelijk gebied (trapveldje Middelweg Oost). Deze grondexploitatie leggen wij afzonderlijk aan uw raad voor. Of die grondexploitatie wel of geen tekort zal kennen is op dit moment echter niet met enige zekerheid te zeggen. Om die reden brengen wij de kosten voornamelijk ten laste van de Reserve grondbeleid en is geen rekening gehouden met het terugvloeien daarvan bij het openen van een grondexploitatie.

Vorbereidingskosten Gecombineerd wonen Langbroek (nog geen grondexploitatie)

Overeenkomstig de door uw raad geformuleerde uitgangspunten voor de huisvesting van asielzoekers gaan wij er vanuit, dat een combinatie tot stand komt met reguliere woningbouw. Dit laatste zal naar onze verwachting aanvullende inzet en kosten met zich brengen die in ieder geval in eerste instantie bij de gemeente blijven. Wij verwachten wellicht in de loop van 2025 al tot een grondexploitatie te kunnen komen indien aankoop van de grond realistisch is. Deze grondexploitatie leggen wij afzonderlijk aan uw raad voor. Of die grondexploitatie wel of geen tekort zal kennen is op dit moment echter niet met enige zekerheid te zeggen. Om die reden brengen wij de kosten vooralsnog ten laste van de Reserve grondbeleid en is geen rekening gehouden met het terugvloeien daarvan bij het openen van een grondexploitatie.

Cothen Oost

In de Omgevingsvisie is Cothen Oost aangewezen als mogelijke locatie voor woningbouw. Een studie naar mogelijkheden voor woningbouw in Cothen Oost hopen wij in het laatste kwartaal van 2024 weer op te pakken. De resultaten geven handvatten voor de verdere besluitvorming over de mogelijke ontwikkelingsrichting(en). Ook geven deze input voor gesprekken met eigenaren en omwonenden over de verdere planvorming. Daarnaast vormen de uitkomsten van de studie de basis voor een verdere uitwerking in een stedenbouwkundig plan en een grondexploitatie.

Vorbereidingskosten Volkstuinen Langbroek (nog geen grondexploitatie)

Het terrein van de huidige volkstuinen in Langbroek, bevindt zich achter het perceel Doornseweg 67, en is in de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied als een potentiële ontwikkellocatie voor woningbouw opgenomen. De locatie wordt door de provincie met 50 woningen meegenomen in het PPWW 2025 omdat in combinatie met Gemengd Wonen in totaal meer dan 50 woningen in Langbroek worden gepland. De gemeente is eigenaar van het terrein Volkstuinen Langbroek. Tevens heeft de gemeente het perceel Doornseweg 67 aangekocht. Dit perceel maakt onderdeel uit van de ontwikkellocatie. Eind 2023 is gestart met de voorbereidingen om te zien hoe woningbouw in dit gebied gerealiseerd kan worden. Tegelijkertijd zoeken we naar mogelijkheden om de Volkstuinen te verplaatsen. We verwachten medio 2025 een grondexploitatie aan uw raad te kunnen voorleggen.

3.8 Openbaarheid – Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) krijgt in Wijk bij Duurstede op verschillende wijzen aandacht. Zo kent de Woo actieve en passieve openbaarmaking van documenten.

Voor de passieve openbaarmaking is een nieuw proces ingericht.

Team juridische zaken zorgt voor het:

- bewaken van de termijnen,
- verzamelen en (laten) beoordelen van de documenten,
- verzamelen van informatie over de zoekslag,
- gedeeltelijk onleesbaar maken van de documenten als er uitzonderingsgronden van toepassing zijn (hiervoor is software beschikbaar),
- maken van een inventarislijst vanaf tien documenten,
- inwinnen en beoordelen van zienswijzen van belanghebbenden,
- opstellen van de ontwerp-beschikking en het versturen van de documenten.

De passieve openbaarmaking legt een groot beslag op de ambtelijke organisatie door grote sleepnetverzoeken en het groeiende aantal verzoeken. Het uitbreiden van de rol van coördinator Woo is om die reden noodzakelijk. Daarnaast vraagt het ons om externe ondersteuning, op het gedeeltelijk onleesbaar maken van documenten als er uitzonderingsgronden van toepassing zijn, structureel in te richten met navenante kostenontwikkelingen.

Voor de actieve openbaarmaking van informatie leggen we een koppeling met het project Proces- en Zaakgericht werken. We kijken per proces of actieve openbaarmaking van toepassing is. Als dat het geval is richten we het proces waar mogelijk zo in, dat documenten aan de voorkant worden geanonimiseerd voor openbaarmaking. Daardoor kunnen we in de toekomst gemakkelijker tot actieve openbaarmaking over gaan.

De verplichting voor de actieve openbaarmaking wordt stapsgewijs ingevoerd. Voor de actieve openbaarmaking is er door de rijksoverheid een Woo-index gemaakt. De Woo-index verwijst naar documentcollecties die al elders door bestuursorganen op internet zijn gepubliceerd. Er zijn nog geen gelden gereserveerd voor een publicatieplatform. Het college onderzoekt of er mogelijkheden zijn om dit binnen de regio samen op te pakken.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

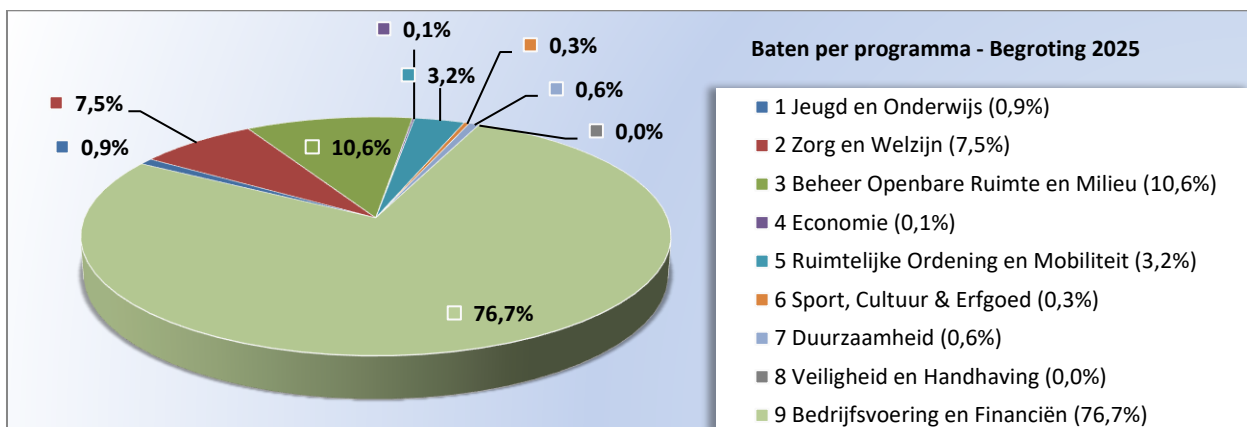
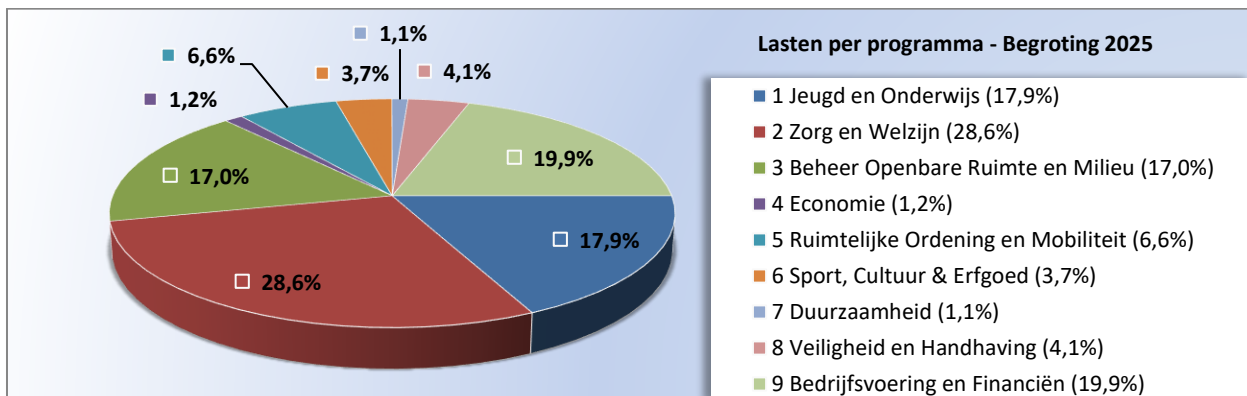
4.2 Grondslagen begroting

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

4.1 Overzicht van baten en lasten

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1 Jeugd en Onderwijs	- 12.034	- 11.529	- 11.984	- 11.894
2 Zorg en Welzijn	- 19.209	- 19.120	- 19.055	- 18.758
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	- 11.400	- 11.426	- 11.368	- 11.325
4 Economie	- 819	- 768	- 734	- 734
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	- 4.450	- 4.597	- 4.036	- 4.016
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	- 2.502	- 2.252	- 2.219	- 2.199
7 Duurzaamheid	- 712	- 460	- 460	- 460
8 Veiligheid en Handhaving	- 2.728	- 2.701	- 3.360	- 2.709
9 Bedrijfsvoering en Financiën	- 13.367	- 12.958	- 12.744	- 12.891
Totaal Lasten	- 67.220	- 65.811	- 65.959	- 64.985
Baten				
1 Jeugd en Onderwijs	574	574	574	574
2 Zorg en Welzijn	5.063	5.202	5.202	5.013
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	7.112	7.112	7.112	7.112
4 Economie	90	90	90	90
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	2.140	2.632	2.252	1.824
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	229	209	108	72
7 Duurzaamheid	426	- 12	- 12	- 12
8 Veiligheid en Handhaving	1	1	1	1
9 Bedrijfsvoering en Financiën	51.495	49.010	48.616	48.714
Totaal Baten	67.131	64.817	63.944	63.388
Saldo van baten en lasten	- 88	- 994	- 2.016	- 1.597
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 1.057	- 1.690	- 1.870	- 1.653
Onttrekkingen	1.203	740	2.136	1.635
Mutatie reserves	146	- 950	266	- 17
Resultaat	58	- 1.943	- 1.750	- 1.614

4.2 Grondslagen begroting

Dit hoofdstuk bevat de grondslagen en kaders waarlangs de begroting 2025-2028 is uitgewerkt. Hierbij gaat het onder meer om de te hanteren indexpercentages en belastingen en tarieven.

Omschrijving	2025
Lonen (incl sociale lasten)	4,70%
Prijzen (contracten/huur/onderhoud)	2,60%
Subsidies (m.u.v. waarderings- en incidentele subsidies)	4,07%
Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA)	5,20%
Gemeenschappelijke regelingen	o.b.v. begroting GR
Rekenrente	1,00%
Rente grondexploitaties	1,00%
Weerstandratio	streven > 1
Onroerende zaakbelasting	5,45%
Overige belastingen	2,60%
Leges en tarieven	Kostendekkend
Algemene uitkering	meicirculaire gemeentefonds 2024

Lonen, prijzen en subsidies

Op 16 augustus 2024 heeft het Centraal Plan Bureau de augustusraming gepubliceerd. Daarin staan bijgestelde ramingen van de indices die wij gebruiken voor het opstellen van de begroting.

Voor de loonindex is uitgegaan van de loonvoet sector overheid. Deze is 4,7% voor 2025. Voor de

prijsindex is uitgegaan van de prijs materiële overheidsconsumptie, deze is 2,6% voor 2025. De

verhoging van de subsidies is een afgeleide van de loonstijging en de prijsstijging. Hierbij telt de

loonstijging voor 70% en de prijsstijging voor 30% mee. Voor 2025 betekent dit een stijging van 4,07%.

De Nza berekent en publiceert jaarlijks de verwachte OVA (Overheidsbijdrage in de

arbeidskostenontwikkeling) voor de Wmo- en Jeugdbudgetten, de OVA is gebaseerd op de som van de verwachte ontwikkeling in de markt(sector) van drie componenten: contractlonen, werkgeverslasten en de incidentele loonkosten⁶.

Belastingen

Voor het belastingjaar 2025 wordt de OZB gebaseerd op de nieuwe getaxeerde WOZ-waarden. Voor de OZB passen we standaard het indexpercentage toe, wat we ook voor onze contracten en verplichtingen gebruiken. Voor 2025 is dit percentage 2,6%. Vanuit onze bezuinigingsopgave zijn we genoodzaakt dit percentage te verhogen tot 5,45% (na verwerking amendement).

Leges en tarieven

Voor leges en tarieven geldt als uitgangspunt 100% kostendekkendheid, tenzij andere afspraken zijn gemaakt.

⁶ <https://vng.nl/artikelen/indexatie-bij-inkoop-jeugdhulp-en-wmo-ondersteuning>

Rekenrente

De huidige rekenrente in 2024 is 1.5%. Voor grotere projecten worden specifieke leningen afgesloten. Deze tellen niet mee in de rekenrente. Uit de berekening komt een rekenrente uit van 1,0% in 2025.

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht staan de incidentele baten en lasten per programma opgenomen, deze dienen op grond van het BBV gespecificeerd te worden opgenomen.

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Incidentele lasten				
P1 Extra jeugdhulpverlening Stichting Binding	- 35	- 35		
P2 SPUK OV Ambassadeurs	- 8	- 8		
P3 Invasieve plantensoorten	- 13	- 13		
P3 Milieucriminaliteit	8	8		
P3 Sanering asbest daken	- 8	- 8		
P3 Renovatie bosplantsoen	- 100	- 100		
P5 Omgevingswet en uitvoering milieutaken Schone lucht	- 10	- 10		
P5 Burgerparticipatie omgevingswet	- 15	- 15		
P7 CDOKE kosten	- 439	- 439		
P7 Burgerparticipatie duurzaamheid	- 15	- 15		
P9 Nieuw financieel systeem	- 30	- 30		
P9 Werving & Selectie, Aanvraag KDN laten vervallen	40	40		
p9 Wet open overheid ; externe kosten verlaging door dit in formatie is opgenomen	- 138	- 138		
Totaal incidentele lasten	- 763	- 763	-	-
Incidentele baten				
P2 SPUK OV Ambassadeurs	8	8		
P7 CDOKE Subsidie	440	440		
P9 Implementatie Wet open overheid (WOO)	138	138		
Totaal incidentele baten	586	586	-	-
Incidentele toevoegingen reserves				
BR Mobiliteitsfonds	36	216	216	
Totaal incidentele toevoegingen reserves	36	216	216	-
Incidentele onttrekkingen reserves				
BR Fonds Volkshuisvesting	9			
BR Onderhoud watergang				
BR Duurzaamheid	18	18	18	18
BR Organisatie				
BR kapitaallasten	76	76	76	76
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	103	94	94	94
Totaal incidentele baten en lasten	- 39	132	310	94

5 Deel III Bijlagen

5.1 Investerings

5.2 Reserves en voorzieningen

5.3 Taakvelden

5.4 Kerngegevens

5.5 Totaaloverzicht risico's

5.1 Investerings

In deze paragraaf Investerings worden de (vervangings)investerings en de projecten in de toekomst toegelicht. Hieronder staan de toekomstige investering waarover de raad nog moet besluiten. De investeringen en kapitaallasten zijn indicatief.

bedragen x € 1.000

Investerings	Aanvangs-jaar	Afschrijvings-termijn	Geschatte investering	Kapitaallasten			
				Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Sterke Lekdijk Uniformiteit wegdek	2025	40	170		9	9	9
Totaal vervangingsinvesterings			170	-	9	9	9

De kosten voor de kapitaallasten van bovengenoemde investering is in de begroting opgenomen als dotatie in de bestemmingsreserves. Indien de raad beslist de bovengenoemde projecten uit te voeren, zijn de indicatieve kapitaallasten voor deze begrotingsperiode gedekt binnen de begroting.

5.2 Reserves en voorzieningen

5.2.1 Reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Realisatie Ultimo 2023	Begroting Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027	Begroting Ultimo 2028
Algemene reserve						
Algemene reserve	5.256	2.961	3.019	1.075	- 675	- 2.289
Totaal Algemene reserve	5.256	2.961	3.019	1.075	- 675	- 2.289
Bestemmingsreserve						
BR Onderhoud watergangen (baggerplan)	356	390	425	459	493	527
BR Milieu en duurzaamheid	256	239	221	204	186	169
BR Egalisatiereserve lokaal minimabeleid	61	61	61	61	61	61
BR Degeneratievergoeding	64	64	64	64	64	64
BR beheer openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
BR Organisatie	47	2	2	2	2	2
BR onderhoud gebouwen	1.870	1.749	1.358	1.619	868	613
BR onderhoud scholen	833	932	1.030	1.129	1.227	1.326
BR Mobiliteitsfonds	93	120	156	372	588	804
BR Integraal Huisvestingsplan (IHP)	3.128	3.128	3.128	3.028	2.528	2.028
BR Gemeentewerf	-	-	-	-	-	182
BR Stedelijke vernieuwing	1.203	936	936	936	936	936
BR Oekraïne	126	126	126	126	126	126
BR BUIG	127	127	127	127	127	127
Totaal Bestemmingsreserve	8.165	7.874	7.634	8.127	7.207	6.965
Bestemmingsreserve gekoppeld dekking kap last						
BRG Gemeentehuis	123	123	123	123	123	123
BRG Sociaal Domein uitbreiding woningvoorraad	79	54	30	5	0	0
BRG Verbouwing Markt 24	559	540	521	502	483	464
BRG kapitaallasten tractie	18	15	12	10	4	1
BR Stedelijke vernieuwing	-	219	191	162	134	105
BRG Zandweg	185	233	233	233	233	233
Totaal Bestemmingsreserve gekoppeld dekking kap last	965	1.185	1.110	1.035	977	926
BR Grondbeleid						
BR Grondbeleid	1.453	1.792	1.961	2.493	3.205	3.515
Totaal BR Grondbeleid	1.453	1.792	1.961	2.493	3.205	3.515
Totaal	15.840	13.812	13.724	12.730	10.714	9.118

Voorzienen

bedragen x € 1.000

Voorzienen	Realisatie Ultimo 2023	Begroting Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027	Begroting Ultimo 2028
Voorzienen egalisatie tarieven						
VZ riolering/GRP IV	7.811	8.014	8.217	8.420	8.624	8.827
VZ reiniging	1.610	1.610	1.610	1.610	1.610	1.610
Totaal Voorzienen egalisatie tarieven	9.421	9.624	9.827	10.030	10.234	10.437
Voorzienen verplichtingen en risico's						
VZ pensioenen wethouders	2.956	2.956	3.115	3.273	3.432	3.590
VZ Verlofsparen	111	111	111	111	111	111
Totaal Voorzienen verplichtingen en risico's	3.067	3.067	3.226	3.384	3.543	3.701
Totaal	12.488	12.691	13.053	13.415	13.776	14.138

5.3 Taakvelden

Toelichting

In de regeling voor informatie voor derden (IV3) wordt voorgeschreven welke taakvelden moeten worden gebruikt voor het opstellen van de uitvoeringsinformatie. De onderstaande indeling is gebaseerd op een wettelijke opgave (IV3) en komt niet overeen met de nieuwe gemeentelijke programmaindeling.

In de regeling is ook voorgeschreven op welke wijze de overhead toegerekend moet worden aan de taakvelden.

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtakveld	Begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	- 12.278	50.348	38.070
0.1 Bestuur	- 1.721		- 1.721
0.2 Burgerzaken	- 1.105	438	- 667
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 376	21	- 355
0.4 Overhead	- 9.350	419	- 8.931
0.5 Treasury	605	133	738
0.61 OZB woningen		5.278	5.278
0.62 OZB niet-woningen		1.694	1.694
0.64 Belastingen overig	- 206	19	- 187
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	- 50	42.347	42.297
0.8 Overige baten en lasten	- 75		- 75
1. Veiligheid	- 2.746	1	- 2.745
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.140		- 2.140
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 606	1	- 605
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.514	218	- 3.296
2.1 Verkeer en vervoer	- 3.265	147	- 3.118
2.2 Parkeren		36	36
2.3 Recreatieve havens	- 38	5	- 32
2.4 Economische havens en waterwegen	- 210	0	- 209
2.5 Openbaar vervoer	- 2	30	28
3. Economie	- 763	763	- 0
3.1 Economische ontwikkeling	- 224	7	- 216
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 444	698	254
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 37	12	- 25
3.4 Economische promotie	- 58	46	- 13
4. Onderwijs	- 3.115	574	- 2.542
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 80	63	- 16
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.920	376	- 1.544
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.115	135	- 981
5. Sport, cultuur en recreatie	- 5.802	341	- 5.462
5.1 Sportbeleid en activering	- 253	129	- 124
5.2 Sportaccommodaties	- 855	34	- 821
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 308		- 308
5.4 Musea	- 161		- 161
5.5 Cultureel erfgoed	- 433	66	- 367

5.6 Media	- 473		- 473
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 3.320	112	- 3.208
6. Sociaal domein	- 27.824	6.013	- 21.810
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.487	1.334	- 1.153
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	- 36		- 36
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	- 39		- 39
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	- 2.711		- 2.711
6.3 Inkomensregelingen	- 6.978	4.474	- 2.504
6.4 WSW en beschut werk	- 997		- 997
6.5 Arbeidsparticipatie	- 504	25	- 479
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	- 838		- 838
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	- 2.207	180	- 2.027
6.712 Begeleiding (WMO)	- 1.152		- 1.152
6.713 Dagbesteding (WMO)	- 478		- 478
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	- 8		- 8
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	- 3.239		- 3.239
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	- 4.141		- 4.141
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	- 383		- 383
6.791 PGB WMO	- 169		- 169
6.792 PGB Jeugd	- 192		- 192
6.811 Beschermd wonen (WMO)	- 3	0	- 3
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	- 35		- 35
6.821 Jeugdbescherming	- 687		- 687
6.91 Coördinatie en beleid WMO	- 432		- 432
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	- 109		- 109
7. Volksgezondheid en milieu	- 7.935	7.461	- 474
7.1 Volksgezondheid	- 1.245	116	- 1.129
7.2 Riolering	- 1.795	2.750	954
7.3 Afval	- 3.152	3.950	797
7.4 Milieubeheer	- 1.503	450	- 1.053
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 239	196	- 43
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	- 3.242	1.413	- 1.830
8.1 Ruimte en leefomgeving	- 1.317	51	- 1.266
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 892	779	- 113
8.3 Wonen en bouwen	- 1.033	583	- 450
Saldo van baten en lasten	- 67.220	67.131	- 88
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	- 1.057	1.203	146
0.10 Mutaties reserves	- 1.057	1.203	146
Mutatie reserves	- 1.057	1.203	146
Resultaat	- 68.276	68.334	58

5.4 Kerngegevens

Bron: CBS en Waarstaatjegemeente.nl

Sociale structuur	Realisatie	Raming
	01-01-2024	01-01-2025
Aantal inwoners (in aantallen)		
• 0 - 19 jaar	5.195	5.100
• 20 - 64 jaar	13.357	13.194
• 65 jaar en ouder	5.443	5.651
Totaal aantal inwoners	23.995	23.945
Aantal inwoners (procentueel)		
• 0 - 19 jaar	21,7%	21,3%
• 20 - 64 jaar	55,7%	55,1%
• 65 jaar en ouder	22,7%	23,6%
Totaal aantal inwoners	100%	100%

	2023	2022
Uitkeringen		
• Personen met een bijstanduitkering	397	466
Werkzame personen		
• Aantal werkzame personen	17.852	17.815

	2023	2023
Bedrijfsvestigingen		
• Aantal bedrijfsvestigingen	3.064	3.149

bedragen x € 1.000

Financiële structuur	Raming	Raming
	2024	2025
Exploitatie		
• Uitgaven	- 67.984	- 67.176
• Inkomsten	67.512	67.102
• Opbrengst lokale heffingen	13.846	14.589
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	42.498	42.297

Fysieke structuur	Realisatie	Raming
	01-01-2024	01-01-2025
Oppervlakte gemeente (in hectare)		
• Binnenwater	283	283
• Historische stads- dorpskern	13	13
• Overig	4.745	4.745
Totaal oppervlakte gemeente	5.041	5.041
Aantal wooneenheden		
• Eigendom woningcorporatie	2.344	2.394
• Eigendom overige verhuurders	705	705
• Koopwoningen	7.304	7.304
Totaal aantal woningen	10.353	10.403
Lengte wegen en watergangen (in kilometers)		
• Wegen binnen de bebouwde kom	87	87
• Wegen buiten de bebouwde kom	103	103
• Recreatieve fiets-, ruiters- en wandelpaden	16	16
• Waterwegen	72	72
Oppervlakte groen (in m2)		
• Openbaar groen	1.452.834	1.468.715

bedragen x € 1

Financiële structuur (bedrag per inwoner)	Raming	Raming
	2024	2025
Exploitatie		
• Uitgaven	- 2.833	- 2.807
• Inkomsten	2.814	2.804
• Opbrengst lokale heffingen	577	610
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	1.771	1.766

5.5 Totaaloverzicht risico's

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Kans	Financieel maximum
1	R816 31,40%	Onderwijshuisvesting nieuwbouw	30%	€ 3.000.000
2	R809 14,03%	Prijs voor uitvoering onderhoud hoger ligt dan begroting	80%	€ 500.000
3	R800 10,55%	Cyberatack, hacking, inbreuk informatiebeveiliging	20%	€ 1.500.000
4	R819 7,33%	Stijgende uitgaven jeugdhulpverlening naar aanleiding van complexe specialistische trajecten	70%	€ 300.000
5	R814 6,83%	Garantstellingen en leningen	10%	€ 1.900.000
6	R818 5,26%	Onderhoud gebouwen (indexatie te laag, aanvullende eisen en wensen duurzaamheid, kwaliteit etc.)	30%	€ 500.000
7	R791 3,99%	Beïnvloeden van gebruik- en kosten gespecialiseerde jeugdhulp complexer dan voorzien	15%	€ 751.000
8	R830 3,03%	onvoorziene stijging per 1-4-25 Gemeente CAO t.o.v. meegenomen index	30%	€ 290.000
9	R807 2,79%	Te late implementatie financieel model Nieuwe Strategische kaders RDWI 2024-2027	80%	€ 100.000
10	R813 2,60%	projectrisico's ruimtelijke fysiek projecten	30%	€ 250.000
11	R802 2,44%	onrust, demonstraties, calamiteiten	70%	€ 100.000
12	R810 1,76%	Niet kunnen realiseren onderhoud huisvesting onderwijs voor geraamde prijzen	10%	€ 500.000
13	R801 1,38%	calamiteiten in de openbare ruimte	4%	€ 1.000.000
14	R803 1,06%	veiligheidsincident / calamiteit / openbare orde met personen met complexe problematiek	30%	€ 100.000
15	R815 0,88%	rampen en calamiteiten	5%	€ 500.000
16	R811 0,86%	kwetsbaarheid continuïteit gemeentelijke organisatie	5%	€ 500.000
17	R798 0,79%	Organisatie extra verkiezing komen voor rekening van gemeente (jaarlijks ontvangen we een vergoeding van het rijk)	50%	€ 45.000
18	R824 0,70%	verwijdering exoten in water of op land (rivierkreeft/japanse duizendknoop etc.)	50%	€ 40.000
19	R799 0,69%	opgelegde boete door AP	20%	€ 100.000
20	R827 0,52%	Langdurige periode van strenge vorst met extra schade aan asfalt verhardingen ivm verdwijnen structureel vorstbudget	20%	€ 75.000
21	R826 0,45%	deel van SPUK terugbetalen aan Rijksoverheid	20%	€ 65.000
22	R812 0,35%	extra bijdragen aan verbonden partijen	5%	€ 200.000
23	R829 0,25%	Dat de verwerker (AVR) restafval weigert door bijv. brand in de installatie (recent agv van lachgascilinders in het afval) of om andere redenen die de verbrandingsinstallatie beschadigen	7%	€ 100.000
24	R825 0,06%	Deelnemers aan de Gemeentelijke Verduurzamings Regeling (GVR) komen hun afspraken niet na en gemeente kan baatbelasting niet innen	8%	€ 21.310

5.6 Amendementen

In deze begroting zijn drie amendementen vanuit besluitvorming begroting 2025 verwerkt. Hieronder wordt kort toegelicht hoe en waar deze zijn verwerkt, naast algemene (totaal) overzichten in het boekwerk en diverse tekstuele verwijzingen.

Amendement A2024-016 Niet keihard bezuinigen op cultuur

Dit amendement betreft het geheel terugdraaien van twee maatregelen en een gedeeltelijke terugdraaiing van één maatregel. De dekking hiervoor wordt verkregen door de opbrengsten uit OZB te verhogen (€ 17.400).

De maatregelen vallen onder programma 6 - Sport, Cultuur en Erfgoed. Voor product 6.2 Kunst en Cultuur worden de maatregelen 'niet-indexeren-subsidie' ad. €4.800 en Kunst beoefening & bevordering ad. € 7.000 geheel teruggedraaid.

Voor product 6.3 Archeologie en Erfgoed worden de diverse maatregelen teruggedraaid met uitzondering van de subsidie aan de molen. Per saldo € 5.600 (€ 9.800 minus € 4.200) terugdraaiing.

Amendement A2024-020 schrappen bezuiniging mantelzorgwaardering

Dit amendement betreft de gedeeltelijke terugdraaiing van de maatregel terugbrenging van de geldelijke waardering van mantelzorgers. De dekking hiervoor wordt verkregen door de opbrengsten uit OZB te verhogen (€ 11.500). De maatregel valt onder programma 2 - Zorg en Welzijn, product 2.2 Gezondheidszorg.

De geldelijke waardering wordt teruggebracht met € 25,- (van € 100,00 naar € 75,00). Dit vervangt de terugbrenging met € 50,-.

Amendement A2024-017 Bezuinigen minimabeleid

Dit amendement betreft het (gedeeltelijk) terugdraaien van twee maatregelen voor het boekjaar 2025 ten laste van het begrote resultaat 2025. De maatregelen staan beide in programma 2, product 2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak).

Het betreft de besparing op de ontwikkellocatie Weidedreef 9, waar de voedselbank momenteel in is gehuisvest. De bezuiniging van € 18.393 wordt met € 10.000 teruggebracht naar € 8.393

De andere maatregel betreft de besparing op Diverse fondsen laag inkomen Regelingen. De besparing van € 10.000 wordt met € 5.000 teruggebracht naar € 5.000.